— SECTION ONE.

VIENYBĖ

LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY

New York Public Library 470 Fifth Ave.

Tuo tarpu, kai Amerikos lietuviai, sulaukę Kalėdų, sveikina vienas kitą, tai jų broliai Lietuvoje liūdi, neteke laisvės. Raudonieji okupantai jiems neleidžia net tradicinių švenčių švęsti.

LIV METAI, 196 N. PENKTADIENIS, 1940 M., GRUODŽIO (DECEMBER) 20 D., BROOKLYN, NEW YORK. KAINA 5 CENTAI

DABAR

Kalėdų dovanos
Kyosti Kallio
Italijos mulas
Brangūs ginklai

JUOZAS TYSLIAVA

Švenčių proga, žmonės keičiasi sveikinimais, linkėjimais ir dovanomis. Tokia jau tradicija. Ši tradicija, tarytum Betlejaus žvaigždė, kasmet vienodai šviečia krikščioniškajam pasauliui.

Ir mes, laikraštininkai, susispietę savo kūrybinio darbo prakartėlėse, stengiamės, bent prabėgančiu žvilgsniu, pasekti kasmet tekančią tradicijos žvaigždę.

Ir mes, Vienybės žmonės, savo laikraščio skaitytojams dovanojame tai, ką turime, tai ką galime. Mes jiems dovanojame bent padidintą, 12 puslapių, kalėdinį Vienybės numerį.

Linksmų Kalėdų.

Vargšas Kyosti Kallio.

Dabar mes kalbame apie Suomijos prezidentą, taip keistai pasitraukusį iš gyvenimo.

Kyosti Kallio, atsistatydinęs iš savo pareigų, nutarė grįžti į gimtąjį kaimą. Kiekvienas Suomijos sostinės gyventojas išeina į gatvę, kad galėtų paskutinį kartą savo vadui tarti sudie. Gatvėse skamba Suomijos himnas. Helsinkis pasipuošęs vėliavomis. Prezidentas atvyksta į geležinkelio stotį, kur jo laukia paruoštas traukinys.

Bet, štai, Kyosti Kallio, vos spėjęs atsisveikinti su palydėjusiais, nusvyra maršalo Mannerheimo rankose. Kyosti Kallio širdis liovėsi plakusi.

Taip mirė Suomijos prezidentas. Tas pats Kyosti Kallio, kurio tėvynė taip didvyriškai kovojo su raudonaisiais banditais.

Graikai, pliekdami italus Albanijoje, nuolatos paima labai daug karo grobio. Tarp kita ko, į graikų nagus patenka nemažai mulų. Kadangi šitie arkliai su karvių uodegomis, kaip pasirodė, nesupranta kitaip, kaip tik itališkai, tai graikai priversti juos šaudyti...

Mat, tie keturkojai Italijos patriotai neklauso graikų komandos.

Kai Mussolinis bus pralaimėjęs karą, o italai išvyti iš Afrikos ir Balkanų, mano nuomone, graikai neturėtų pamiršti tų atkaklių gyvulėlių. Jie turėtų pastatyti paminklą nežinomam mului...

Kadaise Italijoje buvo daug didvyrių. Tik dabar, Mussoliniui viešpataujant, vienintelis didvyris — mulas.

Šiomis dienomis iš Lietuvos atvyko dar keletas pabėgėlių.

Vienas iš tokių pabėgėlių pasakoja būdingų dalykų. Jis sako, kad šaunamas ginklas esąs labai brangus Lietuvoje. Jis taip pat pasakoja, kad ne tik Lietuvos kareiviams, bet ir policininkams atimti bet kokie ginklai. Todėl gyventojai stengiasi jų įsigyti.

Lietuvos pasienyje, kaip ir anais caro laikais, veikią pervedimo punktai. Už tokį pervedimą per sieną imama 5,000 dolerių arba brauningas su tam tikru skaičium šovinių...

Asmuo tvirtina, kad Lietuvos gyventojai pašnabždomis kalbą apie ginkluotą sukilimą. Bolševikų okupacija, girdi, ypač nusivylę kaimo žmonės.

Ateina laikas, kada ginklas brangesnis, negu duona.

Merry Christmas

Vienybės redakcija, administracija, spaustuvė ir leidėjai, Kalėdų švenčių proga, sveikina visus šio laikraščio skaitytojus bendradarbius, platintojus ir draugus. Visiems daug laimės!

VOKIETIJA PASIUNTĖ KARIUOMENĘ GELBĖTI ITALUS KARO FRONTUOSE

Per Brennero tarpukalnį gabenami nacių kareiviai, ginklai ir karo reikmenys

BELGRADAS, Jugoslavija. — Per Brennero Tarpukalnį ilgiausiomis virtinėmis slenka į Italiją traukiniai pilni vokiečių kariuomenės, kanuolių, ginklų ir karo reikmenų. Ši kariuomenė koncentruojama Triesto uoste, iš kur laivais gabenama į neskelbiamas vietas.

Nors nėra tikrų žinių, kiek tos kariuomenės į Italiją jau atgabenta, bet apskaičiuojama, kad bus nemažiau 50,000. O toji skaitlinė kasdien didėja. Sakoma, kad kai kurios vokiečių kariuomenės dalys jau atvykusios į Taranto. Didelės karo stovyklos matomos Bari ir Neapolio užmiesčiuose.

Dėl to aiškėja, kodėl Anglijos lėktuvai dažnai bombarduoja Neapolį. Anglų lėktuvams čia padeda dar ir pačios gamtos patiektas kelrodis: ugniakalnis Vezuvijus savo liepsnomis sudaro toli matomą pazarą, o dienomis — siunčia į padanges dūmų kamuolius. Lėktuvams nesunku surasti miestą su besikoncentruojančia apie jį kariuomene. Anglija perka ginklų

Ir Mančukuo nepripažįsta Lietuvos okupantų

KHARBIN. — Mandžiūrijoje, Kharbino mieste, Lietuvos konsulatas tebeveikia. Konsulu yra Dr. Jatulis.

Lietuvos pasiuntinybėje užgrobti pareigūnų daiktai

PARIS. — Tenka patirti, kad sovietų užgrobtoje Lietuvos pasiuntinybėje Paryžiuje užgrobta p. ministro Klimo ir konsularinio skyriaus vedėjo Liutkaus daiktai.

TEBEVEIKIA GARBĖS KONSULATAS

VICHY. — Marselyje, Pietų Prancūzijoje, tebeveikia Lietuvos garbės konsulatas.

LIETUVOJE JAU TRŪKSTA VISKO

KAUNAS. — Lietuvoje prekyboje išnyko tekstilės ir odos prekės, batai, laikrodžiai, amžinos plunksnos, paišeliai. Baltinių bei rūbų, dargi pakulinių, nesą galima gauti nei už pinigus.

Nauja Singerio mašina normaliai kainavo Kaune 400 — 500 litų. Rugsėjo mėn. kainavo 1,200 litų, o paskutiniu laiku kainuoja 2,000 litų, t. y. apie $333, — bet ir už tokį pinigą esą sunku gauti.

MISTERIŠKAI ŽUVO TRYS LIETUVIAI

SCRANTON, Pa. (Meškūno pranešimas). — Gruodžio 16 d. namuose, 602 Court Street, rasta negyva visa Gudiškių šeima: motina apie 75 m., sūnus Ignas, 45 m. ir Jonas, 48 m. Visi gulėjo paplukę kraujuose, kiekvienas kitame kambaryje. Jų žuvimo priežastis nežinoma. Jokių užpuolimo žymių nėra. Saužudystė negalėjo būti, nes kiekvienas buvo skirtingame kambaryje. Apiplėšimo taipgi nepadaryta. Jie nebuvo girtuokliai ir priešų neturėjo.

STENGIASI ATVYKTI Į AMERIKĄ

BERLIN. — Buvęs karo attache Berlyne pulk. Grinius su šeima iš Vokietijos išvyko. Jo tikslas, pasiekti Ameriką.

Raila, buvęs "Lietuvos Aido" redakcijos narys, deda pastangas atvykti į Ameriką.

STOŠKIŪTĖ TEBEDAINUOJA BERLYNE

BERLIN. — P. Stočkiūtei, amerikietei lietuvaitei, leista pasilikti Berlyne dainuoti Berlyno valstybinėje operoje iki išsibaigs jos sutartis. Ji turi Berlyne didelį pasisekimą.

KAIP VEIKIA LIETUVOS PASIUNTINYBĖ ŠVEICARIJOJE

BERNE. — Persikėlus Lietuvos įgaliotam ministrui dr. J. Šauliui, taupumo sumetimais, gyventi į Luganą, jis sulig reikalo važinėja į Berną. Jam nesant, Berne, jį pavaduoja tos pasiuntinybės patarėjas E. Turauskas.

SKIPITIS GYVENA UŽSIENIUOSE

BERNE. — Rapolas Skipitis, advokatas, užsienių lietuviams remti draugijos pirmininkas ir pirmo užsienio lietuvių kongreso Kaune organizatorius, gyvena užsienyje.

Algų didinimas nepasiveja maisto brangumo

KAUNAS. — Turimomis žiniomis Lietuvoje darbininkams ir mokytojams atlyginimas padidintas 40%, o maisto produktai pabrango 250—300%. Maisto didelė stoka ir to pačio tenka eilėse ir ilgai laukti.

LONDONE NUŽUDYTI DU NACIŲ ŠNIPAI

LONDON. — Londone pasmerkti mirti ir nužudyti du Vokietijos slaptieji agentai Jose Waldberg ir Karl Meier.

BAISI VIESULA MANILOJE

MANILA. — Pereitą savaitę smarki viesula (tifūnas) pridarė saloje Catanduanes daug nelaimių, kuriose žuvo 81 asmuo.

TIKIMASI PAGERINTI ORO PAŠTĄ

LONDON. — Vėliausiais laikais siunčiami oro paštu laiškai užtrukdavo kartais daug ilgiau, negu siunčiami laivais. Buvo pasiūlyta sustabdyti oro paštą, bet dabar manoma tik tinkamai pertvarkyti.

ITALIJOJE PLEČIASI NERAMUMAI

LONDON. — Iš Italijos gaunama žinių, kad ten plečiasi dideli neramumai. Gyventojai pradeda netikėti Mussolinio pareiškimams apie pasisekimus karo frontuose.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖ PAVERSTA Į SOVIETŲ KONSULATĄ

BERLIN. — Lietuvos Pasiuntinybės Berlyne nusavintose patalpose, Kurfurstenstrasse, Sovietai įrengė savo konsulatą.

SUOMIJOJE IŠRINKTAS NAUJAS PREZIDENTAS

HELSINKI. — Gruodžio 19 d. išrinktas Suomijos prezidentas Risto Ryti, laikinai ėjęs atsistatydinusio lapkr. 29 d. prezidento Kyosti Kallio pareigas. Grįždamas iš naujo prezidento išrinkimo iškilmių Kyosti Kallio staiga mirė sostinės stotyje.

KYOSTI KALLIO

Neseniai atsistatydinęs Suomijos prezidentas staiga mirė naujo prezidento rinkimų iškilmėse.

ARBA GERAI, ARBA NIEKO

VILNIUS. — Dr. Ancevičius, buvęs "Lietuvos Žinių" korespondentas Berlyne, parašė dezertaciją tema "Stalino konstitucija". Sovietai atėję į Vilnių tuojaus atėjo į jo namus ieškoti autoriaus ir jo kurinio. Dėl tokio "nužengimo" Dr. Ancevičius negalėjo grįžti į tėvynę.

ITALŲ KARIUOMENEI VIS NESISEKA ALBANIJOS IR AFRIKOS FRONTUOSE

Graikai atmušė smarkius italų puolimus. Pralaimėję Egipte italai pasitraukė 150 myliu

KAIRO, Egiptas. — Italijos kariuomenės centras traukiasi į vakarus visu Lybijos pakraščiu linkui miesto Derna, pusantro šimto mylių nuo Egipto.

Miestas Bardia yra apsuptas ir, netrukus, bus anglų paimtas. Smarkūs mūšiai eina prie Bardia ir Tobruk — kur yra svarbiausios italų kariuomenės bazės Lybijoje. Kitos anglų kariuomenės dalys iš Kenijos jau įsiveržė į Italijos valdomą Rytų Afriką.

Iš Atenų pranešama, kad Italijos karaliaus ketvirtasis grenadierių pulkas, pasiųstas sumušti graikus, pats buvo smarkiai supliektas ir nuvarytas atgal link Palermo Albanijoje. Žygiuojančias link Valona italų kariuomenės dalis pakrikdė graikų ir anglų lėktuvai. Besitraukdami užpustytais ir leduotais keliais italai degina graikų kaimus. Jų nuostoliai labai dideli.

LIETUVOS STIPENDIJANTAI PRANCŪZIJOJE

MARSEILLES. — Tarp kitų lietuvių studentų užsienyje, Pietų Prancūzijoje, Marselyje, studijavo sekanti Susisiekimo Ministerijos stipendininkai, kurie ten pasiliko ir atsidūrė sunkioj materialėj padėtyj: Adžejauskas Vytautas, Juozas Babilius, Juozas, Varduoskas ir Albinas Kudirka.

Lietuvos ministras sovietams gyvena Prancūzijoje

VICHY. — Buvęs ilgametis Lietuvos ministras Maskvoje, Jurgis Baltrušaitis, karo metu gyveno Prancūzijoje. Įvykių užkluptas, jis ten ir pasiliko. Jo sūnus buv. lektorius Vyt. Didžiojo Universitete, Humanitariniam fakultete irgi gyvena Prancūzijoje.

ŽADĖJO LIETUVAI MAŽĄ APSKRITĮ, O DUODA LABAI DIDELĘ ŠPYGĄ

Pasiteisino posakis "Vilnius mūsų, o mes rusų". Draudžiamas susisiekimas su Tarybų Gudija

VILNIUS. — Kai rugpiūčio 4 d. Lietuva oficialiai buvo okupuota ir įjungta į Sovietų Sąjungą, buvo paskelbta, kad sovietų Lietuvai perleidžiama Švenčionių apskrities dalis. Dabar eina jau ketvirtas mėnesis, tačiau nieko negirdėti, kad ta sritis tikrai būtų sovietų Lietuvai perleista. Toks delsimas darosi tuo labiau įtartinas, jeigu prisiminsime, kaip sovietų Rusija skubino nustatyti sienas su nepriklausoma Lietuva, kai Vilnius grįžo prie motinos tėvynės.

Sutartis apie Vilniaus perleidimą buvo pasirašyta 1939 m. spalių 10 d., nors Lietuvos kriauomenė į Vilnių tegalėjo įžygiuoti tik spalių 28 d. Žiema 1939—40 metais pasitaikė ypatingai šalta. Bet viso to nepaisydami, sovietai skubino kuo greičiausia nustatyti su Lietuva naująją sieną. Jau lapkričio mėn. Lietuvos ir sovietų Rusijos komisijos susitiko, kad pradėjus vietoje nustatinėti sieną. Lietuvos tarnautojams teko klampoti 2—3 metrų gilumo sniegą, dirbti 40 laipsnių šalčiams siaučiant. Tad siena buvo vietoje nustatyta jau kovo mėn pradžioje.

Dabargi praėjo tinkamiausias tokiems darbams vasaros ir rudens laikas, o apie naująjų sienų nustatymą tarp sovietų Lietuvos ir sovietų Gudijos nieko negirdėti. Ar tai reikštų, kad Švenčionių sugrąžinimas sovietų Lietuvai liko tik agitacijos reikalams skirtas nutarimas?

Sovietai ne tik neduoda Lietuvai to, ką pažadėję, bet dar, įjungę į savo Tarybų Sąjungą, apkarpė Lietuvos teises susisiekti su kitomis tarybų respublikomis: senoji siena tarp Lietuvos ir Gudijos uždaryta ir jokio susisiekimo net su pažadėtąja teritorija nėra.

ANGLIJA PERKA AMERIKOJE GINKLŲ NET UŽ TRIS BILIJONUS DOLERIŲ

Prezidentas paskyrė tris viršininkus į komisiją paskubinti ginklų gaminimą ir gabenimą

WASHINGTON. — Anglijos vyriausybė įteikė Jungtinėms Valstybėms užsakymą pagaminti ginklų $3,000,000,000 vertės, visiškai neabejodama, kad ši šalis skubiai pagamins tų ginklų reikalaujamą kiekį be abejojimo apie užmokestį ir apie galimumą šį stambų orderį įvykdyti.

Prezidentas Franklin D. Roosevelt paskyrė Karo Sekretorių Stimsoną, Laivyno Sekretorių Knoxą ir Apsigynimo Komisijos narį Knudseną į komisiją iš trijų tą orderį paskubinti.

Prezidentas pasilieka vyriausiuoju tautos gynimo viršininku, nors tiesioginė apsiginklavimo ir Anglijai pagalbos teikimo veikla pavedama šiai trijų viršininkų komisijai.

Nors šiam administracijos žygiui didelio pasipriešinimo politiniuose sluoksniuose nereiškiama, bet vis tik kalbama, kad reikalas būtų pavestas svarstyti Kongresui.

NEGRAS UŽPUOLĖ BALTĄ MOTERIŠKĘ

GREENWICH, Conn. — Šio miesto turtuolę Strubing užpuolė jos šoferis negras Joseph Spell, 32 m. besimaudant namieje. Vėliau negras ją surišo, įsidėjo į automobilį, išvežė į užmiestį ir numetė nuo tilto į vandenį New Yorko valstybėje. Moteriškei pavyko išsigelbėti iš negilaus rezervuaro. Negras prisipažino esąs kaltas. Jam gresia mirties bausmė už žmogvagystę su bandymu nužudyti.

KIEK LĖKTUVŲ NETEKO ITALIJA

LONDON. — Oro ministerija skelbia, kad nuo įstojimo į karą Italija neteko 460 lėktuvų, o anglai, mūšiuose su italais, netekę 58 lėktuvų.

NUSISKUNDIMAS LAIKOMAS TIK TRAGIŠKA MIRTIMI

KAUNAS. — Paskelbtas Kauno komunistų laikraščiuose tragiškai žuvęs Lietuvos Banko bugalteris, p. Kulpa, faktinai žuvo šokdamas į Nemuną. Dėl tragiško žuvimo kaltė sumetama nervams. P. Kulpą pažinusieji žino jį kaip ramių nervų ir stiprios sveikatos.

VOKIEČIAI NENORI GYVENTI SUSOVIETINTOJE LIETUVOJE

BERLIN. — Lietuvoje gyveną vokiečių tautybės Lietuvos ir Vokietijos piliečiai nebuvo grąžinami į Vokietiją, kaip tai buvo padaryta Latvijoje ir Estijoje. Pasikeitus padėčiai Lietuvoje vokiečių "Kulturverband'o" nariai tikisi specialiu Vokietijos-Sovietų susitarimu būsią galimybės išsikelti iš Sovietų "rojaus" Lietuvoje į Vokietiją. Išvažiavus iš Kauno užsienių valstybių pasiuntinybių ir konsulatų personalui, Vokietijos Įgaliotas Ministras su personalu dar pasiliko Kaune ginti vokiečių mažumos interesų.

PIRMOJI PAGALBA LIETUVOS PABĖGĖLIAMS VOKIETIJOJE

BROOKLYN, N. Y. — Šiomis dienomis Lietuvių Tautos Fondas išsiuntė 200 dol. Lietuvos pabėgėliams Vokietijoje sušelpti.

Neseniai įsikūręs Lietuvių Tautos Fondas įregistruotas Valstybės Departamente Washingtone. Registracijos numeris — 398.

Tai bene pirmoji kolektyvinė Amerikos lietuvių auka Lietuvos pabėgėliams nuo bolševikų teroro.

MIRĖ VEIKLUS BALTIMORIETIS

BALTIMORE, Md. (Spec. kor.) — Gruodžio 6 d. mirė geras dainininkas ir gabus medžiotojas Matas Rutkus, sulaukęs 49 metų.

Velionis buvo kilęs iš Butėnų kaimo, Linkuvos valsčiaus, Šiaulių apskrities. Amerikon atvyko 1911 m. Be brolio Felikso Baltimorėje, miręs turėjo dar kelis brolius ir nemažai giminių Lietuvoje.

Matas Rutkus buvo aukštas, tiesus, kaip ąžuolas. Keletas dienų prieš mirtį kiek sunegalavo, bet lengvai. Gruodžio 5 d. grįžo iš darbo, nuėjo gulti kaip ir paprastai. Bet kai užmigo, tai jau akių ir neatmerkė. Mirta jo nakčia iš gruodžio 5 į 6, ramiai, tyliai...

Netikėta Rutkaus mirtis šaltai supurtė vietos lietuvius. Tuo labiau, kad lapkričio 6 d., tik mėnuo atgal, mirė kitas šios kolonijos mylimas veikėjas, Simas Levanavičius, irgi ankstyvai...

Mato Rutkaus laidotuvės įvyko gruodžio 9 d. Jos buvo gražios ir įspūdingos. Mirusio kūnas buvo pašarvotas Juozo Kašinsko, Inc., laidotuvių koplyčioje, 602 Washington Blvd. Šermenis lankė daug žmonių ir prie karsto buvo daug vainikų, gėlių. Lydint mirusio kūną į kapus dalyvavo daug žmonių. Garbės palydovais buvo Dainos choro dainininkai ir dainininkės ir Atletų Klubo nariai. Dainiečiai dėvėjo tamsiai raudonas rožes, o atletai — rausvas. Prie vainikų-vainikais papuošto kapo, Dainos choras giedojo, "Lead kindly light", kalbėjo adv. Nadas Rastenis, apibūdindamas velionio gyvenimą ir darbus, o paskui, Dainos choras prabilo (Miko Petrausko) "Neverkit pas kapą". Gėlės, žodžiai ir aidai visus jaudino, veik visų akys buvo ašarotos.

Velionis buvo palaidotas Loudon kapinėse. Savo mylimam dainininkui ir geram lietuviui, vietos žmonės suteikė gražų, įspūdingą ir pavyzdingą paskutinį patarnavimą. Laidotuves tvarkė J. Kašinsko, Inc., laidotuvių įstaiga, o Kučauskų laidojimo įstaiga veltui suteikė limuzinus Dainos choro lydėtojams.

Matas Rutkus, nuo pat atvykimo į Ameriką, dalyvavo įvairiuose vietos choruose. Tarpe 1926—29 m., Mikui Petrauskui Baltimorėje buvojant, velionis dar daugiau išlavino savo turtingą baso-profundo balsą. Dešimts metų kaip čia susikūrė Dainos choras, per visą laiką Matas buvo vienu iš uoliausių jo dainininkų ir veikėjų.

Matas buvo geras šaudytojas. Mažas ar didelis daiktas, ant vietos esantis, ar į orą mestas, reikalavo tik vieno visuomet pataikančio šūvio. Matas Rutkus tai buvo šios padangės Kipras Petrauskas.

Be to, velionis labai mylėjo balandžius. Pulkais jis juos augindavo. Nemažai jis leido jų į lenktynes ir daugelį dovanų laimėjo. Jo balandžių lenktynėse laimėtomis dovanomis ir medžioklėje paguldytais eksponatais ir dabar skalsiai papuoštas Atletų Klubas.

MONTREALO LIETUVIŲ ŽINIOS

Vytauto Klubas paminėjo penkių metų naujosios salės pastatymo sukaktį gražiu koncertu ir vakariene. Programos vedėju buvo Jonas Yla. Dainavo klubo choras, o parapijos choro nariai: Kajackas, Bubelis ir K. Mališauskas, suvaidino gyvą ir juokų pilną komedijėlę su dainomis, pasisiuvę tam tyčia kostiumus. Publikai jie labai patiko. Vakarienėje dalyvavo apie 150 žmonių. Čia reikalus tvarkė Vilkaitienė, Juškevičienė, Vaupšienė, Girdauskienė, Paznokaitienė ir kitos moterys. Prie svečių garbės stalo sėdėjo: vietinio distrikto policijos kapitonas, su žmona, jo pagelbininkas šeržantast su dukteria ir amerikietis Vyt. Širvydas su žmona.

Vytauto Klube kamet vaikučiams ruošiama Kalėdų Eglaitė, šiemet įvyks gruodžio 29 d.

Klebono Bobino rūpesčiu įkurtieji moterims ir merginoms anglų kalbos vakariniai kursai veikia pastebėtinu pasisekimu, nes juos veda gabi ir pasišventusi mokytoja, Elena Bandžiūtė. Mokinės pramoko taisyklingai anglų kalbą vartoti ir jau sukerta namuose savo vyrus.

Kanados Lietuvių Sąjunga sausio 5 d. ruošia savo metinę tradicinę Kalėdų Eglaitę lietuvių vaikučiams. Bus suvaidinta tyčiomis pritaikytas gražus 2 aktų veikaliukas "Kristaus Žvakutė" ir vaikučiams duota dovanėlių. Be to, parapijos choro nariai: Kajackas, A. Bandžius, V. Bubelis ir K. Mališauskas ką tai patylomis mokosi ir, tikimasi, per Kalėdų Eglaitę vėl publiką linksmai nustebins. Įžanga 25c.

Kanados Lietuvių Sąjunga, per savo metinę narlams draugišką vakarienę, pasiuntė pasveikinimus Kanados ministrų pirmininkui, p. King, Lietuvos pasiuntiniui Amerikai p. Žadeikiui, Lietuvos konsului New Yorke p. Budriui ir Lietuvos konsului Kanadai, pulkininkui Grant-Suttie. Iš visų sąjunga susilaukė malonių atsakų, kurie bus brangūs dokumentai sąjungos archyve.

Montrealiečiai džiaugiasi gavę užtikrinimų kad Vienybė vėl reguliariai eis ir bus redaguojama jiems gerai pažįstamo Juozo Tysliavos. Su Vienybe montrealiečiai apsiprato, kaip su geriausiu draugu, nes daugiausiai Montrealo žinių joje rasdavo.

Į Brooklyną svečiuotis išvykęs Vytauto Klubo narys A. Vaitkus, kaip girdėti, susižavėjo gražia brooklyniete ir ruošia vestuves. Sudiev, Antanai!

Pasimirė jauna A. Rugenienė (Žvingilaitė), tik pernai, rugsėjo mėnesį ištekėjusi.

Iš Toronto atvykusi Morkių šeima įkūrė lietuvišką duonkepyklą. Broliai Morkiai veiklūs vyrukai, dalyvauja Vytauto Klubo ir kitų draugijų veikloje.

Gruodžio 7 d. Kanados Lietuvių Sąjunga suruošė netikėtą "surprise" vakarėlį Vyt. Širvydui ir jo žmonai. Dalyvavo 40 narių ir draugų, pasakyta gražių ir jausmingų kalbų, ir atiduota tinkama pagarba skaniai paruoštai vakarienei Paznokų namuose. Vytautui įteikta brangi plunksna ir paišelis, o jo žmonai Onai didelis gyvų gėlių bukietas. Vakarą vedė sąjungos pirmininkas A. Sakalas. V.

GEMA, SERGA, MIRŠTA

Per pereitą savaitę Brooklyne gimė 777 kūdikiai. Mirė 516 asmenų. Limpamoms ligomis susirgo: difterija 8, dėmėtąja šiltine 28, tymais 179, kokliušu 54, miningičiu 2, šilti ne 1. Nuo influencijos mirė 1. Automobiliai užmušė 8. Nuo pradžios metų žuvo nuo automobilių 258 žmonės.

Lietuvis apdovanotas Latvijos ordinu

WASHINGTON, D. C. — Latvijos įgaliotas ministras Alfredas Bilmanis apdovanojo Baltijos-Amerikos Draugijos vyriausią sekretorių Ladą Esuną Trijų Žvaigždžių ordinu už nuopelnus keliant kultūrą Baltijos tautose.

Latvijos atstovybė, nepaisydama savo šalies nepriklausomybės ir net prezidento netekimo, nepamiršta ne tik savo, bet ir svetimų žymių asmenų, kurie padaro ką nors gero jų tautai.

Gruodžio 8 d. Washingtone įvyko gražus Baltijos-Amerikos Draugijos viešas susirinkimas, kuriame dalyvavo ir kalbas pasakė Lietuvos įgaliotas ministras Povilas Žadeikis, Latvijos ministras Alfredas Bilmanis ir daug aukštų svečių. Muzikos programoje dalyvavo Estijos supranas Olly Kukepuu, lietuvis baritonas Bronius Nekrašas ir suomių pianistas Reino Luoma. Dienraštis Washington Times visus programos dalyvius labai pagyrė.

Pranešimas Montrealo lietuviams

MONTREAL, Canada. — Šių metų gruodžio 10 dieną Vytauto Klubo patalpose įvyko Kanados Lietuvių Tautinės Tarybos posėdis, kuriame dalyvavo 5 vietinių draugijų atstovai.

Be kitų, Lietuvos nepriklausomybės ginančių klausimų, nutarta suruošti masinį mitingą su prakalbomis ir koncertine programos dalimi. Tam tikslui, jau paskleisti lapeliai sekančio turinio:

"Pranešimas Montrealo ir apylinkės lietuviams: 1940 m. gruodžio 22 d., 3:30 val. p.p., D.L.K. Vytauto Klubo svetainėj, 2161 St. Catherine Str., įvyksta prakalbos.

Kalbės specialiai atvykęs žymus svečias — puikus oratorius, kurs nušvies Lietuvos vargus ir išdėstys Lietuvos nepriklausomybės gynimo klausimą. Taipgi kalbės vietinių draugijų atstovai

Malonus lietuvi, tavo tikra pareiga dalyvauti šiose prakalbose ir paraginti kitus, visus geros valios lietuvius, kad dalyvautų.

Nepraleisk progos, neklausyk Lietuvos pardavikų, kurie gal mėgins tave atkalbėti.

Be to, bus koncertinė programos dalis ir kitokie pamarginimai. Įžanga dykai. Nepamiršk vietos ir laiko".

Tautos Varpas.

PADIDĖJO GAZOLINO VARTOJIMAS

Motorvežimių biuras skelbia, kad per pirmuosius šių metų dešimtį mėnesių (iki spalių 31 d.) New Yorko valstybėje parduota motorinio gazolino 1,653,505,137 galonai. Pernai per tą pat laiką parduota 1,594,600,792 galonai.

KOMUNISTAI NERIASI IŠ KAILIO

WORCESTER, Mass. — Šio miesto lietuviai, Amerikos piliečiai, kurie myli savo naująją tėvynę ir pasiryžę ją ginti nuo visokių priešų, surašė pranešimą, kad vyriausybė uždarytų komunistų klubą Endicott gatvėje. Tą prašymą (peticiją) pasirašė 311 piliečių. Komunistai subruzdo. Pradžioje jie manė pašiepti tautininkus, Amerikos patriotus, kad iš 15,000 gyvenančių Worcesteryje lietuvių įstengta surinkti vos 311 parašų. Bet kai patriotai atsakė, kad galį surinkti dar 3,000, jei bus reikalo, tą komunistų lizdą išdraskyti, tai šie smarkaujantys raudonieji išsinėrė iš kailio: jie dabar pasivadino pirmeiviais. Jie ir savo laikraščiuose rašo, kad, Lietuvai pasikeitus į tarybinę respubliką, pasikeitė viskas. Vadinas, ir jie gali savo kailį pakeisti, nors viduje pasiliks toki pat, kaip buvę.

Neseniai tie komunistai pasigyrė Laisvėje, kad jau pradėję mokytis Karolio Markso teorijos. Pasirodo, kad jie tikrai mokinasi. Sudarytos dvi klasės, kuriose eina mokslus keli žili vyrai ir senos bobelės. Pirmojoj klasėje mokomos raidės, o antrojoj studijuojama Markso barzda.

J. Lapinskas.

MIRĖ ŽYMUS BRONKSIETIS

Gruodžio 8 d. mirė daugmetinis Bronxo gyventojas Adomas Mikalajūnas, 62 m. kilęs iš Šilainėlių parapijos, Kėdainių apskr. Liga — vėžys, kuriuo velionis kankinosi per metu laiko. Paliko du sūnus, dvi dukteris, žentą ir dukraitę.

Kadangi velionis buvo linksmas žmogus ir visų mylimas kaimynas, laidotuvėse dalyvavo labai daug žmonių. Laidotuvėmis patarnavo Šalinskas.

DETROITE REIKIA CHORVEDŽIO

DETROIT, Mich. — Gražus jaunimo būrys čia buvo sudaręs gerą chorą, bet dabar tas choras turės pakrikti, nes neturi mokytojo. Laukiama, gal atvyks į šį miestą gabus chorvedis. Tiesa, choras išsigali mokėti už mokymą tik $4 per savaitę, iš ko muzikos žmogus pragyventi negali. Bet toks chorvedis galėtų gauti darbą prie siuvėjų, o jei būtų elektro ar radijo mechanikas, tai darbas gauti būtų nesunku. Mergina chorvedė ir gi gautų užsiėmimą, jei būtų profesionalė knygvedė, ar plaukų dabintoja.

J. Deltuva.

Gražios programos iš radijo stočių

NEW BRITAIN, Conn. — Kiekvieną sekmadienį 10 val. rytais čia transliuojamos lietuviškos dainos iš radijo stoties WNBS, kuriomis labai džiaugiasi ne tik apylinkės bet ir tolimesnių miestų klausytojai. Tos lietuviškos programos skelbiamos taip pat ir žymesniais šventadieniais. Dabar stotis paskelbė, kad per Kalėdas šioje radijo stotyje giedos vien kalėdines lietuviškas giesmes radijo choras, kurį veda Marytė Čaponytė.

Andrius Rėkus.

BOSTON, Mass. — Iš radijo stoties WORL (920 klc.) bus duodama lietuviška programa 8:30 val. ryte, gruodžio 21 d. Dalyvaus Saulutės mergaičių choras ir pianistė Olga Jarutaitė. Gruodžio 22 d. 9:30 val. ryte groš Paul Peterso orkestras ir dainuos Šešios Birutės, Valentinos Minkuvienės vedamos.

SERGA

Maspetho laidotuvių biuro savininkės V. R. Valantiejienės tėvas sunkiai susirgo.

KĄ VEIKIA GELGAUDŲ AINIAI

Gelgaudų šeima viena seniausių Lietuvoje. Gretimai jų pilies griuvėsių ant Nemuno kranto įsikūrė lietuviai saleziečiai. Nuo jų vardo kilo Gelgaudiškio vietovės pavadinimas. Gelgaudas vadovavo sukilimui prieš rusus Lietuvoje 1863 metais ir žuvo Klaipėdos Krašto pasienyje ties Kretinga. Jo ainiai gyvena Londone. Vienas jų, John Gielgud, garsiausias Anglijos dramaturgas, Šekspyro svarbiausių personažų sekmingas vaidintojas. Prieš keletą metų buvo atvykęs vaidinti Amerikon.

Kitas brolis, Val. Gielgud, yra British Broadcasting Corporation direktorius Londone.

Trečias brolis ilgametis Raudonojo Kryžiaus Lygos pasekretorius. Esant Raud. Kryžiaus pirmininkui Amerikos admirolui p. Grayson, jis jį lydėjo į Raud. Kryžiaus konferenciją Japonijon. Antru kartu vyko vienas į Japoniją suorganizuoti Tokio mieste Jaunimo Raudonojo Kryžiaus konferenciją Azijos kontinentui. Didžiojo karo metu gyveno Prancūzijoje kaip anglų kariuomenės karininkas, ilgus metus dirbo Paryžiuje su Raud. Kryž. generaliniu sekretorium Swift. Prasidėjus karui buvo priskirtas prie anglų ambasados karo attache Paryžiuje. Dabartiniu metu yra Anglijoje.

Šis Gelgaudų ainis yra didelis Lietuvos ir lietuvių draugas. Jis du kartu buvo Lietuvoje lankydamas Gelgaudų šeimos istorines vietoves. Paskutinį kartą buvo Lietuvoje 1938 metais. Jis yra keletos knygų autorius ir ruošia knygą apie Lietuvą.

Bus rodoma filma iš pavergtos Lietuvos

BINGHAMTON, N. Y. — Gruodžio 21 dieną, Lietuvių Salėje, 315 Clinton St., bus rodoma vėliausia filma iš pavergtos Lietuvos. Prie filmos pritaikytos lietuviškos dainos "Mudu du broliukai" ir "Kaip aš turėjau kaime mergelę". Nauji spalvoti garsiniai Lietuvos paveikslai yra vieni gražiausių, kuriuos rodys visiems gerai žinomas filmininkas J. Januškevičius. Pramogą ruošia SLA 50 kuopa.

A. Lėpa.

APDRAUDOS IR TURIZMO BIURAS

- Greitas ir saugus pinigų siuntimas į visas šalis
- Laivakortės greičiausiais laivais į visas šalis
- Generalinė apdrauda—namai, automobiliai ir t.t.
- Nuosavybių pardavinėjimas ir administravimas
- Pilietybės popierų reikalai
- Atliekami visi reikalai, kokiais tik kas kreipiasi
- Notaras—tvirtina visokius dokumentus

A. S. TREČIOKAS

314 WALNUT STREET, NEWARK, N. J.

Kampas Adams St.

TELEFONAS: MARKET 2-4867

LIETUVIŲ TAUTOS FONDO APYSKAITA

Pradedant J. Tubelienės prakalbų maršrūtą, 1940 m. gruodžio 6 d. Grand Paradise Salėje, Brooklyn, N. Y. duosnioji visuomenė per Lietuvių Tautos Fondą aukavo Lietuvos tremtiniams šelpti sekamai:

Dr. B. K. Vencius $6; P. Pusnikas $4; po $$3: — J. Ginkus ir J. Andriuškevičius; V. Kuras $2; Pr. Lapienė $1.25.

Po $1: — J. Atkočaičiai, inž. J. C. Baltus, V. Budinavičius, A. Bulka, K. Damušas, K. Garbanauskas, J. Garšva, B. Giedraitis, J. Giraitis, J. Jokubaitis, K. Kairys, V. Kalvelis, P. Mickūnas, J. Morkūnas, J. Puidokas, inž. K. Pusnikas, M. Sagevičienė, J. Smetona, F. Sušinskas, J. Stankevičius, M. Strumskienė, dr. A. Šliūpaitė, J. Šniras, E. Šuipytė, V. Tysliavienė, J. Valaitis, dr. J. Valukas, Pr. Venys, P. Vilkauskas, J. Zeikus ir 5 asmenys anonimiškai.

Smulkiomis aukomis surinkta $112.48. Viso surinkta $167.73.

Gruodžio 13 d. Am. Liet. Tautininkų Klubas aukavo $10. Ligi š. m. gruodžio 14 d. vio pajamų buvo $177.73. Lietuvių Tautos Fondo lėšos yra laikomos fondo sąskaitoje United National Bank of Long Island banko, Ozone Park skyriuje.

Lietuvių Tautos Fondas ir Lietuvių Amerikiečių Tautininkų Sąjunga nuoširdžiai dėkoja visiems aukautojams ir aukų rinkėjams-rinkėjoms.

Lietuvių Tautos Fondas:
J. Ginkus, pirm.
Pr. Narvydas, fin. sekr.
J. Sagys, iždin.

Phone Market 3-5795 State Lic. W 65

FULL VALUE PRODUCTS DISTRIBUTORS CO.

39-43 KOMORN ST., NEWARK, N. J.

STASYS BUTKUS, Savininkas

GEO. EHRET'S EXTRA — IŠ KRANO ALUS

Daromas vien tik Ehret šeimos nuo 1866 m.

Alus, — Vynas, — Degtinė

Nespręskite Alų iš Vardo — Tiktai iš Skonio

Bandykite EHRET'S EXTRA Alų

ST. BUTKUS, vienintelis New Jersey valstybėje lietuvis, turintis valdišką leidimą urmu (Wholesale) pardavinėti alų, degtinę ir vyną. Todėl visi užsisakykite sau reikalingų gėrimų per S. A. BUTKAUS kompaniją.

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs

31. — "Išlauškite duris!" — suriko piratų vadas Skuderis. Sukilėliai ūrmu pradėjo laužtis į netvirtą laivo kajutę, kur buvo Tarzanas su Marika. Jie tikėjosi lengvai įveikti Tarzaną ankštoje kajutėje.

Laivo kajutėje Tarzanas dar kartą pasakė Marikai: "Duok man savo kareivius ne tik apsiginti, bet ir nugalėti tuos sukilėlius! Tai vienatinė mūsų viltis išsigelbėti. Netrukus sukilėliai įsilauš čia!"

"Ne!" — pro ašaras atsiliepė Marika, — "Mes negalime muštis, nes tie sukilėliai gali tave užmušti bekovojant". Staiga jie puolė prie durų. "Aš prašysiu jų, kad pasigailėtų ir nieko mums nedarytų"

"Aš nenoriu jokio pasigailėjimo iš žmogžudžių", — suriko Tarzanas. Jis išsitraukė savo peilį, atsistojo prie durų ir pasiruošė muštis su užpuolikais iki paskutinosios. Tarzanas nežinojo baimės ir nusileidimo.

Žiūrėkite — Tarzano apysakos tęsinys trečiame puslapyje

FILOSOFIJOS KAMPELIS

Prakilniausieji protai buvo diplomatais, vadovais sublemiškoj minty, ir taupūs žinojimo, mokslo ir filosofijos mokytojai.

Kiekvienas žmogaus gražumas pasireiškė žemėje.

Visame pasauly švietė dangaus žinia žmogui.

Kiekvieno protas visam žemės paviršy buvo pasitenkinęs galybės aplinkybe.

Visų protai ilsėjos ir linksmėjo susidraugavimo ir prietelingumo samonėje — aukščiausioj sąmonėje.

Ir pasaulio žmonės paregėjo dangišką kūrimą.

Nebeliko svetimšalių nė vienam dangaus skyriuje.

Visi pažįstami!

Visi broliai!..

V. J. Budrikas

LIETUVA ATKIRSTA NUO KAIMYNŲ

KAUNAS. — Siena tarp Lietuvos ir Gudijos hermetiškai uždaryta. Be specialių leidimų negalima iš vienos teritorijos į kitą įvažiuoti bei išvažiuoti.

DUOKIT JAM

Geriausią dovaną iš visų

ADAM HAT

$2.95 Viena kaina

Nėra tinkamesnės dovanos, kaip

ADAM Hats

Adam skrybėlių krautuvių ir agentūrų yra daugiau, kaip 2,000 po visą pasaulį.

Yra krautuvė ir netoli jūsų namų

TRUMPAM LAIKUI TIKTAI

Simon Ackerman

SIMON ACKERMAN DRABUŽIUS

GALIMA GAUTI

Mūsų vienintelėj krautuvėj

1409 BROADWAY

Kampas 39-tos gatvės, New York City

SIUTS — TOPCOATS — OVERCOATS

TUXEDOS — FULL DRESS

$24.90 PIRMIAU $45

$27.90 PIRMIAU $50

$32.90 PIRMIAU $60

$37.90 PIRMIAU $75

"Needlecraft Drabužiai" atitinkamai nupiginti

Maža mokestis pataisymui. Pardavimas paskutinis

Mes garantuojame, kad šios kainos niekuomet nebus žemesnės

MŪSŲ VIENINTELĖ KRAUTUVĖ

1409 BROADWAY

Kampas 39-tos gatvės, New York City

Simon Ackerman Clothes INC.

Durys atdaros nuo 8:30 val. ryte iki 10 val. vakare

TARYBINĖS LIETUVOS VALDININKAI NEUŽSIDIRBA NET DRABUŽIAMS

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Mielas Brolau! Tavo laišką gavau spalių 24 d. ir tuoj rašau atsakymą. Prašau pasiteirauti Lietuvos atstovybėje, koki dokumentai reikalingi įvažiuoti į Ameriką, nes Lietuvoje jau nėra Amerikos konsulo — perkeltas į Maskvą, o ten nuvažiuoti iš Lietuvos negalima. Čia gyventi jau nebeįmanoma: tuojaus bus "vėliau parašysiu". Tai tu kaip nors padėk man išsprukti iš nelaimingos vergijos, nes tu nežinai, kas čia dabar darosi.

Namieje žemė jau išdalinta. Paliko tik 30 hektarų, o 60 paėmė. Nežinia, ar bus galima ir ant likusios gyventi.

Aš dar tarnyboje, bet ir čia jau nacijonalizuota, tad gal teks važiuot namo. O namieje jau nenorėčiau kolchozuose dirbti ir alkanas bei suplyšęs vaikščioti. Kad nors būtų kultūra, tai tiek to, bet — prašau!

Dabar, norint įsitaisyti kostiumą (drabužių eilę), reikia mokėti nemažiau 500 litų. O mėnesiui gaunu algos 230 litų, iš kurių reikia apmokėti butui su maistu apie 130 litų. Tai ir apsirėdyk tu, žmogau! Nuplyšai — tai ir vaikščiok toks...

Pirmiau batukai kainavo maždaug 20 litų. Dabar mokėsi 60 ar 70 litų ir prie krautuvės pastovėsi eilėje apie 4 ar 5 valandas, o, įėjęs, negausi dar tinkamo numerio, tai ir žioplink, galvą nuleidęs. Labai būčiau dėkingas jei galėtum parsiųsti bent padėvėtų drabužių. Siųsk namų adresu, nes visko gali būti: kitą kartą galiu landyti kur nors po miškus...

(Vietos ir parašo, dėl žinomų priežasčių, nededame. Red.)

AKLIAUSIAS TAS, KURIS NENORI MATYTI

Su tokia antrašte straipsnyje komunistų komisaras B. užgiedojo apie Lietuvos dabartinę "laisvę". Ne tik užgiedojo, bet dar reikalavo, kad A. B. Strimaitis išaiškintų komunistams štai ką:

Ar civilizuotas pasaulis liepė Lietuvai glūdoti karo stovyje per ištisą jos amželį?

Atsakymas:

Lietuva per visą amželį nebuvo karo stovyje.

Kol raudonieji burliokai neužpuolė, Lietuva buvo laisva šalelė ir civilizuotas pasaulis nesikišo į jos vidujinį susitvarkymą, atseit, neliepė jai glūdoti karo stovyje.

Karo stovis buvo Lietuvai kai kada reikalingas, kad užtikrinti dorų piliečių saugumą, kad suvaldyti svetimų valstybių kurstomus raudonuosius galvažudžius, kurie, kaip kad buvo 1926 m., pradėjo net tvarkos saugotojams policininkams daužyti nuo galvų kepures už tai, kad šie nepakėlė tų kepurių prieš nešiojamus raudonus skarmalus.

Už reikalavimą poros litų viršaus už parduodamas prekes nieks ir niekad laisvoje Lietuvoje žmonių nešaudė. Čia gryniausias komunistų melas. Jei įvyko koks bolševikų suagituotų kaimiečių su policija susirėmimas ir pavartotas ginklas, tai ne dėl to, kad kas reikalavo daugiau litų už prekes, bet dėl to, kad tie kaimiečiai nenorėjo prisitaikyti prie nustatytos tvarkos ir priešinosi tos tvarkos palaikytojams. Čia nei Smetona, nei Strimaitis nėra kaltas, kad riaušių kėlėjai gavo paragaut tos pačios košės, kurią jie patys užvirė pasiklausę svetimų agitatorių, nepamokinusių tamsų kaimietį gauti už savo prekes pora litų daugiau ramiu būdu, o ne riaušių kėlimu.

Lietuvos laisvės metais darbininkų su darbdaviais nesusipratimus spręsdavo arbitracijos būdu nepaisant, kad komunistų agitatoriai pilvais šliaužiojo tarp darbininkų, kurstydami juos streikuoti ir maištus kelti. Jie negalėdavo atvirai ties bažnyčiomis, ant bačkų užsilipę, žmonių kurstyti, nes buvo karo stovis. Tik dabar jiems rojus. Jie kalba viską, begirdami darbininkams teikiamas geradėjystes, tik griežtai draudžia streikuoti ir riaušes prieš vyriausybę kelti, prie ko pirmiau patys žmones kurstė. Kai neseniai Drobės Bendrovės darbininkai Kaune pareikalavo paleisti iš kalėjimo tik suimtus tos įmonės savininkus (nebuvo net reikalauta poros litų uždarbio pakėlimo, ar darbo laiko sutrumpinimo), tai tą "streiką" malšino net svetimi burliokai.

Dar dienraštis Laisvė lieja krakadiliaus ašaras, kad tiems burliokams nepasisekė pasigauti ir išmėsinėti tų lietuvių, kurie paspruko į Vokietiją, o gal dar ir išsivežė keletą litų, kurie taip labai malonūs raudoniesiems okupantams. Mat raudonieji naikina kapitalą, sau pasiimdami svetimus pinigus. Tai ir pyksta, kuomet kas nors iš jų nagų pasprunka.

A. B. Strimaitis.

DU KAMBARIAI — TIKRA PRABANGA

KAUNAS. — Vienas žymus inteligentas-profesionalas su skaitlingesne šeima praneša iš Lietuvos gerai gyvenąs: turįs dviejų kambarių butą. Laišką gavusis praneša iki sovietų atėjimo jis naudojosi šeimos ir profesijos tikslams 8 kambarių butu.

SUKILĖLIS MONTĖ

BOTHO GRAF V. KEYSERLINGK — VERTĖ L. DAUKŠA

— Tegu tas prūsų lokys sau bėga, — šūktelėjo jis, tempdamas pusseserę.

Tačiau Katerina ėjo nuleidusi galvą ir nė nepažvelgė į savo palydovą. Tylėdamos nusekė paskui juodu merginos.

Montė paliko šventės aikštę. Dienos įvykiai taip jį sukrėtė, jog jis negalėjo atgauti dvasinės pusiausvyros. Dabar jis beveik gailėjosi, kad to niekšo neapkūlė. Susimąstęs artinosi jis prie balaganų ir palapinių, vildamasis, kad triukšmas jį užliūliuos, arba jam pavyks surasti draugą Hirchalsą. Nepaisant vėlyvo meto, čia viešpatavo linksma nuotaika, ir minia tebebuvo tokia pat tiršta, kaip ir anksčiau. Be tikslo klaidžiojo Montė, o jo ausyse be paliovos skambėjo junkerio įžeidimas. Žmonės jį stumdė, tačiau jis to nejautė; merginos viliojamai užkabinėjo, bet jis negirdėjo. Jis taip pat nepastebėjo, kad atsidūrė toje aikštės dalyje, kur žmonės buvo apgulę palapines ir būdas. Įtariamų veidų ir elgesio žmonės smalsiai jį sekė. Tačiau į visą tai Montė nekreipė dėmesio. Jo krūtinėje kovojo prieštaringi jausmai, sukelti pergyventos meilės ir neapykantos.

Skardus minios juokas privertė jį pakelti akis. Jis buvo priėjęs vaidinimų balaganą. Stambus vyrukas stumdė šen ir ten dvi lėles, lydėdamas kiekvieną abiejų figūrų judesį atitinkamais paaiškinimais. Viena, turtingai papuošta, lėlė vaizdavo ordino riterį, o antroje Montė pažino pagonį prūsą, kurį riteris pašiepiamai mokė mandagumo ir gero elgesio. Vadovas tą pamoką mokėjo pavaizduoti tokiais sąmoningais žodžiais, jog aplinkui laikas nuo laiko skambėjo garsus juokas.

Pastebėjęs, kad čia sąmoningai pašiepiama jo tauta, Montė pajuto kylantį pasiutimą. Su pykčio ir gėdos ašaromis akyse žiūrėjo jis į tą patyčių žaidimą.

Dabar abi lėlės pradėjo rimtai pyktis. Prūsas mėgino gintis su lazdele, tuo tarpu riteris jį kūlė mediniu kardu. Miniai pritariant, riteris nugalėjo pagonį, kuris gulėjo pargriuvęs asloje ir nuolankiai kentė riterio įžeidimus bei smūgius.

Tada įvyko kažkas nelaukta. Iš Montės skruostų dingo rausvumas. Jo kumščiai susispaudė. Stipriais smūgiais jis nustūmė į šalį arčiau stovinčiuosius. Kitą akimirksnį ore sušvilpėjo kardo ašmuo. Pasigirdo švilpimas, ir riterio lėlės galva nusirito į aslą.

— Taip smogia prūsas, — pasigirdo aštrus Montės balsas.

Kilo sąmyšis. Moterų riksmą nuslopino vyrų grasinamas murmėjimas. Vaidinimo vadovas, degdamas pykčiu už lėlės netekimą, kurstė minią. Kai kurie jau rengėsi pulti Montę. Pastarasis stovėjo nejudėdamas, suspaudęs blizgančio kardo rankeną kumštyje, su pašiepiančia šypsena lūpose, ir laukė puolimo. Triukšmas pritraukė būrį tvarkos saugotojo kareivių, kurie veltui mėgino grąžinti tvarką ir ramybę. Padėtis buvo rimta. Staiga pro ūžiančią minią smarkiais smūgiais prasiyrė liesas, aukštas vyras. Jis tuojau suprato, kas čia dedasi.

— Vardan šventosios Mergelės! Ką tai reiškia, Herkau? — susirūpinęs šūktelėjo riteris.

Vėl pakilo murmėjimas, tačiau skardus riterio balsas jį nustelbė. Jam įsakius, tvarkos saugotojams padedant, minia aprimo. Kai lėlės savininkas gavo atitinkamą atlyginimą, riteris skubiai nutempė savo jaunąjį draugą šalin nuo balagano.

Jiems išsiyrus iš minios ir priėjus krantinę, Hrichalsas pareikalavo Montę pasiaiškinti.

— Vėliau, — niūriai burbtelėjo Montė, — aš turiu daug ką papasakoti. Negalima neigti, kad tai buvo pirmas mano mūšis su ordinu, — pridūrė jis juokaujamai. Tačiau už tų žodžių slėpėsi kartus rimtumas, ir Hirchalsas tik papurtė galvą.

— Blogas ženklas, — tarė riteris liūdnai.

Tylėdami abu įlipo į valtį, ir greit Verderis dingo prasidedančios nakties prieblandoje.

Kai Montė kitą dieną, eidamas Plačiąja gatve, priėjo Mathiaus Grafenhorsto namus, jį apėmė didelis susijaudinimas, atsiminus jo laukiantį pašnekėsį. Jis sunkiai susivaldė, užkopė priebučio laipteliais ir rimtai bei iškilmingai pasibeldė misinginiu kūjeliu į duris Mažas, beveik nykštukas, juodaodis paklausė, ko jam reikia. Tuo laiku, kai juodaodis, patyręs apie Montės atvykimo tikslą, nuėjo laiptais į vidų, Montė nusivylęs žvalgėsi po prieškambarį. Jis tikėjosi, kad Katerina-Zuzana išeis jo pasitikti. Nusivylimas net sukėlė netikrumo jausmą, kuriuo jis veltui mėgino nusikratyti. Neilgai trukus, keistasis durų sargas grįžo atgal ir paprašė eiti paskui jį. Einamas viršutinio aukšto trumpu koridorium, Montė tarėsi pastebėjęs pro šalį šmėkštelėjusį Katerinos šešėlį. Jo širdis smarkiau ėmė plakti. Juodaodis atidarė vieno kambario duris ir pakvietė Montę įeiti, pats tyliai pasitraukdamas. Montė kambaryje pasijuto vienas. Jo išsiblaškęs žvilgsnis klajojo po kambarį, apstatytą sunkiais, masyviais baldais. Jis stengėsi mintyse sau išsiaiškinti, kodėl mylimoji nedavė mažiausio padrąsinimo ženklelio, jo nepasveikino. Jos buvimas jam būtų suteikęs daugiau vilties.

Montė atsistojo. Duryse stovėjo aukšta Grafenhorsto figūra. Jo masyvus, drėblus kūnas užėmė beveik visą durų angą. Montė pagarbiai nusilenkė. Grafenhorstas atsakė į pasveikinimą ir pakvietė Montę sėsti. Kurį laiką abu sėdėjo vienas prieš kitą tylėdami, ir atrodė, kad abu vienas kitą stebi. Katerinos tėvo veidas nebuvo perdaug rūstus, tačiau Montė nujautė, kad Grafenhorstas kalbės apie reikalą grynai iš praktiškos pusės, palikdamas nuošaliai visus jausmo momentus. Montei nereikėjo turėti per daug vilties.

— Kas jus čia atvedė, man yra žinoma, — pradėjo Grafenhorstas. — Taip pat man, kaip ir jums, žinoma, kad čia netenka kalbėti apie vedybas praktiškais sumetimais, tačiau reikia gerai apsvarstyti, ar jūsų santuoka su mano dukterimi abiem pusėm gali būti naudinga ir pageidautina. Pirmiausia, aš turiu dukteriai, kaip ir jums, padaryti priekaištą, kad judu per ilgai už mano nugaros esate pažįstami ir mylitės. Vokiečių paprotys reikalauja, kad sužadėtuvės įvyktų prie visų akių ir kad laiku būtų paprašyta jaunosios tėvo sutikimo ir palaiminimo. Priešingu atveju jūs galite duoti medžiagos žmonėms blogai atsiliepti apie mane, o ypač nuo to nukenčia mano dukters šlovė.

Montė norėjo pasiaiškinti ir atsiprašyti, tačiau Grafenhorstas jį perkirto ir kalbėjo toliau:

— Jūs galite suprasti, riteri, kad aš negaliu leisti savo dukters į neramią, laukinę, iš dalies pagonių gyvenamą, šalį, kurioje jos laukia visoki pavojai. Ir jums nėra reikalo ten vykti, nes jūsų padėjimas pono arkivyskupo dvare, o mano lėšos ir santykiai laiduoja ramų ir nerūpestingą gyvenimą čia pat. Be to, reikalams didėjant, ir man reikia padėjėjo; mielai sutikčiau, kad jūs atsisakytumėt nuo savo kario amato ir stotumėt tarnauti į mano kontorą. Savaime aišku, kad tai būtų antroji vieta po manęs. Todėl į jūsų pasipiršimą aš tegaliu tik iš dalies palankiai žiūrėti, nes jūsų dabartiniai ketinimai manęs nepatenkina. Čia ir kyla klausimas, ar jūsų meilė mano dukteriai yra tokia didelė, kad jūs dėl jos atsisakysite savo ligšiolinių santykių bei pažinčių ir pereisite į mano vokišką šeimą bei tautą. Jei taip, — aš nieko prieš tai neturiu, kad Katerina jus pasirenka, nors aš kiek kitaip įsivaizdavau jos ateitį. Aš žinau, kad jūsų tėvynėje kitaip žiūrima į moterį, nekaip pas mus, jai gyvenime ir šeimoje skiriama kitokia vieta. Tuo labiau aš turiu laikytis savo sąlygų, nes noriu vedyboms dukters būvį pagerinti, bet ne pabloginti.

(Bus daugiau)

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs

32. — Netrukus laivo kajutos durys pradėjo skilti ir trupėti: tai sukilėliai laužėsi į vidų. Tarzanas paliepė keliems savo šalininkams stoti prie durų ir pasiruošti paskutiniai kovai su galvažudžiais.

Marika skubiai pradėjo galvoti. Ji pasiryžo surasti bet kokį būdą sulaikyti Tarzaną nuo mūšio. Staiga ji atsiminė apie savo užburtąjį žiedą, su kurio pagalba ji manė galėsianti sulaikyti Tarzaną nuo mūšio.

Tą užburtąjį žiedą Marikai buvo davęs didysis raganius, kuris sakė, kad su to žiedo pagalba ji galėsianti pavergti taip draugą, kaip ir didžiausią priešą. Jis pamokino, kaip tą žiedą vartoti reikalui esant.

Atsiminus savo užburtąjį žiedą, Marika pasiryžo dabar jį išbandyti. Padabinusi savo veidą malonia šypsena, ji prisiartino prie Tarzano. Dabar ji tikrai sužinos, ar tiesą jai sakė didysis burtininkas.

Žiūrėkite — Tarzano apysakos tęsinys penktame puslapyje.

VIENYBĖ

Established 1886
LITHUANIAN NATIONAL WEEKLY
Published by
Lithuanian Press Corporation
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840

JUOZAS TYSLIAVA, Editor-in-Chief

Subscription Rates
United States $2.50
Foreign Countries 3.00

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, New York, Under the Act of March 3, 1879.

PRENUMERATA METAMS
Jungtinėse Valstybėse $2.50
Kituose kraštuose 3.00

Advertising rates on application

LIŪDNOS KALĖDOS

Šių metų Kalėdos yra vienos iš liūdniausių Kalėdų žmonijos istorijoje. Net trijuose žemynuose siaučia karas. Žemėje, vandenyje ir ore baisiai kenčia žmogaus sūnus. Naikinamas turtas. Deginamos sodybos. Griaujami miestai. Pelenais verčiama amžiais kurta žmonijos civilizacija.

Ramybė, geros valios žmonėms...

Kaip keistai skamba šie žodžiai! Kokia likimo ironija! Geros valios žmonės neranda ramybės nei žemėje, nei vandenyje, nei ore. Šimtai, tūkstančiai, milijonai žmonių, palikę savo tėviškę, bėga — kur kojos neša, kur akys veda...

Tikrai liūdnos Kalėdos. Ištisos tautos liūdi, netekusios laisvės. Motinos ieško savo sūnų, seserys — brolių, sužadėtinės — sužadėtinių... Baisi karo rykštė plaka žmoniją. Vis labiau plėsdamasis, karo gaisras, rodos, ryja paskutinę žmonijos viltį. Pasaulis verkia, užsikniaubęs ant likimo stalo...

Šios Kalėdos ypač yra liūdnos mūsų senajai tėvynei. Iš vieno karo griuvėsių, nuodėgulių ir pelenų pakilusi mūsų tėvų šalis, rodos, nė nesitikėjo taip greitai patekti į kitą, dar baisesnę nelaimę.

Bet, matyt, likimo buvo lemta kitaip. Lietuva, vos spėjusi įsikurti, vos spėjusi pamiršti vakarykštę nelaimę, vėl neteko laisvės...

Senasis pasaulis kenčia baisią skriaudą. Vietoj išnykusių imperatorių, senajame pasaulyje šiandien švaistosi naujųjų ideologijų kūrėjai, daug baisesni, daug žiauresni, negu vakarykščiai satrapai.

Baisiai liūdnos Kalėdos.

Bet... mes tikime, kad ramybė geros valios žmonėms dar grįš į žemę. Mes tikime, kad pavergtos tautos išsilaisvins iš verguvės. Mes tikime, kad žmonija pergyvens ir šią nelaimę. Mes tikime, kad šios Kalėdos — paskutinės tokios liūdnos Kalėdos.

BOLŠEVIKŲ INKVIZICIJA

Bolševikai, pasmaugę Lietuvos valstybės nepriklausomybę, dabar smaugia jos gyventojus. Bolševikų inkvizicija baigia pasmaugti intelektualinį Lietuvos gyvenimą. Iš šios žiaurios inkvizicijos nagų neįmanoma ištrūkti nė vienam, išskyrus numirėlius.

Jau kuris laikas Lietuvos rašytojai verčiami "pasisakyti". Tas pats daroma ir su kitų meno sričių žmonėmis. Ir bandyk, žmogau, nieko nesakyti. Nieko nesakydamas, tu viską pasakysi. Tu pasisakysi esąs revoliucijos priešas, proletarijato nedraugas, šioks ir dar kitoks žmonijos nenaudėlis.

Tokia yra bolševikų inkvizicija. — Eisi per dvarą, gausi mušti, neisi per dvarą, gausi mušti...

Nenuostabu, jeigu geriausi Lietuvos rašytojai šiandien "pasisako", kaip jie žiūri į bolševikų okupaciją. Jie turi tai daryti. Jie turi garbinti "tautų vadą". Jie turi giedoti psalmes "žmonijos saulei" Stalinui, tam pačiam Kaukazo banditui, kuris anais laikais, drauge su kitais savo sėbrais, plėšdavo traukinius, žudydavo nekaltus žmones.

Šis pats žmogus (jeigu tokiu vardu jį dar galima vadinti) šiandien sėdi Kremlyje. Šiam žiauriam diktatoriui šiandien turi giedoti garbinimo giesmes nelaimingi Lietuvos gyventojai. Su skausmu širdyse Lietuvos rašytojai priversti vadinti nelaisvę laisve, nelaimę laime.

Tokia yra Stalino diktatūra, užkarta proletariatui ant sprando. Tokia yra bolševikų okupacija Lietuvoje.

Tuo tarpu negalima pasakyti, kada šio bandito viešpatavimas baigsis. Kaip niekas negali pasakyti, kada galą gaus kiti du jo sėbrai — fašistų ir nacių diktatoriai. Tik viena yra aišku. Žmonija negalės pakęsti amžinosios inkvizicijos. Anksčiau, ar vėliau tautos nusikratys visų diktatorių, nežiūrint kokio plauko — raudono, juodo, ar rudo — jie būtų.

Kas bus, kas nebus, bet Lietuva nežus. Kaip viskas, taip ir bolševikų inkvizicija Lietuvoje — neamžina.

RUSIJOS DESPOTIZMO PABĖGĖLIAI LAUKIA NESULAUKIA PAŠALPOS

Tautiečiai, atlikime savo pareigą, žmoniškumo ir tautinės giminystės jausmo nurodomą. Kiekvienas mūsų turime savų asmeniškų pareigų, kaipgi jų neturėsi. Tačiau prie jų visų turime pridėti dar vieną pareigą, ypatingą ir netikėtą: sušelpti pašalpos reikalingus savo brolius ir seseris ir jų vaikučius, atsidūrusius svetur pasekoje mūsų brangios Tėvynės Lietuvos okupacijos.

Praeitą vasarą, birželio 15 dieną, Lietuva buvo klastingai užpulta ir parblokšta Maskvos blitzkriego manevru. Lietuvos Respublikos santvarka tapo sugriauta, valstybės nepriklausomybė ir tautos suverenitetas pašalintas, o liaudis tapo įkinkyta į bolševikišką ekonominį jungą, kuris artimai primena baudžiavą. Nors neabejojame, kad visos tos nelaimės yra laikinos, kad toks diktatoriškas režimas negali ilgai tverti ir turės pats sugriūti, nes laikosi teroru, o ne valdomųjų pritarimu, — tačiau negalima gi tik laukti ir nieko neveikti.

Lietuvą ištikusi nelaimė mums, lietuviškos kilmės laisviems piliečiams, uždeda daug pareigų. Dėl to neišsigąskime, bet atlikinėkime jas tvarkingai vieną po kitos. Šiandien, Kalėdų švenčių, Naujų Metų ir žiemos sunkumų akivaizdoje, pirmoji mūsų visų pareiga tebūna artimo meilės moralinė pareiga: sušelpkime duosniai visus, pašalpos reikalingus, svetur atsidūrusius mūsų tautiečius. Tik tą žmogiškumo pareigą atlikę, kalbėkime apie kitus tautos reikalus.

Šiuomi kreipiuosi į tikybines, kultūrines ir bizniškas organizacijas, į Susivienijimus, draugijas ir klubus, kad paragintumėt savo narius atnešti asmenišką auką, nors mažytę, — kreipiuosi į kiekvieną lietuvį, kokių pažiūrų jis bebūtų, kad paskirtų savo uždarbio dalelę nukentėjusiems dėl svetimos invazijos. Nesvarbu į kurį fondą ir įstaigą auką pasiųsi, — ji pasieks tikslą, svarbu kad auka būtų dabar ir neatidėliojant pasiųsta. Taip darydami atliksime mielaširdystės pareigą, ką sąžinė liepia, apginsime savo vardą nuo pikto įtarinėjimo, būk lietuviai nesą jautrūs artimo nelaimei, rimtai patarnausime didžiųjų tautinių darbų programai. Tegul žinios, kas ir kiek aukavo, bus koncentruojamos pas Lietuvai Gelbėti Tarybos rėmėjus ir redakcijose, Pasiuntinybėje ar Konsulatuose. Su artimo meilės talka pirmyn!

Nuoširdžiai Jūsų,
P. Žadeikis,
Nepriklausomos Liet. Atstovas

TEPAJUNTA JIE SAVO VERTĘ

Vieną dieną aš žinojau, kur galiu sutikti tik ką iš Lietuvos atvykusią žymią esybę. Nuvykusi dairaus.

Štai, paprastu rūbeliu, tačiau pakėlusi galvą ir su dangiška šypsena lūpose, įžengia pro duris spaudoj mano sekta per daugelį metų esybė. Paduoda ji ranką visai eilei su ja norinčių pasikalbėti. Paduoda ranką ir man. "Pažįstu tamstą iš paveikslo spaudoje", — man taria. Aš pakartoju ta pat.

Pergyvenu baisiausią tragediją. Žiūrėdama į jos juodą suknelę, aš matau visą Lietuvą susuptą juodu šydu. Many atgyja seni, mieli ir begalo mano širdžiai brangūs vaizdai, kuriuos staiga prislegia griausmu nudundėjusi žinia, pranešdama vargšui, turtingam, mokytam ir vaikučiui abėcėlės dar nepažįstančiam, kad mūsų mylimą šalį, Lietuvą, okupuoja kraugerių gauja, žmonių galvomis mintą baisūnai. Aš matau, kaip toji žinia parbloškia ne vieną iš pačių kilniųjų Lietuvos vaikų. Stipresnieji dvasia deda pastangas pabėgti iš jų gimtojo krašto, kuriam dirbo, kurio žemė veik su jų kūnu suaugusi. Bėga be turto, net be drabužių, be mažiausio supratimo, kas jų laukia svetimose šalyse. Tačiau jie, kaip jau minėta ponia, moka gyvenimui šypsoti ir gyventi viltimi, kad žmonija atsipeikės, kad sudrebės širdys tų, kurie dabar jaučia smagumą braidydami kraujuje. Tiki, kad atsigręš teisybė ir į lietuvių tautą ir jie, dabartiniai likimo kankiniai, galės ramiai numirti, pamatę jų tėvynę vėl laisvą, vėl savo jėgomis besitvarkančią.

Parašyti apie juos žodelį į mūsų spaudą, įdėti vieno kito jų paveikslus — nebus jiems suraminimu. Nei kiek jų nedžiugins ir geraširdžių lietuvių pastangos aprūpinti juos materialiai. Jie, visi tie nelaimingi Lietuvos žmonės, kurie bet gi yra laimingi pasprukę iš raudonojo teroro, turi tuojau pajusti jų vertę mūsuose. Jie turi įstoti į bendrą mūsų visuomeninį gyvenimą. Jie turi pamatyti, kad jų čia atvykimas yra mums nė apsunkinimu, o dideliu pliusu mūsų kultūriniam gyvenimui, mūsų bendram siekiui.

Pr. Lapienė.

IR GAMTA TALKININKAUJA

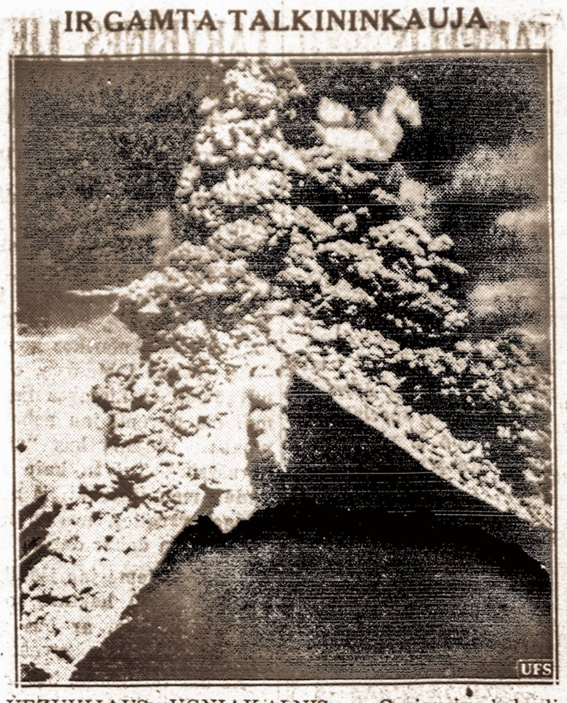

VEZUVIJAUS UGNIAKALNIS. — Geriausias kelrodis britų lakūnams, skrendantiems bombarduoti Italijos.

VIENYBĖS SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Gerbiamas Tysliava,

Leiskite ir man tarti keletą žodžių. Paklausykite mano patarimo — leiskite Vienybę du kartus į savaitę. Ne tik aš, bet ir kiti Vienybės skaitytojai mokės savo prenumeratą, nors ji būtų brangesnė. Svarbu, kad Vienybė eitų dažniau — bent du kartus į savaitę.

Ir man labai malonu matyti Jus vėl grįžusį į Vienybę.

J. Masliauskas.
Philadelphia, Pa.

Gerbiamieji,

Siunčiu 8 dolerių čekį, kurį prašau paskirstyti šitaip: 2 doleriai Vienybei, kiti 2 doleriai Lietuvos žurnalui, o 4 doleriai — abiejų laikraščių fondui.

Teklesti abu laikraščiai — Vienybė ir Lietuva.

Juozas Ribinskas.
Elizabeth, N. J.

Gerbiamas Redaktoriau,

Nuoširdžiai džiaugiuosi, kad Jūs vėl grįžote į Vienybę. Tik gaila, kad, palikę dienraštį, rėdote tik savaitraštį. Nežiūrint to, Jūsų grįžimas į Vienybę mūsų patriotuose, tėvynę mylinčiuose žmonėse, sukėlė naujos dvasios, naujos energijos.

Aš neabejoju, kad Jūs savo darbu, energija vėl Vienybę paversite dienraščiu. Bet tai nereiškia, kad mes visi neturime Jums padėti. Kiekvienas lietuvis, kurio širdyje yra bent kibirkštėlė tėvynės meilės ir žmoniškumo jausmo, privalo stoti į bendrą darbą. Tik bendrai dirbdami, mes galėsime išlaisvinti mūsų pavergtą tėvynę.

Todėl, gerbiamas redaktoriau, linkiu Jums daug, daug laimės. Taip pat kiekvienam Vienybės skaitytojui linkiu sulaukti tos dienos, kada Lietuva vėl bu laisva ir nepriklausoma.

A. Janušonis.
Worcester, Mass.

Gerbiamas Redaktoriau,

Siunčiu Jums 6 dolerius, kuriuos skiriu Vienybės ir Lietuvos prenumeratoms. Likusią sumą aukoju Vienybei palaikyti.

Nuoširdžiai džiaugiuosi Jūsų redaguojama Vienybe. Kai Jūs buvote pasitraukęs, mes jautėmės be vado. Dabar vėl esame drąsesni, vėl pasiryžę dirbti Amerikos lietuvių visuomenės ir visos mūsų tautos naudai ir gerovei.

Linkiu Jums, Redaktoriau, linksmų Kalėdų švenčių ir laimingų naujų 1941 metų.

Juozas Ginaitis.
Brooklyn, N. Y.

Gerbiamas Redaktoriau,

Aš labai džiaugiuosi, kad Jūs sugrįžote. Aš, kaipo Vienybės agentas, lankydamasis pas skaitytojus, turėdavau progos pasikalbėti su žmonėmis. Manęs vis klausdavo, "kada grįš Tysliava, kada mes išgirsime jį kalbant..."

Pagaliau laukimas įvyko. Visi Vienybės skaitytojai tikrai nuoširdžiai džiaugiasi šiuo svarbiu įvykiu. Jie laukia dienraščio. Daugelis manęs klausinėja, kada Vienybė pradės eiti kasdien. Žmonės sako, kad dabar, kai toks svarbus momentas — Europoje karas, Lietuva netekusi nepriklausomybės, dienraštis ypač reikalingas.

Taigi, savo ir draugų vardu, sveikinu Jus. Linkiu Jums linksmų Kalėdų ir laimingų naujų metų.

J. Krunklys,
Vienybės agentas.

Savaitė

Ar bereikia didesnio bolševikiško stebuklo? Kas jie, jeigu ne penktoji kolona? Mūsų biznierių vardai raudongalvių spaudoje

P. GULBIS

Vienas Maskvos bernelis pasiskaitė Simučio straipsnį lapkričio mėnesio Lietuvos žurnale ir, nusiminęs, tvirtina esą "atašė A. Simutis nutarė apsidirbti su komunizmu". O po to jis jau varo ilgiausią tiradą, kad esą "Neries" fabrikas atlieja 100 nuošimčių daugiau, kad "Bato" fabrikas darbo našumą pakėlęs 50 nuošimčių, kad "Inkaras" vieton 800 kaliošų pagamina po 1,000 ir taip toliau. Visas tas žinias jis ima iš okupantų Lietuvoje spausdinamų propagandinių leidinių. Ant popieriaus pas bolševikus gamyba kyla į padanges, bet tikrovėje prie krautuvės pirkėjai turi laukti po penkias valandas, kol gaus cigaretų pakelį nusipirkti.

Nepriklausomoje Lietuvoje, anot to bernelio, visko buvo daug mažiau pagaminama, bet už tai krautuvės buvo pilnos prekių — pardavėjai laukdavo pirkėjų, o dabar bolševikų okupacijos dėka gamyba padidėjusi 100 nuošimčių, bet už tai krautuvės tuščios. Na, ar bereikia didesnio bolševikiško stebuklo?..

Patartumėm įsigyti lapkričio mėnesio Lietuvos numerį ir susipažinti, kaip ten tas "Simutis nutarė apsidirbti su komunizmu", anot to burliokų bernelio. Vienybės administracija tarpininkaus.

Jie sakosi, kad nesą nei penktoji kolona, nei penktakojai, nei burliokai, nei, pagaliau, kacapai, tai tada kas jie? Atsakymą radau viename darbininko laiške, kuriame jis juos vadina **raudongalviais.** Ar negražus darbininko indėlis į šią vardų kolekciją?

Amerika Lietuvos okupacijos nepripažįsta, todėl Lietuvos pasiuntinybė Washingtone ir konsulatai pripažįstami Lietuvos Respublikos oficialiomis įstaigomis. Na, o mūsų burliokai savo laikraščiuose vis rašo, kad tai "buvusi" Lietuvos pasiuntinybė, "buvęs" Lietuvos konsulatas, "buvęs" Lietuvos konsulas. Taigi, jie atvirai eina prieš Amerikos įstatymus, prieš Amerikos tradicinę užsienio politiką — nepripažinti agresijos. Ir kieno naudai jie tą daro? Ogi svetimos valstybės — Sovietų Sąjungos. Vadinas, jie gyvena vienoje valstybėje (Amerikoje), bet dirba kitai valstybei (Rusijai), tai kas tada jie jei ne penktoji kolona, jei ne penktakojai, burliokai, kacapai, tai tada jie **raudongalviai**

Vienas toks raudongalvis Rojus (ar staliniškas) rašo kad lietuviai biznieriai esą labai susipratę ir "pažangūs" žmonės, kad skelbiasi burliokiškose gazietose, anot jo, tokie biznieriai verti pasveikinti. Atsiverčiau paskutinį burliokiškos gazietos puslapį ir žiūriu, ką čia "pasveikinti" štai jie: J. Garšva — Graborius-Undertaker Lai dotuvi Direktorius; K. Degutis — Barber Shop savininkas — Prielankus Patarnavimas; F. W. Shalins — Funeral Home — Suteikiam garbingas laidotuves. Yra jų labai ilgas sąrašas, bet aš juos visus "sveikinu" anyway, tik prašau nelieti krokodilo ašaras, kad kacapai Lietuvoje tokius pat jų brolius biznierius į kalėjimus grūda, o ta burliokiško gazieta šaukia "Ura..."

KALĖDOS

P. BUKŠNAITIS

Štai ir vėl Kalėdos.

Jos buvo pernai, buvo užpernai, buvo dar seniau ir dar seniau. Vis tokios pat.

Kiekvieną Kalėdų progą linkėta linksmybės, linkėta laimės; pirkta dovanos, siųsta sveikinimo kortelės.

O gyvenimas kaip ėjo, taip ir eina senaja vaga.

Su linksmybe dar ir šiaip ir taip. Nudžiungame, gavę dovanėlę, ar bent penkiuko vertės kortelę; pasidžiaugiame, kad jau nėra pavojaus apjakti nuo suklastuotos degtinės, ar kad nesuvažinėjo mus automobilius iš svečių grįžtant su margaliuojančiomis akimis; pasididžiuojame, kad gudriai padvigubinome kainos pažymėjimą ant nupirktų žmonai dovanėlių. Tai ir viskas.

O tos mums ir mūsų linkėjamos laimės kaip nėra, taip nėra. Net liežuviai atplūšojo belinkint, o rezultatų jokių nematyt. Tuščios pastangos.

Anais metais, kai vienai Amerikos lietuvių organizacijai, sutrumpintu vardu SLA vadinamai, įkirėjo kasmetiniai seimai, buvo surasta gudri išeitis: nusitarta ruošti seimus kas du metai. Tą pasekė ir kitas susivienijimas.

Na, ar nebūtų galima švęsti Kalėdas tik kas du metai? O dar geriau, pasekti sovietiškąjį penkimetį — "piatilietką".

Kiek tuomet būtų sutaupyta laiko, pinigų ir... veidmainiavimo!

Tik kas čia tokio patarimo klausys!

Be laimės galima šiaip taip pragyventi visus metus — vistiek blogiau nebus, kaip šiais laikais yra. Na, o pasilinksminti, užmiršti bent dienai aukštas kainas, nedarbą, biznio smukimą ir kitas sugraužto rojuje obuolio pasėkas, vis tik ne pro šalį. Jei nieks tau nesuruoš netikėtinumo vaišių (surprise party), tai ir snapsotum, žmogus, ištisus metus, kai nebūtų Kalėdų!

Dėl to Kalėdos padoriems žmonėms ir reikalingos.

Tiesa, yra tokių šalių, kur Kalėdos jau panaikintos. Ten jau nereikia niekam linkėti linksmybės, laimės, ar tolygių buržujiškų išmislų. Ir dovanų niekam neduodama, nes viskas iš kitų pasiimama ir už tą špygomis užmokama.

Bet mes dar iki tokios palaimos nedasygevonme. Mes dar laikomės senoviškojo papročio — švenčiame Kalėdas.

O jei jau švenčiame, tai švęskime priderančiai. Palinkėkime vieni kitiems linksmybės ir laimės (tas yra pigiausia!), apdovanokime savo artimuosius kuo išsigalime (čia jau kiek brangiau atsieis!), o ypač nepamirškime savo buvusios tėvynės Lietuvos ir mūsų kenčiančių brolių ir seserų, kuriuos, Kalėdų proga, pasistenkime gražiai apdovanoti (čia mums kaštuos kodaugiausia, bet nesigailėkime!) kuo tik išsigalime (kaip — klauskime sukurtų fondų).

Linksmų Kalėdų!

JUOZO GAŠRVOS BIZNIO JUBILIEJUS

Vakarienėje dalyvavo daug jubilijanto draugų ir pažįstamų

Praėjusį sekmadienį buvo suruoštos labai gražios Juozo Garšvos 25 metų biznio jubiliejaus iškilmės. Jubiliejaus rengimo komitetas kurį sudarė Schegaus, Daukantas, Daukantienė ir Budraitienė, šia proga, suruošė gerą vakarienę ir gerą programą.

Vakarienėje dalyvavo apie 250 svečių, Juozo Garšvos draugų ir pažįstamų. Tarp tų daugelio jubilijanto draugų, buvo beveik visi Brooklyno lietuvių parapijų klebonai, kunigai, daktarai, advokatai ir žymesnieji biznieriai. Vakarienėje dalyvavo New Yorko valstybės senatorius Croword, United Loan Industrial Banko prezidentas Cohen ir eilė kitų žymių amerikiečių.

Sveikinimo kalbas pasakė Cohen, kun. Balkūnas, senatorius Croword ir Vienybės redaktorius Tysliava. Be to, jubilijantas gavo daug sveikinimo telegramų. O publika net dviem atvejais, sustojusi, kėlė jam ovacijas.

Kaip jau žinoma, Juozas Garšva laidojimo biznyje yra 25 metai. Be to, jis yra vienas iš United Loan Industrial Banko direktorių. Bet, svarbiausia, Juozas Garšva visų mylimas ir gerbiamas asmuo. Mat, jis yra pačios gamtos apdovanotas turtinga asmenybe, darbštumu, nuoširdumu ir labdaringumu. Jis yra stambus lietuviškos spaudos rėmėjas, įvairių organizacijų narys. Nebuvo to rimto visuomeninio reikalo, kurį jis būtų atsisakęs remti. Kiekvienas Lietuvos svečias, atvykęs su kuria nors visuomenine misija, visados buvo jo priimtas ir apdovanotas.

Nenuostabu, jeigu šiame Juozo Garšvos jubiliejuje buvo tiek daug svečių. Greta savo, kaipo biznieriaus ir visuomenininko, pareigų, Juozas Garšva, su žmona Kazimiera, gražiai, lietuviškai, išauklėjo dukterį Anetą ir sūnų Juozą. Aneta išėjusi aukštuosius mokslus, sūnus Juozas mokosi Amerikos karo mokykloje.

Šioje Juozo Garšvos jubiliejinėje vakarienėje, be kalbų ir sveikinimų, dar buvo ir koncertinė programa. Keletą dainelių padainavo žinoma dainininkė Kižytė ir visiems Amerikos lietuviams gerai pažįstamas dainininkas Vasiliauskas.

Vakarienės programą vadovavo senas artimas Juozo Garšvos draugas, žinomas biznierius ir visuomenės veikėjas B. J. Schegaus-Ščegauskas.

Susirinkusi publika ilgai nenorėjo skirstytis. Šokiai ir dainos nusitęsė iki vėlumos.

— Mums reikia daugiau Garšvų, anot kun. Balkūno.

Rep.

DĖKOJU VISIEMS

Mano draugai, Ščegauskas, Daukantas, Daukantienė, Budraitienė ir kai kurie jų šeimų nariai malonėjo man surengti labai gražią vakarienę. Šioje vakarienėje, įvykusioje gruodžio 15 d. iš tikrųjų buvo labai įspūdingai paminėta mano biznio 25 metų sukaktis.

Todėl leiskite man šioje vietoje visiems padėkoti. Aš ypač dėkingas jubiliejinės vakarienės rengėjams. Bet taip pat negaliu netarti nuoširdaus padėkos žodžio visiems tiems svečiams, kurie taip gausingai teikėsi atsilankyti į man suruoštą vakarienę.

Tariu širdingą ačiū dainininkei Kižytei ir dainininkui Vasiliauskui, taip gražiai paįvairinusiems vakarienės programą. Ačiū visiems kalbėtojams ir linkėjusiems man laimės tiek žodžiu, tiek telegramomis.

Dėkoju visiems.

Juozas Garšva.

VEDYBOS

Kitą sekmadienį, gruodžio 29 d. 2 val. p.p. Angelų Karalienės bažnyčioje susiveda Elena Nobariūtė su Antanu Vaitkum iš Montrealo. Vedybų puota bus Grand Paradise salėje.

RADIJO PROGRAMA PER KALĖDAS

Brooklyne Kalėdų radijo lietuviška programa bus transliuojama iš stoties WWRL (1500 klc.) gruodžio 25 d. 10:30 val. priešpiet. Programoje dalyvauja Aleksas Vasiliauskas, tenoras, Adomo Jezavito ensamblis ir Jurgis Dirigenčius prie vargonų.

KALĖDŲ SVEIKINIMAS

Sveikinu visus savo prietelius, kuriuos neteko asmeniškai pasveikinti. Priimkite geriausius mano linkėjimus Kalėdų ir Naujų Metų proga.

Jurgis Jokubaitis.

Mirė

Juozas Stabkevičius, 68 m., gyvenęs 52 So. 1st Street, Brooklyne, mirė gruodžio 11 d. Kings County ligoninėje. Palaidotas gruodžio 16 d. Šv. Jono kapinėse. Laidotuvėmis rūpinosi Juozas Garšva.

Gruodžio 1 d. mirė Ona Meškauskienė, 53 m., gyvenusi 730 — 42nd St. Bay Ridge. Palaidota gruodžio 5 d. Šv. Jono kapinėse iš S. Agotos bažnyčios. Laidotuves aprūpino Al. Radzevičius.

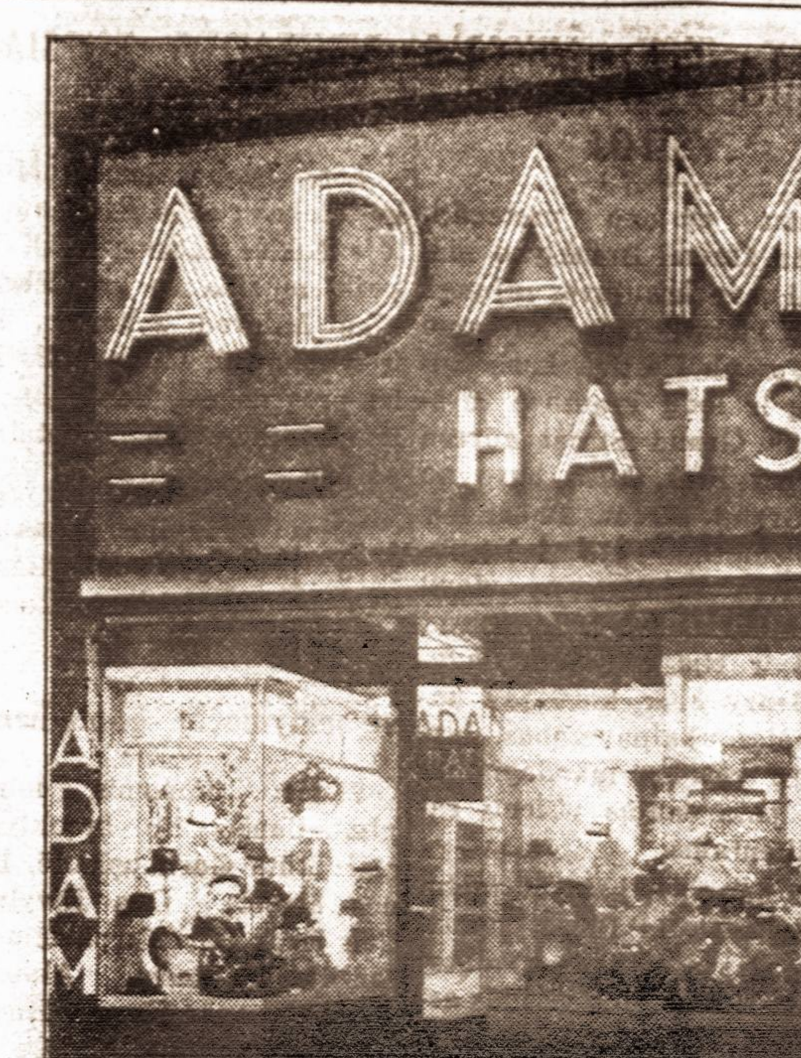

KALĖDŲ DOVANA VYRAMS

Kalėdos yra linksmos šventės, bet kartu su jomis yra ir rūpesčių, kai dovanos dar nesupirktos. Jūs gaunate dovanų ir dovanas duoti norite kitiems. Bet ką duoti, kad gavėjas būtų patenkintas? Jeigu nežinote ką pirkti vyrams, tai jūsų problema išspręsta. Duokite jam modernišką, gražią ADAM SKRYBĖLĘ ir nėra abejonės, kad tie vyrai tikrai bus patenkinti jūsų kalėdine dovana. Nesirūpinkite, kad skrybėlė gali būti per maža, ar spalva netinka. Ši problema taip pat išspręsta, jeigu nueisite į atimiausią ADAM HAT STORE, o tokių yra trisdešimts keturios New Yorke ir nupirksite jam ADAM HAT Gift Certificate. Šį certifikatą jūs pasiunčiat kaipo dovaną, o vyras gavęs tokį certifikatą nueina į bile ADAM HAT STORE ir pats išsirenka sau gražią, vėliausios mados skrybėlę. Gavęs tokią dovaną, vyras bus labai patenkintas. Be to, ADAM SKRYBĖLĖ nors ir nedaug kainuoja tik $2.95 — viena kaina po visą Ameriką, bet ji vertės turi daug daugiau. Visas pasaulis žino apie ADAM SKRYBĖLES ir vias pasaulis dėvi ADAM SKRYBĖLES dėl to, kad jų mados gražiausios, turi didelį spalvų pasirinkimą, o darbas geriausias. Išspręskite savo Kalėdines problemas vyrams dovnodami ADAM HAT Gift Certificate. (Skelb.)

DARIAUS-GIRĖNO KONCERTĄ REMIA ORGANIZACIJOS

Prie koncerto Dariaus-Girėno paminklo fondo naudai ruošimo prisidėjo šios organizacijos ir draugijos:

Paminklo Fondo Komitetas; **Švento Jurgio** Draugija; Amalgameitų Unijos Lietuvių 54 skyrius; Lietuvių Amerikos Piliečių Klubas; Susivienijimo Lietuvių Amer. 38 kp.; Lietuvių Darbininkų Susivienijimo 1 kp.; Lietuvių Darbininkų Draugijos 7 kp.; Lietuvių Socialistų Sąjungos 19 kp.; Lietuvių Tautininkų Klubas ir Moterų Vienybė.

Parėmė ruošiamą koncertą, nupirkdamos paskirtus joms tikietus šios draugijos: Amalgameitų Unijos Lietuvių 54 skyrius už $25; Lietuvių Piliečių Klubas už $25; SLA 38 kuopa už $5; Lietuvių Atletų Klubas už $5.

Paminklo Fondo Komitetas.

KALĖDINIŲ ATVIRUČIŲ

Galima gauti

VIENYBĖJE

Turime lietuviškų ir angliškų didelį pasirinkimą

J. VAITULIONIS

PIRMAS LIETUVIS
Chiropraktas Gydytojas

307 GRAND STREET,
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vak.
Nedėlioms ir šventadieniais
Nuo 10 ryto iki 1 po pietų

AR JAUČIATES NUVARGĘ — BE VIKRUMO?

SKAUDA GALVA — ISPUTĘ VIDURIAI? Kada tik užsikemša jusų žarnos, išpunta viduriai, dvokia kvapas, sankina aitra, užkietėjimas, imkite FEEN-A-MINT. Ta malonaus skonio liuosuojama kramtoma guma švelniai, bet tikrai liuosuoja vidurius. Imkit einant gult. Ryte jausite tikrą palengvinimą ir atgausite vikrumą. Jeigu ir senų milijonai naudojasi nebrangiu FEEN-A-MINT. Jis tinka ir jusų šeimai. Nusipirkit FEEN-A-MINT šiandien.

CLEMENT VOKETAITIS

Advokatas

50 COURT STREET
Brooklyn, N. Y.
TEL: TRIANGLE 5-3622

168 GRAND STREET
Tel.: EVergreen 8-7179

IŠNUOMUOJAMA

Išsinuomoja restauranas pilnai įrengtas dėl Bar ir Grill. 4 kambariai antrame aukšte. Arti prie Sunrise Highway. Nuoma už visą namą $60.00. Daugiau informacijų ant vietos.
JULIA URBAN
126-02 150th Ave.
So. Ozone Park, L. I.

LIETUVIŠKA
RESTAURACIJA
BAR & GRILL

Gaminame amerikoniško ir lietuviško stiliaus valgius. Galima gauti Amerikos ir importuotos degtinės, vyno ir alaus.

Lietuviškas kumpis, rūkyti kilbasai ir kopūstai galima gauti kasdieną

Joseph Zeidat
411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.

COMPLIMENTS OF
SCHOLES BAKING, Inc.
V. LUKAS, Prop.

LIETUVIŠKA DUONA — Geriausia duona
SCHOLES BAKING
532 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Lietuviška duona, pyragai ir įvairūs keiksai pristatomi į visas Brooklyno miesto ir apylinkės dalis. Mūsų duona pristatoma ir į kitus miestus.

Mūsų kepykloje galite gauti vestuvių, krikštynų, gimtadienių ir kitokių iškilmių pyragų

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS
8—10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Šventadieniais susitarus
Tel. Evergreen 8-9229

DR. A. PETRIKA
221 So. 4th Street
(DANTŲ GYDYTOJAS)
VALANDOS
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

VIENINTĖLĖ LIETUVIŲ BALDŲ KRAUTUVĖ

GRAND FURNITURE CORP. CHAIR

409 ir 436 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-8451
MARIJA PETRAITIENĖ IR SŪNŪS

Mes patys gaminame ir pardavinėjame geriausios rūšies baldus

Duodame lengvonis išsimokėjimo sąlygomis, be jokių nuošimčių

Ateikite pasižiūrėti mūsų pardavinėjamų baldų ir, tyčia, palyginkite mūsų kainas su kitų krautuvių kainomis

Jūs niekur kitur negausite pigiau, kaip Petraičių Krautuvėse.

Jūs mokėsite už baldus, o ne už jų papuošimą

LASKAS INC.
GĖLIŲ KRAUTUVĖ

270 Broadway, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-8859

227 Fulton St., New York City
WOrth 2-7708

"Mūsų gėlės visados žydinčios". Gėlės pristatomos kiekvieno įvykio proga. Turime ir telegrafo patarnavimą.

LIETUVIŲ SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
J. A. GINKAI SAV.
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-7142

Kalėdiniai sveikinimai — atvirutės lietuvių ir anglų kalbomis

Kalėdinės eglaitės papuošalų — elektrikinių šviesų — didžiausias pasirinkimas

Saldainiai Kalėdų dovanoms įvairiose puošniose dėžutėse

Saldainiai iš Lietuvos

Gražių stiklinių ir medinių dėžučių — su saldainiais

Įvairus rinkinys vaikams lėlių ir žaislų

Lietuvių Radio Draugijos Programos iš stoties WCNW 1500 klc.

Pirmadieniais 8:30 v. v. — Ketvirtadieniais 7:00 v. v. — Šeštadieniais 5:30 p. p.

TARZANAS IR TARZELĖ

Edgar Rice Burroughs vertė PIJUS BUKŠNAITIS

33. — Marika nykščiu paspaudė atkreiptą link delno žiedo akutę, kuri atsidarė. Iš tos akutės styrojo smaili nedidelė adata. O po tąja adata buvo paslėpti smarkūs nuodai! Tokia buvo to žiedo slaptybė.

Lyg gailėdamosi mylimojo, Marika jautriai apsikabino Tarzaną už kaklo. Tarzanas, lyg nustebęs, žiūrėjo į šią grakščią merginą, kuri, su pilnomis ašarų akimis taip meiliai glaudėsi prie jo. Ji buvo žavėjanti.

Kapitonas Mc Gregor, neiškentęs, sušuko: "Ei, mergele, liaukis čia glamonėjusi prie visų akių! Mes čia susirinkome ne meilautis, tik muštis su tais prakeiktais sukilėliais ir piratais. Pasimeilausime vėliau".

Marika tyčiomis smeigė savo aštrius nagus į Tarzano odą, kad šis nepajustų paslėptos žiede adatos įdūrimo. Tuo pat laiku ji stengėsi įdurti Tarzanui į nugarą tuo užnuodytu žiedu! Ta pragariškas sumanymas pavyko.

Kas bus toliau— žiūrėkite kitame Vienybės numery

DEGTINĖ, VYNAS, LIETUVOS VALSTYBINĖ, RUSIJOS VODKA

arba

IMPORTUOTI KONIAKAI

Kalėdų Šventėms

IR

Naujiems Metams

Geriausia ir pilnai patikėtina vieta pirkti yra

LIETUVIŠKAS MONOPOLIS

ČIA GAUSITE DIDELĮ PASIRINKIMĄ SU NUPIGINTOM KAINOM

Sieninis lietuviškas kalendorius dykai kožnam pirkėjui

MONOPOLIO OFICIALUS VARDAS YRA

Republic Liquor Store, Inc.

415-417 Keap Street, Brooklyn, N. Y.

Prie pat Grand Street, skersai gatvę nuo Republic teatro.

Tel.: EVergreen 7-2089

Lic. L 827

P. S. Negalintiems į Monopolį asmeniškai atvykti, galite telefonuoti ir mūsų vežimas jums pristatys į namus. Už pristatymą į namus nieko neskaitoma.

Remkite tuos, kurie remia jūsų laikraštį.

PULK. VALUŠIS KALBĖS IŠKILMĖSE

Sekmadienį, gruodžio 22 d. 2 val. popiet, SLA salėje, 197 Grand Street, Brooklyn, N. Y., įvyks lietuvių legijonierių iškilmės, kur bus prisaikdinti naujieji Dariaus ir Girėno posto pareigūnai. Iškilmėse dalyvauti yra pakviesti latvių ir estų nepriklausomybės karų veteranų organizacijos ir Angelų Karalienės jaunuolių orkestras.

Po įpareigojimo iškilmių, kalbės tik ką į Ameriką atvykęs pulk. Aloizas Valušis, buvęs gusarų pulko vadas, Lietuvos karo atstovas Varšuvoje ir vėliau lektorius Aukšt. Karininkų Kursuose. Pulk. Valušis kalbės apie lenkų-vokiečių karą, kurį jis pats stebėjo ir apie karinių jėgų santykiavimą šių dienų Europoje.

Be jo, kalbės klaipėdiškis laikraštininkas Vladas Barčiauskas, kuris nupasakos kovų dėl nepriklausomybės gaires.

Lietuvių visuomenė giliai susijaudino žiniomis apie Lietuvos tremtinių skurdą Vokietijoje ir kitur. Atrodo, kad plačiau užsieniuose ir išeivijoje žinomi politikai ir rašytojai susilaukė šiek tiek paramos iš pažįstamų ir vienminčių. Labai sunku yra kūdikiams, studentams ir kariams, kurie politikoje nedalyvavo ir platesnei visuomenei nebuvo žinomi. Eiliniams piliečiams visuomet yra sunkiausia.

Todėl Dariaus ir Girėno posto veteranai sudėjo 17 dol. ir gruodžio 22 d. prašys dalyvių aukoti daugiau. Surinktos aukos bus tuojau pasiųstos telegrafu tremtinių komitetui.

P. Mikalauskas, Posto vad.
Adv. K. Jurgėla, Ad-tas.

KIEK SUAUKOTA KALBANT TUBELIENEI BROOKLYNE

Tubelienės prakalbų maršrūtas prasidėjo Brooklyne gruodžio 6 d. Pradžia buvo gera. Čia aukų surinkta į Lietuvių Tautos Fondą $153.13. Nuo pirmiau buvo $13. Išlaidų turėta $11. Fonde lieka pinigų $155.13.

Lietuvių Tautos Fondas prašo visų geros širdies lietuvių aukoti į fondą kiek tik išsigalima. Aukos siųstinos iždininko adresu: Mr. J. Sagys, 359 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

PAMOKOS KOVAI SU INFLUENCIJOS MARU

Amerikos Raudonasis Kryžius Brookyne sudarė komitetą, kuris paruoš pamokas kovai su galima paplisti influencijos epidemija. Norintieji pasimokyti tose pamokose, prašomi užsiregistruoti, atsišaukdami šiuo adresu: Miss Helen Hutton, Williamsburg-Greenpoint Dist. Health Committee, 151 Maujer Street, Brooklyne. Sausio mėnesyje pamokos bus duodamos dienomis nuo 1:30 iki 3:30, o vakarais nuo 8:00 iki 10:00. Galima užsiregistruoti laiškais, pažymint, kurios pamokos pageidaujamos — dienomis, ar vakarais.

HENRY FICK, ŽINOMAS BIZNIERIUS NAUJOJ VIETOJ

Mums malonu pastebėti, kad du žinomi Brooklyno biznieriai savo krautuves sujungė į vieną vietą. Mes kalbame apie Joseph Kestler, kuris saldainių ir ledų krautuvę turėjo, 199 Grand Street adresu ir Henry Fick, kuris buvo po 241 Grand Street. Dabar šie du biznieriai savo saldainių krautuves sujungė po vienu adresu, būtent, 199 Grand Street ir bus pilnoj nuosavybėj Henry Fick, kuris jau pasižymėjęs, kaipo gabus biznierius, visados mandagiai ir gerai patarnaująs visiems savo klijentams.

Jau daugiau, kaip 50 metų, kai 199 Grand Street patarnauja šios apylinkės gyventojams ir Henry Fick visados asmeniškai prižiūri, kad jo krautuvėj būtų galima gauti gardžiausią namie gamintą šaltą košę, saldainius ir gardžių užkandžių.

Dabar krautuvė moderniškai ištaisyta su visokiais patogumais. Čia galima rengti ir privatiškas pares.

Jeigu norite gauti geriausios rūšies saldainių, ledų, ar šiaip užkandžių, tai būtinai atsilankykite pas Henry Fick, 199 Grand Street, Brooklyn, N. Y. Henry Fick yra tos rūšies biznierius, kuris visados įvertina savo klijentus ir prižiūri kad klijentai būtų mandagiai ir gerai aptarnaujami.

Šia proga Henry Fick sveikina visus savo draugus ir klijentus Kalėdų ir Naujų Metų proga. (Skelb.)

BIRUTAITĖS RUOŠIASI ŠOKTI

Long Island Birutės Merginų Klubas ruošia Klasčiaus salėje šokius sausio 11 d. Bus puiki muzika su grakščia šokike Mildred Schaffer, kuri ir seniau dalyvaudavo šio klubo programose. Be šokių, bus ir kitų įdomumų. Bilietai tik po 55c.

Kitos draugijos prašomos savo pramogas koordinuoti, kad nekliudyti vieni kitiems.

Brooklyniečių gimtadieniai

Šiomis dienomis minėjo gimtadienius šie brooklyniečiai: Rūta Garliauskaitė, Rodney Street; Ona Kivytaitė, Ten Eyck St.; Karpavičius su Emilija ir Stasiu, Alabama Ave.; Antanas Kargis, Hooper St. ir Pajaujienė, Middle Village.

IEŠKOJIMAI

Paieškau mebliuotą kambarį pas lietuvišką šeimą. Prašau rašyti šiuo adresu: Vienybė, 193 Grand Street, Brooklyn, New York.

JUOZO MARTINAIČIO Gėlių Krautuvė
272 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Gėlės vestuvėms, laidotuvėms ir kitoms progoms.
Tel.: Evergreen 4-8424

ANTPUSAIČIŲ MUZIKOS KRAUTUVĖ
981 Broadway Brooklyn, N. Y.

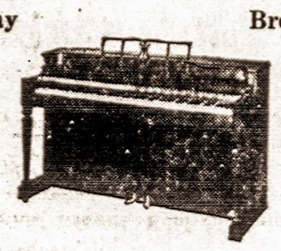

Galima pasirinkti visokių muzikališkų instrumentų: naujos mados vargonų, pianų radijo priimtuvų, rekordeonų rekordams gaminti. Taip pat gaidų, plokštelių armonikų, smuikų, bugnų ir kitokių instrumentų.
Kreipkitės pas seną brooklynietį. Gausite tinkamą ir skubų patarnavimą.
Tel.: JEfferson 3-6993

RAUMENŲ SKAUDĖJIMAI GREITAI PALENGVINAMI

Nekentėkite bereikalingai raumenų skaudėjimų. Tūkstančiai žmonių pasiekė nepaprastą palengvinimą reumatiškų skausmų, strėnų raumenų skaudėjimų, išsinarinimų ir šiaip raumenų skaudėjimų vien išsitrinėdami su Pain-Expellerio. Šis sensacingas linimentas ūmai suteikia laukiamą palengvinimą. Virš 17 milijonų bonkučiu jau išparduota. Todėl neatidėliodami nusipirkite ir jūs bonkutę Pain-Expellerio. Reikalaukite Pain-Expellerio su inkaru ant dėžutės.
LITHUANIAN 152

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

ALLIANCE HALL
Restauranas ir Baras
Viena iš puikiausių lietuviškų svetainių
Tinkama vieta visokioms pramogoms.
Kasdien muzika ir šokiai.
ALLIANCE HALL
K. Buividas, sav.
197 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
Tel.: EVergreen 4-6344

MOTERŲ VIENYBĖS NAUJŲ METŲ BALIUS
1940 m. gruodžio 31 d. 9 val. vak.
SUSIVIENIJIMO SVETAINĖJE ALLIANCE SALĖJE
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA
Savo draugus ir klijentus sveikina:

MARGARET SWEDAS
676 Driggs Avenue, Brooklyn, N. Y.

POVILAS NEMEKŠYS
85 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

J. SAMANSKAS
380 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

F. URBONAS
61-02 Grand Avenue, Maspeth, L. I.

ANTANAS TAUTKUS
73 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

VINCAS J. DAUNORA
APTIEKORIUS
PUSSVEIKIS - - - Jauties niekam tikęs—bejėgis? Neturi apetito, biaurūs pūslės skausmai? Rūkštis viduriuose? Galvos skaudėjimai? Jeigu nuo užkietėjimo—vartok DAUNORO STOMACH MIXTURE
Tapk Sveiku
KAINA TIKTAI VIENAS DOLERIS
SVEIKATA LAIMĖ
229 BEDFORD AVE.
KAMPAS NORTH 4TOS GATVĖS
BROOKLYN, NEW YORK

KOŽEMIAUSIOS KAINOS VISŲ RŪŠIŲ DEGTINEI IR VYNUI
MANHATTAN LIQUOR STORE

Nesirūpinkite perdaug, ką pirkti Kalėdų dovanoms. Nupirkite degtinės ar vyno, o apdovanotasis tikrai pasidžiaugs. Tai bus maloniausia dovana kitiems ir Jums patiems švenčiant Kalėdų iškilmes

Jūs žinote, kad jei perkate gėralus MANHATTAN LIQUOR STORE monopolyje, tai gaunate degtinę ir vyną geriausios ir patikimiausios rūšies už komažiausias kainas.

Štai keletas žinomųjų rūšių:

Three Feathers	Green River
Shenley Red	Golden Wedding
Shenley Black	Old Overholt
Calvert Special	Mt. Vernon
Calvert Reserved	Wilson
Seagram 5 Crown	Canadian Club
Seagram 7 Crown	Carstairs
Seagram V. O.	Old Mr. Boston

Mūsų HONEST BILL BRAND degtinė parduodama po $1.39 už pilną kvortą.

Manhattan Liquor Store

Didžiausia, patikimiausia ir už pigiausias kainas parduodanti krautuvė Williamsburge. Užeikite patikrinti, kad teisybę sakome.

Mes pasilaikome teisę apskelbti parduodamąjį kiekį.

264 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
LICENSE L.886

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
TEL. EVERGREEN 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Notary Public. Tel. STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN, N. Y.
Tel. Evergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41—72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC TEL. NEWTON 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

A. RODZEVICZ
(RADZEVIČIUS)
TEL. STAGG 2-4409
402 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-0783 Night. HAvemeyer 8-1158

JOSEPH LE VANDA
NOTARY PUBLIC
337 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Poeto Kūčios

Iš ispanų kalbos vertė N. Saldukas

Jaukiame Andaluzijos kampely
Yra graži šalis . . .

Prieš daugel metų (tuomet aš buvau septynių metų amžiaus), kuomet temo žiemos vakaras ir kuomet aš sukalbėjau tris Sveika Marijas, vakaro varpams skambinant, kilniu balsu man tarė tėvas: "Petrel, šiąnakt tu negulsi su vištomis, esi jau gana didelis ir gali vakarieniauti su tėvais ir vyresniais broliais. Šiąnakt yra Kūčios".

Niekuomet nepamiršiu tą džiaugsmą, kurio pagautas klausiau tuos neišeinančius man iš minties žodžius. Reiškia, kad aš tik vėlai teeisiu gulti!

Su paniekos akimis pažvelgiau į mano mažesniuosius broliukus ir pradėjau dėstyti mintis kaip ir kokiu būdu papasakosiu mokykloj po Naujų Metų tą nepaprastą įvykį, tą nepaprastą nuotykį ir mano gyvenimo pasikeitimą.

Vakaro varpai skambino Angelą, kaip sako mano krašte. Mano krašte: nuo Madrido už septynių mylių, už tūkstančio mylių nuo pasaulės triukšmo: Sieros Nevados pašlaity. Ir dar dabar man atrodo, kad matau ten jus, broliai ir tėvai!

Nepaprastai storas ąžuolinis rąstas tratėjo židiny; pajuodęs platus kamino gaubtuvas dengdamas mus glaudė; kampuose sėdėjo dvi mano senelės, kurios aną naktį pasiliko mūsų namuose, kad dalyvauti šeimynos ceremonijoj; tuoj po jų sekė tėvai, paskui mes ir pagaliau tarnai . . . Toje šventėje mes visi atštovavome namus ir todėl mus visus turėjo šildyti ta pati ugnis.

Atsimenu, kad tarnai stovėjo stati, o tarnaitės susitūpusios arba klūpėjo. Jos dėl nusižeminimo vengė paimti kėdę. Katės miegojo arti ugnies su suriestomis uodegomis šonuose. Kamino anga krito žemyn keletas snaiglių — aitvarų kelias. Toli toli švilpė vėjas, primindamas kitur gyvenančius, vargšus ir pakeleivius.

Tėvas ir vyresnysis brolis skambino arfą ir aš jiems pritariau kaip galėdamas su didžiule triūbine, kurią kaip tik buvau tą dieną pasidaręs iš sudužusio ąsočio.

Ar pažįstate užstatų dieną tą kurią kaimuose nuo Veletos viršūnės pusės dainuoja? Mat, mūsų koncertas sekė tos dainelės garsus. Tarnaitės pritarė balsu dainuodamos liaudies daineles, kaip kad šita:

Šiąnakt esti Kūčios
O rytoj Kalėdos
Reik, Mare, bonką ruošti
Nes eisiu pasigerti.

Visų veiduose pasireiškė linksmumas, visi buvo patenkinti. Riestainiai, sviestainiai, alakas, vienuolių pagaminti saldainiai, krupnikas ir slyvų degtinė slinko iš rankų į rankas . . . Tarėsi eiti bažnyčion pačiam vidurnaktį, o aušt ant Bernelio mišioms ir paruošti snieginį gurkšnelį ir pažiūrėti Betlėjų, kurį vaikai buvo bokšte paruošę . . .

Tuo tarpu, vidury to linksmumo, mano ausį pasiekė vienos dainelės garsai, kurią giedojo mano tėvo motina, senelė:

Kūčios ateina,
Kūčios praeis,
Mes irgi eisim
Daugiau nebesugrįšim!

Nors buvau jauno amžiaus, bet šita dainelė man širdį užšaldė.

Atsitiko, kad mano vaidentuvėj susidarė visas melankoliškas gyvenimo horizontas. Ir tai buvo toks savaimiškas mano įsivaizdavimas, nesuderinimas su mano amžiumi, nuostabus nujautimas, nusivylusios poezijos apreiškimas, pirmasis mano įkvėpimas. Ir buvo tai, kad aš gana aiškiai mačiau liūdną tų trijų genologijos šakų likimą, kurias kaip tik sudarė mano šeima. Mano senutės, tėvai ir broliai atrodė kaip kokia bežygiuojanti kariuomenė, kurios avangvardas buvo atsidūręs į karstą, o retrogvardo dalis dar nesuspėjusi nė iš lopšio išlipti. Ir tos trys genologijos sudarė amžių. Bet juk visi amžiai yra lygūs! Išeina, kad ir mūsų amžius išnyks taip, kaip ir kiti ateinantieji amžiai.

Kūčios ateina,
Kūčios praeis . . .

Tokia yra nenumaldoma laiko tikrybė, visuomet judanti švietuoklė, bešališkas realybės pasikartojimas, kontrastiškas mūsų trumpo laiko sustojimas žemėj.

Mes irgi eisim
Daugiau nebsugrįšim!

Jaudinantis momentas; beširdė sentencija, kuri savo fatališku sprendimu man priminė mirtį ir kaip kokiu gestu mane vedė į gyvenimo šešėlį.

Tuomet prabėgo pro mano akis tūkstančiai praėjusių Kūčių, tūkstančiai užgęsusių židinių, tūkstančiai šeimų, kurios vakarieniavo kadaise kartu ir kurios dabar jau buvo išnykusios; kitas jaunimas, kiti pasilinksminimai, kitos dainos amžinybėn nuskambėjusios; mano senelių žydėjimo metai, jų senoviški rūbai, jų jaunų dienų malonūs atminimai; mano tėvų jaunystė; pirmosios mano šeimos Kūčios, visi tie praslinkę džiaugsmai pirmuosiuose mano septyniuose metuose . . . Pagaliau atspėjau: praslinko pro mano vaidentuvės akis daugel Kūčių ir vis slinko daugiau išplėšdamos gyvenimą, nusinešdamos viltis; artinosi būsimųjų džiaugs mų valandos, kuriuose ne visi iš čia sėdinčių būsime buvę dalyviai; mano broliai pasklis po visą apylinkę, o mano tėvai tikrai mirs pirma už mus; liksime vienui vieni žemėj; devynioliktas amžius pasikeis dvidešimtuoju; tos žarijos pavirs į pelenus; nuvys mano jaunystė; mano senatvė, laidotuvės ir išnyks mano atmintis; pasireikš bešališkumas ir nedėkingumas mano kraujo vaikaičiuose: juoksis ir džiaugsis, kuomet kirmėlės naikins mano žilą galvą, kurioje pyniau kadaise šias teisingas mintis . . .

Iš mano akių išsiveržė ašarų upelis. Mane paklausė, kodėl verkiu, bet kai aš pats gerai nesupratau ir kuomet negalėjau paaiškinti, kiti, manydami, kad miego noriu, pasiuntė mane gulti . . .

Verkiau tais pačiais sumetimais. Vaikiškos ašaros tekėjo kartu su pirmosiomis filosofo ašaromis. Šiandien galiu teisingai pasakyti, kad anoji nemigo naktis, kai iš lovos girdėjau linksmą vakarienės triukšmą, ir kuriame aš nedalyvavau dėl per daug didelio ano vaikiškumo (pagal kitų nuomonę), o dėl per daug jau įžengusio į suaugusio gyvenimą pagal dabartinį mano manymą, buvo viena iš karčiausių mano gyvenimo nakčių . . .

P. A. De Alarcon.

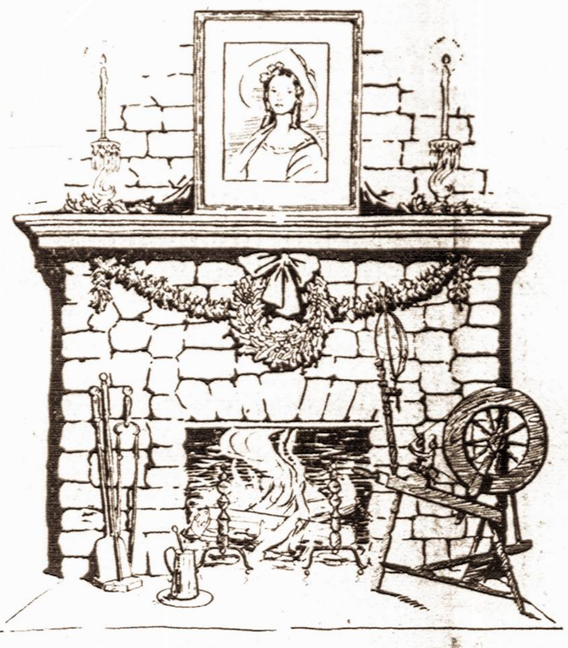

KALĖDŲ PSALMĖ

Iš amžių laikų vėl angas prasiskleidęs
Pro Jeruzalės griūvantį miestą, —
Regiu Kūdikėlio bešypsantį veidą
Ir Jo rankas pasauliui ištiestas.

Ir švinta — nušvinta miesteliui Betlejaus
Erdvių horizontuos žvaigždė keliarodė —
Ir džiaugsmas Jordanais pasaulyje liejas,
Ir Šviesos bedugnę tamsybių perskrodė.

Ir Tujen Valdovas Visatoj ir žemėj,
Tavoji Didybė laikuos atsišviečia,
O mes tik skausmais ir vergijom nutemę
Tau šaukiam hosana! iš tolių pasviečių.

O Tu nebylys ir kurtus viešpatauji
Virš kosmų slaptų, virš žvaigždžių karalijų,
Nors tautos prieš tautas lyg žvėrys čia kaujas
Nors mūsų planetoj kraujais tiktai lyja.

Nors šaukias pasaulis šviesos iš Aukštybių,
O atplaukia debesys rūsčiu nujuodę,
Elados kraštuos triumfo džiaugsmas težydi,
O mes čionai kruvinam kojas ant gruodo.

Kada gi išauš atgimimo dar Rytas,
Kada patekės mum šviesos Aureolė,
Jei mūsų buitis ir viešėjimas šitas,
Lygu meteoras padangės nupuolęs?

KAZYS ŽIRGULIS.

TIES BETLEJUM

Kur Tu dėsies, Mažas Kūdikėli,
Ir karaliams pasakysi ką?
Žvarbi vėtra siausti pasikėlė —
Ar ateis ramybė ir taika?

Kaip ten šiandien Betlejuj, kas daros?
Prakartėlės vėtra ar negriaus?
Pasiučiau kaskart užverda karas . . .
Tau gal matos, kada bus geriau?

Byra ašaros keliuos žemynuos,
Nes žmogus pavirsta žvėrimi.
Dujos, tankai, kreiseriai ir minos —
Visa žemė staugia nerami.

Tu žinai, kaip žmogui pigu žūti,
Kai užeina siaubas pasisiaust.
Ir laivai nuskęsta, kaip dėžutės,
O paskui pasauly dar tamsiau . . .

Dega miestai, jūros išsilaisto,
Suvaitoja alkanas žmogus.
Taip vergais nueina į belaisvę —
Lieka tuščia, nuoga ir baugu.

Stabo ištiktas, žmogau, stovėsi,
Susikrimtęs, menkas ir bailus.
Dvoks nuo miestų pastatų griuvėsių
Sudaužys ir plieną, kaip stiklus.

Žmogus žmogų ris, kaip žuvis žuvį . . .
Nebus meilės, ir šviesos neliks.
Pranašams bus ištraukti liežuviai,
Ir išminčiai klaidinės akli . . .

Žmonės alksta, plakasi, nupuola
Ir apatiški nueina žūt . . .
Virsta kalnai, susiskaldo uolos —
Aklatis atžengia pamažu.

Tu ramybę žemei pažadėjai,
Prižadėjai meilės ir šviesos.
Kas erškėčius ant galvos uždėjo
Ir paklupdė šalty apkasuos?

Be Tavęs ir pranašai paklysta,
Neištraukia žodžio jau gudraus.
Ar ateisi, Kūdikėli Kristau,
Karalius ir viešpačius sudraust?

ANT. MIŠKINIS.

Kaip švenčiamos Kalėdos kai kuriose pasaulio šalyse

Kalėdos visuose kraštuose švenčiamos su įvairiomis iškilmėmis. Kiekvieno krašto žmonės turi savus kalėdinius papročius, kuriems susidaryti, be atneštinio krikščionių tikėjimo, turėjo įtakos senosios religijos, gamtos gyvenimo sąlygos, kaimynai bei kitokios įvairios aplinkybės. Šiaurės kraštuose Kalėdos šaltą žiemą, todėl čia daugiausiai įvairios Kalėdų iškilmės siejamos su trobos vidaus gyvenimu, o pietų kraštuose vyrauja ryškus išsiliejimas į gatves, aikštes, miškus.

Skandinavija

Skandinavijos kraštuose būdingas jaunimo Kalėdų užsiėmimas — paukštelių lesinimas. Kiekvieno kiemo jaunuoliai kūlimo metu palieka nuošaliai keletą nekultų javų pėdų Kalėdoms. Pirmosios Kalėdų dienos viduryje kiekvienas jaunuolis prie savo kiemo vartų iškelia ant ilgiausios karties viršūnės pririštą javų pėdą. Suprantama, pėdas apsčiai apipuolamas išalkusių ir žiemos šalčių iškankintų sparnuočių. Kiekvienas vaikinas jaučia didžiausią laimę, kuomet ant jo pėdo nutupia ir grūdus l u k š t e n a didesnis paukščių skaičius. Paukštelių puotą stebi ir senimas. Tai jiems primena jų jaunas dienas. Paukšteliams belesant ir bepuotaujant, jaunieji dainuoja tam tikras kalėdines daineles ar gieda giesmes, kurių turinys toks:—"nuskriskite, nuplavenkite, paukšteliai, pas mažyti dangaus Kūdikėlį ant šieno, apsupę jį pačiulbėkite jam tuomet, kuomet migs ir akutes šventam poilsiui užmerks. Kol jis miegos, išpeškite iš jo patalėlio po šienelį ir atneškite mums kartu su jo ramybės palaiminimu. Mes vėl prašysime jūsų skristi pas jį pažadinti iš saldaus miegučio".

Paukštelių lesinimas Kalėdose gryna vaikų privilegija, apie kurią jie svajoja jau kelios savaitės prieš šventes. Antros Kalėdų dienos rytą vai kučiai savo batukuose atsikėlę iš miego randa dovanėlių, kurias tariamai atnešę dėkingi paukšteliai. Norvegijoje įprasta paukštelius lesinti Kūčių dieną, tat vaikai dovanų gauną jau pirmos Kalėdų dienos rytą. Tuo būdu šiuose kraštuose ypatingai gražiai skiepijama vaikų meilė žmonių bičiuliams paukščiams.

Kitose Norvegijos vietose įprasta per Kalėdas ekskursuoti po kalnus. Per didžiąsias metines šventes čia nesilanko jokie svečiai, o kiekviena šeima jas praleidžia savame ratelyje. Paprastai, pasiimama 3—5 dienoms maisto ir iškeliaujama į kalnus. Visi turi slydes, todėl šventes praleidžia gryname ore ir šaltyje besportuodami, vaišindamiesi.

Olandija

Olanduose būdingas Kalėdų paprotys — dovanų duoti. Tačiau dovanojimas nėra paprastas. Paprastai dovana įsukama į mažesnį ar didesnį šieno glėbį ir įteikiama. Gavėjas turi ilgai vargti, rankioti po stiebelį iki suranda dovaną. Kartais tas ieškojimas sunkus, nes dovanojama kartais koks menkniekis, o šieno daug. Be to, įprasta kad vyras Kalėdų dieną įteikia patinkančiai mergaitei šiene auksinį jungtuvių žiedą. Jei mergina žiedo šiene ieško tuojau, — ji sutinka jungtuves daryti greitai, o priešingu atveju — neišrišto šieno glėbį grąžina besiperšančio tėvams.

Vokietija

Kai kuriuose Vokietijos didmiesčiuose ankstyvesniaisiais laikais būdavo daromos Kalėdų dešros pagerbimo iškilmės. Jau prieš pačias šventes miesto mėsininkai bendromis aukomis pagamindavo kuodidžiausią dešrą. Ji būdavo apvyniojama ar užmaunama ant labai ilgo mieto ir minios nešiojama po miesto gatves. Prie turtingesnių namų eisena, susidedanti daugiausia iš vaikų, jaunimo, užgieda tam tikras giesmes ir laukia aukų. Vėliau, pakankamai prisivaikščiojus ir pririnkus aukų, dešra su visais priedais atitinkamai supiaustoma ir išdalijama susirinkusiems vargšams bei neturtingesniesiems miesto gyventojams.

Šveicarija

Kai kuriuose Šveicarijos kantonuose, ypač šiaurinių kalnų dalyje, Kalėdų vidurnaktį kuriami dideli laužai ir šaudoma. Tai grynai senųjų pramoga, ne jaunimas čia nesirenka; jis net nepageidaujamas. Po vidurnakščio tose kalnų srityse matomas nepaprastai žavingas vaizdas: sniegu padengti kalnai skęsta neramios ugnies atošvaistėse, kuri čia auga, čia mažėja, blaško po kalnus šešėlius. Po vidurnakčio pranešdami Kristaus gimimą kalniečiai pradeda pūsti ragus, šaudyti. Kalnais ir daubomis sklinda ragų aidas, kuriam netrukus pradeda pritarti bažnyčių varpų garsai. Kurenę laužus bei pūtę ragus vyrai kalėdinių pamaldų metu susirenka į atskirą vietą, kur jie pagerbiami ir išreiškiama jiems padėka už Kristaus gimimo kalnams pranešimą.

Kitokio pobūdžio kalėdiniai papročiai pietų pusrutulio kraštuose, apskritai lotyniškose srityse.

Pietų Amerika

Pietų Amerikos krikščionims indėnams Kalėdos esti puiki proga pasižymėti medžioklėje. Kelios dienos prieš šventes visi indėnų vyrai dings ta iš namų ir išeina medžioti. Kiekvieno vyro garbės pareiga nušauti stambesnį žvėrį. Tuo metu namuose likusios moterys rengia kalėdinius valgius, spaudžia svaiginantį gėrimą čičą ir šomoką. Kalėdų rytą vyrai iš medžioklės grįžta ne namo, o renkasi prie šventoriaus. Čia renkasi ir moterys, kurios gali pasidžiaugti ir pasididžiuoti saviškio laimikiu. Po pamaldų bažnyčioje dvasininkai laimina vyrų grobį ir susirinkusią visuomenę. Dabar grįžtama namo ir pradedamos kalėdinės vaišės. Viso sodžiaus vyrai ir moterys susirenka į sodžiaus galą ir iš eilės užsukdami į kiekvieną trobą vaišinasi. Iki pereina visą sodžių, ateina vakaras, o visi paprastai, gerokai nusigėrę. Tuomet pradedami šokiai, dainos ir t. t., nors visa tai neturi menkiausio ryšio su Kalėdų švenčių dvasia ir nuotaikomis. Tai grynai senojo indėnų tikėjimo palikimas. Krašto administracijos organai tokių švenčių metu labai skundžiasi, nes nėra to karto, kad viskas nesibaigtų peštynėmis.

Karštuose lotynų Amerikos kraštuose, kur dabar kaip tik vyrauja pats didžiausias karštis ir sausi orai, Kalėdų švenčių iškilmės nuo kitų kraštų labai skiriasi. Pas juos visos iškilmės ištvinsta į gatves, laukus. Iš bažnyčios į gatves ir laukus išsitiesia ilgiausios eisenos, kurių priešakyje eina baltai aprengti vaikai, toliau visi kiti. Paskiausiai eina dvasininkas. Eisenos dalyviai gieda kalėdines giesmes, išimtinai apie gimusį Kūdikėlį, kuris labiausia prašomas laiminti derlių ir laukus. Kiekvienas eisenos dalyvis turi kišenėje mažesnę ar didesnę kurių nors javų saujelę, kurią išpila į tam tikrą parengtą saiką. Kai jau visi pro tą saiką praeina ir atiduoda duoklę, dvasininkas, išėjus į laukus, padeda bažnytinius nešamus ženklus ir atitinkamai paruoštoje dirvoje javus pasėja. Tai, vad., "Dievo derlius". Visokių šeimos nelaimių, įvairių skaudžių ar šiaip kokių atsitikimų proga, tos srities gyventojai turi teisę į tą javų laukelį ir parsinešti ar tai želmenų, ar užaugusių ir subrendusių grūdų, destis, kokiu metų laiku iškiltų reikalas. Šitas javų laukelis laikomas šventu. Tiki žmonės pro jį praeidami nusiima kepures, kalba maldeles, o čia augančius javus laiko geraisiais, saugojančiais nuo blogo laimės talismanais.

Meksika

Meksikoje Kalėdų švenčių eisena turi savotiškų senovinių priemaišų. Jos atšvenčiamos nepaprastai gražiai ir triukšmingai. Iškilmių metu ypatingai visų tikinčiųjų pagerbiama Marija. Pasibaigus eisenoms ir visoms pamaldoms viešose vietose ruošiami religinio turinio vaidinimai.

KALĖDŲ ŠVENČIŲ PROGA

Sveikinu visus savo tautiečius, Amerikos lietuvius, ir visiems linkui šitas tradicines šventes praleisti pavyzdingoje ramybėje. Labai gaila, kad savo senuoju įpratimu, šių švenčių l i n k s m y b ėmis ir džiaugsmais, šiais metais mes negalime pasidalinti su savo tautiečiais Tėvynėje Lietuvoje, kur net pačios šventės šiaurės despoto griežtai draudžiamos. Gaila ir graudu, kad šias Kalėdas mūsų Tėvynė Lietuva apiplėšta iš laisvės ir nepriklausomybės, praleis svetimos verguvės pančiuose! Gaila ir liūdna, kad mūsų Tėvynės Lietuvos laisvės ir nepriklausomyės gynėjų būriai, pabėgę nuo jiems grūmojusio pavojaus, šias Kalėdas praleis svetimose šalyse, daugiausia be užvėjos ir net kąsnio duonos!

Todėl mes, Amerikos lietuviai, šias Kalėdas dar ramiai švęsdami, prisiminkime Lietuvos pabėgėlius, savo brolius ir seseris, kurie vargsta didelį vargą ne dėl savo kaltės, ir ištieskime jiems savo pagalbos ranką. Švęsdami Kalėdas, kas kiek galėdami, sudėkime pinigiškų aukų, ir skirkime jas nelaimes ir vargus kenčiantiems Lietuvos p a b ė g ė liams!

Sveiki broliai lietuviai amerikiečiai! Sveikinu jus Kalėdų švenčių proga, ir visų prašau: atminkite ir sušelpkite nelaiminguosius Lietuvos pabėgėlius!

J. J. Bačiūnas.

KAIP VILNIEČIAI RUOŠĖSI KALĖDOMS VOKIEČIŲ OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Prieš 1916 m. Kalėdas vokiečiai suareštavo Vilniuje daug lietuvių veikėjų. Buvo suimtas Lietuvių Komiteto pirmininkas Antanas Smetona. Pas jį atvažiavo dvejais automobiliais slaptoji vokiečių policija, padarė griežtą kratą (net liepė nusivilkti), ir, paėmę korespondenciją, kartu su Gaidelioniu išvežė Bristolio viešbutin Nr. 22, kur buvo slaptosios policijos ir žandarų viršininkas Westfal. Tą pačią dieną Vilniaus gelžkelio stoty suareštuotas grįžtąs iš Kauno kun. dr. J. Bakšys ir pasodintas Lukiškių kalėjime. Vėliau suareštuotas d-ras J. Basanavičius ir p. Vileišienė. Vokiečiai išveža Vokietijon Joną Vileišį. Anksčiau buvo suareštuotas komiteto sekretorius kun. P. Dogelis. Suareštuotas ir išvežtas iš Lietuvos komiteto tarnautojas Petras Leonavičius. Komiteto įgaliotinis Suvalkijoje P. Klimas, taip pat suareštuotas. Pas Žmuidzinavičių lankosi kriminalė policija darydama tardymus. Kratos taip pat pas Šlapelienę ir Strazdus.

Lietuvių Komiteto medžiaginė padėtis labai pablogėjo. Mėnuo laiko, kaip iš niekur negaunama pinigų. Gimnazijos ir Pedagogikos kursų mokytojams neišmokėtos algos. Mokytojai neturi iš ko gyventi. Prieglaudoms gruodžio mėn. duota pusė to, kas reikėjo duoti. Kruopų sandėliuose yra tik 3—4 mėnesiams. Gresia badas. Mieste pasireiškia bado šmėkla. Žmonės vaikščioja sutinę. Užmiesty, kur suverčiamos skerdyklių išmatos, būriai žmonių, kaip varnų, laukia atvežant išmatų bačkų. Mat, tarp išmatų pasitaiko koks mėsgalis. Iš provincijos gauta žinių, kad žmonės vokiečių maitinami duona, sumaišyta su medžio puzdrais.

Komitetas ieško priemonių nuo bado apsisaugoti. Ieško lėšų maistui. Tuo tikslu, išleidžiami paskolos lapai. Be to, nusistatyta mažinti prieglaudas Vilniuje, išvežant vaikus į provinciją. Einant komiteto nusistatymu, pradėtas vaikų išgabenimo darbas. Vieną vaikų traukinį teko kun. Dogeliui su p. Smetoniene nuvežti į Panevėžį, kur laukė arkliai vaikus paimti į kaimą. Liūdnas buvo vaizdas, bet neišvengiamas. Paskui su ponia Smetoniene pasiekėme Debeikius, kur klebonu buvo kun. Ulickis, tikslu nupirkti esamoms Vilniuje prieglaudoms lašinių. Debeikiuose nusipirkome arklį ir vežimėlį. Lašinių pirkti nereikėjo. Kun. Ulickis gausiai mus apdovanojo. Lašinius sudėjome vežimėlin. Važiuojame pas gerąjį kun. Masaitį, Leliūnų kleboną. Ir čia gerokai pelnijome. Jau vežimėlyje vietos nėra. Važiuojame ratuoti per Aluntą, Videniškes, Giedraičius, Paberžę į Vilnių, apie 100 kilometrų, klebonijose sustodami pasiganyti. Visur būdavome maloniai priimami ir gardžiai vaišinami. Daugiau į savo vežimėlį valgomų dalykų talpinti nebegalėjome — vietos nebuvo. Prieš kalną abu su ponia išlipdavome, kad mūsų juodis nesukluptų. Vadžių iš rankų nepaleisdavau, kad į griovį neįvažiavus. Artinantis prie Vilniaus, ties Rieše vokiečių žandaras, matydamas, kaip sunkiai traukia vežimėlį mūsų juodis, įtarė esant čia brangių valgio produktų. Sušuko — halt! Mes sustojome. Poniai Smetonienei gerai dalyką išaiškinus, laisvai galėjome toliau važiuoti. Jam patiko ypač ponios graži vokiečių kalba. Su badu kovodama, p. Smetonienė užleido vieną savo kambarių grūdų ištekliui, kuriuos veltui dalindavo vargšams.

Kan. P. Dogelis.

LINKSMŲ KALĖDŲ

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

VISIEMS

RADIJO KLAUSYTOJAMS!

KALĖDOS HAVAJŲ SALOSE

Havajiečių vaišės tiktų dievams vaišinti

Pasakoja Amerikos žurnalo "Globe" korespondentas, vienas Kalėdas šventęs Havajuose.

Turėjau laimę būti su dviem draugais pakviestas į puotą Maui saloje, supuolančią su krikščionių Kalėdomis. Atsikėlėme dar prieš saulei tekant ir raiti nujojome daug mylių tropikiniu rytmečiu, raistų daubomis ir kalvomis. Iki to laiko jau buvome gerokai išalkę. Pirmiausia pareiga atjojus ir pasisveikinus su havajiečiais draugais, numesti prakaitu garuojančius drabužius, išsimaudyti, išsitepti kakao aliejum ir per juosmenį apsisiausti plačiu, vėsiu raudonu apsiaustu, malo.

Priešpiečiai

Mums pasiūlė užkąsti pilnus kaušus viliojančių valgių, bet, žinodami kad turime išlaikyti aštriausį apetitą tikriesiems pietums, turėjome tenkintis mažais užkandžiais. Aplinkui visur virė didelė ruoša. Vyrai, moterys ir vaikai bėgiojo į visas puses, nešdami įvairiausias naštas. Vikrūs lyg bezdžionės jaunikliai laipiojo kelių dešimtų metrų aukštumo palmių stiebais, kokoso riešutų priskinti. Didžiuliai riešutai buvo daužomi į uolas, jų pienas suvartojamas virtuvėje, o baltoji riešuto kanduolės mėsa mergaičių tarkuojama į stambią masę, paskui masė sudedama į sūrmaišius ir tvirtų rankų taip ilgai minkoma, kol išsispausdavo visa tirštoji grietinė, kuri buvo susemiama į poliruotus raudonojo medžio dubenius.

Kitos mergaitės pynė vainikus iš surinktų gėlių, specialiai svečiams papuošti. Miklūs pirščiukai dėstė įvairiaspalves gėles visokiomis formomis, o nemažiau miklūs jų liežuvėliai pynė tokius pat įvairiaspalvius šnabždėsių, krykštavimų ir dainų vainikus. Tikras havajietis visuomet dainuoja, ar čia būtų mirtis, nelaimė, ar piršliai. Kai kurios jų dainos, jas išvertus, konservatyvioje draugijoje sukeltų tikrą skandalą. Havajiečiams gyvenimas su visomis jo funkcijomis yra be skirtumo miela tema lakiausioms jų fantazijos rapsodijoms.

Pietų ruošimas

Trys moterys valė viščiukus ir žuvis. Mūsų dėmesį patraukė nauji šūkavimai girioje. Svyruodami bepareiną jauni vyrai, apsikrovę raisto gerybėmis — dideliais žaliais papurpusiais duonmedžio vaisiais, rožinių ohias skiltimis, nunokusiomis guavomis, į kiau šinius panašiais vandeniniais citronais ir mažiausiai šešių rūšių bananais: dideli rausvai rudi verdamieji bananai, mažieji saldaininiai bananai, nedidesni už žmogaus nykštį, nepaprastai saldūs ir gardūs, ir mums žinomieji geltonieji bananai.

Mergaitės brizais piaustė ananasus. Havajų ananasai, kai jie visiškai nunoksta, yra visų gardžiausias vaisius, koks tik Rojaus darže galėjo augti pirmajam žmogui pasismaguriauti. Viena moteris traiškė į tešlą pomidorus ir ją maišė su sukapota sūdyta lašiša. Dar pridėjus susmulkintų jaunų žalių svogūnų, gavosi lomi-lomi valgis, vėsus apetitui sukelti užkandis tuo atveju, kai jau nesinori valgyti.

Keturios mergaitės, braidydamos jūros atlajose, rinko jūros žoles — purpūriniai raudonas, rusvas, žalias ir violetines, ir skyrė valgomąsias nuo dekoratyvinių rūšių. Kelios senos bobutės, peršlapusios raudonuose ir geltonuose kaliko drabužiuose, vad. mumus, graibstė po uolų pakerėmis, ieškodamos kevalinių žuvų. Jos rinko mažuosius opihis, panašius į kiniečių kuli skrybėles. Gerai pasivaikiusios jos pagaudavo ir vieną kitą judrų uolų vėžį, o kartais gaudavo užkluptam unguriui pagauti. Senos, nerangios sasumoje, tos bobos buvo tikrai atjaunėjusios vandenyje. Vanduo yra havajiečiams tikrasis gyvenimo elementas.

Didysis momentas

Mums ant lentų užsigulus besirungiant su prieplūdžio bangomis pasigirdo gongas, nuaidėjęs pajūriu ir atsimušęs klifuose. Vainikų pinėjos ir žuvų gaudytojos leidosi bėgti namo. Artėjo didysis įvykis — požeminių krosnių atidarymas.

Kaimo patriarchas — dabar jis buvo visų dėmesio centre — susikaupęs nukasė viršutinį smėlio sluoksnį ir pašalino pirmuosius lapus. Visi aplink buvę susirinko dar arčiau. Dar daugiau lapų pašalinus, pradėjo prasismelkti gardus kvepiantis garas. Su iškilmingu mostu senasis ceremonijų meisteris nušlavė šalin paskutinius bananų virkštus, parudavusius nuo karščio, ir štai atsidengė visame savo gardume iškepę švarūs paršiukai. Visas debesis garų, skleidžiančių nosį erzinančius ir apetitą jaudinančius kvapsnius, šovė į viršų. Apie pusė šimto laukusiųjų patenkintai sumykė ir nusiskubino prie stalų. Puota jau prasidėjo.

Kokia puota! Jokie kristalo, sidabro, nei porceliano papuošalai nebūtų labiau prisidėję tokio banketo grožiui padidinti. Ant didelių lauhala matracų, ištiestų ant smilčių, buvo išpinti žalumynų šėtrai, kurių pavėsyje buvo geriamas raisto gardumynas iš raudonų koa kaušų. Pradėjus temti, buvo atgabenti įžiebti deglai, aliejuje sumirkyti riešučiai, surišti kekulais ir žerią aplinkui oranžinę mirksinčią šviesą. Dideli kalabašai buvo apvainikuoti gėlių girliandomis ir prieš kiekvieną svečią buvo pastatyta po vieną lei.

Pietūs

Keturi vyrai ant išrantytų padėtuvų atgabeno iškeptąsias kiaules, puikiausią kiaulieną. Ceremonijų meisteris atkalbėjo havajiečių maldą, kviesdamas girių dievus ir draugingąsias jūrų dvasias su mumis valgiais pasidalinti.

Ką mes valgėme? Be tų bendrų, visiems laisvai prieinamų, maisto ir valgymų prikrautų indų ant vidurio stalo, mes kiekvienas turėjome dar po visą rinkinį ąsočių, kaušų, kevalų ir lapų, kupinai pridėtų delikatiškiausių prieskonių. Mes siekėme ranka į kalabašą su jaunais viščiukais, išvirtais kakao riešučių grietinėlėje su žalesomis, primenančiomis špinato saločius. Prie to pateiktasis mirkalas būtų sukėlęs geriausiojo Paryžiaus virėjo pavydą. Dar tebegaravo didžiausias indas juodai raudonos spalvos ir medaus saldumo drebučių ir šale į lapus suvynioti pokeliai sidabriniai baltų muletų.

Mes atsirišome savo laulaus, apčiuopiamus ryšuliukus, suvyniotus ti lapais. Įdomiai jungėsi kiaulienos, sudytos lašišos ir sviestažuvies skirtingi kvapsniai ir skoniai. Užkandžiavome laulau su gabalu kepto banano arba taro šaknies, laužėme kanaka vėžiuko kiautus, aižėme Havajų vežlį ir visi vienu balsu tvirtinome, kad nieko gardesnio nėsame valgę.

Kai jausdavome, kad apetitas jau atsisako toliau tarnauti, čia pat buvo lėkštės su erzinančiais kondimentais — raudonoji uolinė druska, džiovintos žuvies gabalėliai, žali svogūnai ir raudonieji pipirai. Kas norį valgyti karštą valgį, nieko nėra paprastesnio, kaip prikąsti raudonojo pipiro. Tai havajiečių išradimas!

Kai kurie svečiai paprašė gražių havajiečių mergaičių pašokti hula. Ilgai nesiprašydinusios jos nubėgo ir grįžo apsivilkusios ti lapų plaušų hula sijonukais ir žydinčių gėlių vainikėliais ant rankų ir kojų ir raudonomis karnacijomis plaukuose ir ant kaklų.

Hula tai yra pantomima, reiškianti senovės dienų mele istoriją. Šokėja pečių nė sykio nepajudina, bet nuo rankų pirštų galų iki kojų nagų ji visa yra vienas ištisinis vingių bangavimas. Jos liemuo sukasi didžiule aštuonių figūra, rankos ore audžia gražiausias formas, primenančias debesis, ką slenka kalnų viršūnėmis, bangas, kurios skalaudamos daužosi į juodas lavos uolas, gėles kurios linksta nuo vakaro vėjelio srovės ir vijoklines vynuoges, kurios pinasi aukštojo Pali kriaušio šlaitu.

Garbės viešnėms šokant, vaikinai dainuodami derino ritmą su greitu ir audringu hula taktu. Tai buvo iškilmingi pietūs su priešpietiniais žaislais ir popietine programa.

SVEIKI, SULAUKĘ LINKSMŲ KALĖDŲ

NAUJI METAI TEATNEŠA JUMS LAIMĘ

★

AMELIA SINUŠIENĖ-SINUS IR SŪNUS

352 Onderdonk Avenue, Brooklyn, N. Y.

BŪKITE LAIMINGI

SULAUKĘ LINKSMŲ KALĖDŲ

IR NAUJŲ METŲ

★

ANTANAS DAUKANTAS

716 Third Avenue, Brooklyn, N. Y.

★

KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA

Sveikiname visus mūsų bendraminčius, bendradarbius ir kiekvieną geros valios lietuvį linkėdami, kad 1941 metais baigtųsi pasaulinis nerimas ir ateitų taika.

MOTERŲ VIENYBĖ

★

LINKIME SALDŽIAI IR LINKSMAI

PRALEISTI ŠVENTES

★

J. A. GINKAI

Lietuvių Saldainių Krautuvė

495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR

LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Visiems mūsų klijentams, rėmėjams ir draugams.

★

M. IR X. STRUMSKIAI

Lietuviškas Monopolis

415 Keap Street, Brooklyn, N. Y.

ŠVENČIŲ PROGA, SVEIKINAME

Visus klijentus ir draugus.

★

V. LUKAS IR ŠEIMA

Scholes Baking, Inc.

532 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

KALĖDINĖS TAUTOSAKOS BRUOŽAI

Pasižvalgius mūsų su Kalėdų šventėmis susijusioje tautosakoje, pirmiausia nukrypsta dėmesys į dzūkų advento ir Kalėdų dainas bei žaidimus, kuriems panašių kitose lietuvių gyvenamuose srityse neužtinkame. Nors adventas yra laikomas rimtu laiku, kai visokioms linksmybėms nėra vietos, tačiau dzūkai turi tam tikrą dainų ir žaidimų rūšį, specialiai šiam laikui skiriamą, todėl nelaikoma nuodėme ir advento metu tokias dainas dainuoti ar žaisti. Tos dainos turi rimtą pobūdį, jų melodijos rodo savotišką iškilmingumą, nors atrodo, kad neturi nieko bendra su bažnytinėmis giesmėmis. Jų turinys irgi nedaug tesiderina su krikščioniškomis tradicijomis, tai bus greičiausiai savotiškas senųjų laikų apeigų bei savokų ir naujųjų įtakų mišinys. Dažniausiai jas dainuoja šventadieniais, arba ir šiaip ilgais žiemos vakarais beverpiant. Jose minimos Kalėdos, tačiau jų supratimas yra savotiškas: tai tarsi kažkokia viešnia, kuri ruošiasi iškilmingai atvažiuoti ir jos belaukiantiems žmonėms įvairių nepaprastų dovanų parvežti. Keletas pavyzdžių:

1) Oi atvažiuoja
Šventos Kalėdos
Oi kalėda, da kalėdiene.
Per aukštus kalnus,
Per žemas klonis,
Oi kalėda, da kalėdienė.
Geležių ratais,
Diržų botagais,
Oi kalėda, da kalėdienė.

Susitikusios bernyčių pulką, Kalėdos siūlo jiems "juodos černėlos", o mergelių pulkui siūlo "balto bielynos", tačiau berneliai atsako, kad jie esą juodi ir be černėlos, o mergelės esančios baltos ir be bielynos.

(Kabeliai, TD IV Nr. 333)

Atvažiuoja Kalėdos, do kalėdpien,
Kalėdos, do kalėdzien.
Geležies ratai, šilkų botagai,
Kalėdos, do kalėdzien.
Per aukštus kalnus, per žemus klonis,

Kalėdos, do kalėdzien.
— Vai ar nematėt pulko mergelių,
Kalėdos, do kalėdzien.
— Mes kad ir matėm, tai nesakysim,
Kalėdos, do kalėdzien.

Vilniaus miestely mergelių suolas,
Kalėdos, do kalėdzien.
Už mergų suolo tai trys šimteliai,
Kalėdos, do kalėdzien.
(Merginė, LTA 1034-25)

Šią dainą dainuoja ratu susėdusios merginos; prie jų ateina du vyru ir dainuodami klausia: "Vai ar nematėt..."; merginoms pabaigus dainuoti, griebia kurią ir ištempia iš ratuko.

Oi atvažiuoja šventos Kalėdos,
Vai kalėda, šventos Kalėdos.
Atlekia elnias devyniaragis,
Vai kalėda, devyniaragis.
Devyniaragis, dešimtašakis,
Vai kalėda, dešimtašakis.
Vai kalėda, nauja bažnyčia.
Ant tų šakelių nauja bažnyčia,
Toje bažnyčioj kalveliai kala,
Vai kalėda, kalveliai kala.
Kalveliai kala, zlatnykai lieja,
Vai kalėda, zlatnykai lieja.
—Vai jūs kalveliai, mano broleliai,
Vai kalėda, mano broleliai.
Tai jūs nukalkit sidabro žiedą,
Vai kalėda, sidabro žiedą.
Tai jūs nuliekit auksalio kupką,
Vai kalėda, auksalio kupką.
Perlo vainikas ant paūlionės,
Vai kalėda, ant paūlionės.
Sidabro žiedas ant vinčavonės,
Vai kalėda, ant vinčavonės.
Auksalio kupa vyneliui gerti,
Vai kalėda, vyneliui gerti.
(Merkinė, LTA 879-73)

Čia matome nuostabų įsivaizdavimų mišinį, kuris galėjo atsirasti tik dviejų pasaulėžiūrų, senosios stabmeldiškos ir naujosios krikščioniškos, rungtyniavimo ir prisiderinimo naujoms sąlygoms metu. Beje, čia atrodo bus praleistas dar vienas posmas: "Tai jūs nukalkit (nuliekit) perlų vainiką..."

Advento žaidime "Grįskime mergos, jievarėlio tiltą" (ž. TD V. Nr. 322) moterys sako norinčios eiti grįsti tiltą per Nemuną — mat, Kalėdos ateinančios iš anapus Nemuno. Tą tiltą jos žada grįsti iš berželio lapų ir jievarėlio šakų, per kurį teks perleisti "jievarėlio žmonės".

Advento žaidimuose randame aiškius liaudies vaidybos pradus. Štai kad ir toks įdomus advento žaidimas: mergaitės sėdi suole ir dainuoja, bernas guli lovoje, tačiau jis viską taip daro, kaip mergaitės dainuoja:

Oi jau manas mielas
Anksti rytą kelias.
Ne dėl žalio vyno,
Dėl žalio žolyno.
Oi jau manas mielas
Baltai burną prausias...
Oi jau manas mielas
Marškinėliais velkas...
Oi jau manas mielas
Žiponėliu segas...
Oi jau manas mielas
Kepurėlę dedas...
Oi jau manas mielas
Į mergelę joja,
Ne dėl žalio vyno,
Dėl žalio žolyno.

Dainuojant paskutinį posmą, bernas raitas ant lazdos puola į mergaičių būrį ir sveria kurią iš jų.

(Liškiava, LTA 1041/22)

Advento žaidimai turi ir įdomių dialogų:

Ratelis:
Kotūris kalnais jojo,
Kotūris kalėda.
Kotūris Onelės ieškoj,
Kotūris kalėda.
Kotūris:
Oi kur, miela, žirgelį dėjai,
Oi kur, miela, kalėda?
Mergelė:
Aš pragėriau, prauliojau
Naujoj karčiamoj su kazokais.
Kotūris:
Buvo jaunai nepragerti,
Buvo jaunai manęs laukti.
Mergelė:
Laukiau, laukiau — nesulaukiau,
Užsimaniau žalio vyno.
(Laiškiava, TD V Nr. 321)

Iš kalėdinių papročių ypač verti dėmesio du: vadinamos "gyvulių kūčio" (nuneša tvartan gyvuliams kai kurių kūčių valgių, pav., virtų kviečių) ir laikymas pernakt ant kūčių stalo įvairių valgių, kad naktį atėjusios mirusių artimųjų dvasios galėtų pasisotinti: mat, tikima, kad kai gimsta Kristus, tai visi numirėliai prisikelia ir ateina aplankyti savo namų. Jau kūčių vakarienės metu neseniai mirusiam šeimos nariui, toje vietoje, kur jis sėdėdavo, pastatydavo stiklinę alaus. Vėlyvesnės kilmės bus manymas, kad Kristus su angelais naktį ateina kūčių valgių paragauti. Protestantiškuose germanų kraštuose labai išplitęs yra paprotys kepti tam tikros formos Kalėdų pyragą, kuris kartais esti net 150 cm ilgio ir sveria iki 26 svarų. Jis esti arba siauras ir pailgas, arba išrangytas įvairiomis, žmonių ir gyvulių pavidalais. Šio pyrago turi ragauti kiekvienas šeimos narys ir kiekvienas Kalėdų svečias, nors tai būtų ir elgeta. Taip pat jo duodavo ir gyvuliams, pav., karvėms, kad gerai augtų ir sveikos būtų. Pas mus Kalėdų pyrago vietoje randame bažnytinį pakaitalą — plotką, tačiau įdomu būtų patyrinėti, ar seniau ir lietuviai jo nežinojo.

Kalėdų šventes mėgstame gretinti su senoviškomis stabmeldiškomis saulės grįžimo apeigomis. Ir iš tikrųjų jokiu kitu metu nėra tiek daug daroma įvairių apeigų, burtų ir spėjimų, kaip Kalėdų — Naujų Metų ir Joninių švenčių metu. O tatai kaip tik sutampa su saulės artėjimo ir atsitolinimo pradžią. Mitologinių aiškinimų mėgėjas ir anas dzūkų Kalėdų dainas galėtų laikyti saulės grįžimo apeigų atgarsiais, ypač kad ten minimi "geležiniai ratai", kuriais neva Kalėdos atvažiuoja — juk daugelio tautų tikima, kad saulė mėgsta ratais važinėti, paskum "šilkų botagai" galima palaikyti saulės spinduliais, toliau "perlo vainikais" ir "aukso kupka" irgi nesunku būtų paversti saulės simboliais, ar jos atributais. Tačiau čia labai lengva nuklysti į nepažabotos fantazijos srįtį, tad nuo tokių pagundų geriau bus susilaikyti.

Dr. J. Balys.

PRIE KO VEDA BOLŠEVIKIŠKOJI ŽEMĖS REFORMA LIETUVOJE

Ūkininkai nenori valyti savo laukų. – Vyriausybė siūlo žydišką pagalbą. – Verčiama apdirbti ne tik savo, bet ir atimtą žemę

Oficiozinė sovietų Lietuvos vyriausybės "Tarybų Lietuva" vedamajame straipsnyje kelia problemą, kuri geriausiai, negu bet kokia propaganda, parodo, kokia visuotinė dezorganizacija viešpatauja bolševikų valdomoje Lietuvoje. Nepriklausomoji Lietuvos valstybė išbuvo daugiau kaip 20 metų. Per tuos metus spaudoje ir kitur buvo keliamas įvairios problemos, liečiančios žemės ūkį. Ūkininkas buvo mokomas ūkininkauti, jam buvo patariama kreipti daugiau dėmesio į vieną ar kitą ūkio šaką. Bet per visą Lietuvos Nepriklausomybės laiką niekuomet nebuvo vedama akcijos už tai, kad ūkininkas — nuimtų jo paties pasodintus šakniavaisius.

Tuo tarpu "Tarybų Lietuva" tam klausimui pavedė net vedamąjį straipsnį. Autorius išdrožia visą pamokslą apie tai, kad "bet koks apsileidimas dirbant, nerūpestingumas nuimant derlių, yra kenkimas ne tik sau, bet ir visai socialistinei visuomenei, nes jei kuris valstietis paliks laukuose pūti javą ar bulvę, vadinasi, to javo ar bulvės truks ne tik jam, bet ir visai visuomenei. Dėl to ir visa darbo visuomenė turi susirūpinti, kad likusiojo derliaus nuėmimas būtų kuo tobuliausias". Į derliaus nuėmimo darbą turinti įsikinkyti visa visuomenė, ypač vietinės profesinės organizacijos provincijoje, valstiečių komitetai, partijos aktyvas ir komjaunuoliai. Kas gi tokio atsitiko, kad Lietuvos ūkininkas, taip prisirišęs prie savo tėvų žemelės, tiek daug prakaito įdėjęs į tos žemelės tinkamą įdirbimą, staiga net nebesirūpina nuimti jo paties pasodintų šakniavaisių? Atsakymas labai paprastas: bolševikai savo eksperimentais pasiekė to, kad ūkininkas nebemato jokio tikslo dirbti, nes vis vien iš to nieko gero neišeis. Ūkininkas yra paverstas žemės ūkyje tarnaujančiu valdininku, tad ir šioje gamybos srityje įsigali biurokratija, kuria pasižymi visa sovietų santvarka.

Derliaus nuėmimo reikalu profesinių sąjungų organizacinio centro biuro pirmininkas "draugas" Stimburys paskelbė net specialų atsišaukimą, kuriame jis nusiskundžia, kad "jeigu matome šiuo metu dar nenuvalytų laukų, nenuimto derliaus, visi turime tuo susirūpinti — netik valstiečiai, bet ir darbininkai". Pasak jo, "dar yra nekastų bulvių laukų, nenuimtų runkelių ir kitų gėrybių". Todėl, girdi, reikia mobilizuoti visas jėgas: čia ir profesinių sąjungų bedarbiai, čia ir komunistų partija, čia ir komunistiniai jaunuoliai. Bet, kaip žinome, komunistų partijos ir komjaunuolių dauguma yra žydai, tai kokia nauda ūkininkui jeigu jam tokią gaują atvežtų į "pagalbą"? Reiktų tiktai maitinti, o naudos iš šių "pagelbininkų" jokios. "Draugas" Stimburys reikalauja net, kad fabrikų darbininkai nuo šeštadienio popiet iki sekmadienio vakaro eitų į laukus dirbti. Štai dar vienas pavyzdys, kaip komunistai "rūpinasi" darbininkų reikalais. Darbininkas paverstas automatu, kuris net šeštadienio pavakarės ir sekmadienio poilsį turi dirbti, nes "genialieji" Kremlio valdovai per kelis mėnesius suardė visą Lietuvos gyvenimą!

Tad netenka stebėtis, kad paskutiniuoju laiku į Vokietiją vis daugiau atbėga lietuvių darbininkų, kurie, nebegalėdami pakęsti bolševikiškos eksploatacijos sprunka per sieną, kad tiktai išbėgus iš Stalino sukurto "rojaus"!

Dieną prieš tai, kaip paskelbtas atsišaukimas dėl "derliaus nuėmimo", žemės ūkio komisaras dar kartą išleido įsakymą, kuris tik patvirtina žinias apie visišką dezorganizaciją Lietuvos žemės ūkyje. Pagal šį įsakymą, tie asmenys, iš kurių atimta žemė, bet kuriems palikta numatytoji norma, turi savo arkliais, inventoriumi ir darbininkais suarti laukus ne tik jiems paliktoje 30 ha normoje, bet ir toje žemėje, kuri iš jų atimta.

Specialiai paraginami visiškai nusavintų ūkių administratoriai, ūkvedžiai ir komisarai, kad jų priežiūrai pavesti ūkiai būtų laiku suarti. Šis nutarimas turįs būti "neatidėliojant pilnai įvykdytas". Aišku, jeigu bolševikų eksperimentais suardyto ūkio negalima bus tinkamai vesti, tai tokio ūkio administratorius bus patskaitytas "sabotažniku", o koks likimas jo laukia, visi gerai žino.

KEISTI GYVENIMO REIŠKINIAI

Kaip matosi šių laikų valstybiniai politikai, o ypatingai vienos tautos ponai, atrado neišsemiamą turtų šaltinį — ir labai lengvai prieinamą — tai mokytojų algos.

Štai va: jei yra nedateklis mokyklų kasoje — apkapoja mokytojų algas; jei reikia šelpt neturtingus vaikus — apkapoja mokytojų algas; jei nuo 20 iki 30 jaunuolių, kasmet, suprantama, savo tautiečių, reikia stipenduoti į aukštuosius mokslus — apkapoja mokytojų algas; jei reikia pora šimtų milijonų dolerių savo tautos Raudonajam Kryžiui (juk nesakysi, kad kariškai amunicijai pirkt) — ir šiam akiplėšikiškai reikalauja dolerių iš mokytojų algų. Bet jei pareikši, kad reikia apkapot algas ir valstybinikų politikų, tai jie dedasi negirdį. Toks jų yra humaniškumas!

Šitokį pasielgimą turint po akių, su apgailestavimu, reiškia pripažint, kad Hitleris žino ką jis daro...

Spaudoje matosi "įrodymai", jog Wendell L. Willkie kilęs iš lietuvių giminės. Bet jo sveikinimas publikos neaiški ištiesta ranka, aiškiai parodo, kad jis teisybę sako — esąs vokiečiu.

Kuris asmuo terūpinasi savo gyvenimu vien tik kuomet tai, ir kur tenai, tai jis yra sau ir saviesiems tiek naudingas, kiek kad yra naudingas paliegėlis!

Senaisiais mikroskopais ir senesnieji mokslininkai atrado bakterijas, išstudijavo jų veikme ir kenksmingumus žmogaus giminei. Bet dabar su naujais super mikroskopais ir jauniausieji mokslininkai, kaip pasirodo skaitliuoja bakterijų ūsus!

Yra sviete žmonių, kurie greitai pastebi kitų žmonių klaidas, ir to gana— jie saugojasi panašias klaidas daryti. Kiti pradeda klaidų išvengti tik tada, kada jau sykį jas padaro. Tačiau, yra ir tokių asmenų, kurie niekada neišmoksta išvengti klaidų — viena po kitai, ir nuolatos atkartoja ir atkartoja.

Rodosi, kad tai bus ir viskas, ką mes jiems tegalime pagelbėti, tai tik apgailestauti jų gyvenimo karijerų likimą!..

J. S. Sudavas.

KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA

Savo draugus ir pažįstamus sveikina šie vienybiečiai:

★

P. SVETKA
57-42 69th Lane, Maspeth, L. I.

IZABELĖ IR KAZYS MANKAI
591 HALSEY Street, Brooklyn, N. Y.

PETRAS PUSNIKAS
115 North 6th Street, Brooklyn, N. Y.

INŽINIERIUS K. PUSNIKAS
109-34 156th Street, Jamaica, N. Y.

VLADAS JANKEVIČIUS
Maspeth, N. Y.

RAPOLAS KRUČAS
65-23 Grand Avenue, Maspeth, L. I., N. Y.

ŠVENČIŲ PROGA

Sveikinu savo draugus, pažįstamus ir klijentus

★

M. DANIELIENĖ
Huntington, L. I.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ VISIEMS!

★

LITHUANIAN AMERICAN IMPORT AND EXPORT CORP.
157 Chambers Street, Brooklyn, N. Y.

LINKSMŲ IR LAIMINGŲ ŠVENČIŲ

Linkime savo draugams ir klijentams

★

VLADAS DILIS
543 South Clinton Street, East Orange, N. J.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ

Linkime savo draugams ir klijentams

★

MARIJA PĖTRAITIENĖ IR SŪNŪS
Grand Chair Corp.
409 ir 436 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ VISIEMS!

Linkime savo draugams ir visiems geros valios lietuviams

★

JUOZAS GARŠVA IR ŠEIMA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.

SVEIKI, SULAUKĘ LINKSMŲ KALĖDŲ!

Užeikite ir pas mus pasilinksmint.

S. MASIULIS ir J. BARON
518 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

LINKIŲ TAUTIEČIAMS LINKSMŲ ŠVENČIŲ ir tikiu, kad jie nepamirš manęs

Juozas Vastūnas
Real Estate ir Insurance
496 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

LINKIU LINKSMŲ ŠVENČIŲ VISIEMS!

Geriausia pasilinksminimui vieta pas mane

Juozas Trunca
150 North 4th Street
Brooklyn, N. Y.

LINKSMOS ŠVENTĖS TEBŪNIE VISIEMS,

o ypač mano draugams ir klijentams

★

JONAS SPURGA
PORT JEFFERSON STA., N. Y.

ATGAL ŽIŪRĖDAMI, TOLI NENUEISIME

Kalėdos. Kitais metais šitas šventes mes patikdavome su mlonumu ir džiaugsmu. Šiais metais tų malonumų ir džiaugsmų mes neturėsime, nes juos užtemdo mūsų Tėvynės Lietuvos nelaimė, kurią giliai atjaučia visa mūsų tauta, visi ištikimieji lietuvių tautos vaikai.

Kalėdinių malonumų šiais metais nejaus visa krikščioniškoji Europa, nes jos tautas ir valstybes terioja kariška viesula. Ten vaitoja parblokšta ir mūsų brangioji Lietuva! Azijos barbaras jai išveržęs laisvę ir nepriklausomybę, atėmęs gyventojams visokį turtą, sėdamas terorą, savo aukai uždėjo verguvės pančius, ir paliko ją laukti nežinomo rytojaus. To rytojaus dabar laukia mūsų Lietuva; laukia ir nežino ko sulauks!

Lygiai nežinodami ko sulauks, savo rytojaus laukia visa eilė kilniųjų Lietuvos vaikų, kurie ištikimai rūpinęsi ir veikę savo tėvynės nepriklausomybės ir gerovės išlaikymui, pavojui ištikus ir jų gyvybei pavojui pagrūmojus, turėjo bėgti iš tėvynės į svetimas šalis, kad ten laikinai apsigyventų, koncentruotų naujas jėgas grąžinimui Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės. Atsidūrę jie svetimose šalyse, susidūrę su neužvydėtinomis gyvenimo sąlygomis, kuriose vargdami šiandien kenčia visokį nepriteklių. Todėl mus čia dar ramiai gyvenančius šiame pasaulio kampelyje, pasiekia alkanųjų mūsų brolių ir seserų skundai: iš Vokietijos, Šveicarijos, Prancūzijos, Italijos, Portugalijos ir iš kitur. Pasiekia mūsų brolių ir seserų skundai ir iš Lietuvos, kur jie vargsta ir kenčia ne dėl savo kalčių. Visų jų akys ir viltys nukreiptos į išeivijoj gyvenančius brolius lietuvius, iš kurių jie tikisi ir laukia bent kokios pagalbos. Nėra dabar ten politiškų nė tikybinių skirtumų, visi lygūs broliai lietuviai, visi vienodai kenčia ir vargsta, ir visi lygiai laukia išsilaisvinimo valandos, kurioje jie tikisi talkos ir didelės pagalbos iš Amerikos lietuvių.

Amerikos lietuviai, čia gyvendami, nors buvo pasiskirstę savo pažiūromis ir įsitikinimais, bet, Lietuvą ištikus tragiškai nelaimei, visi savo pažiūrų skirtumus atidėjo į šalį, savo akis nukreipė link tragedijos, ir, vienodai ją įvertinę, pradėjo darbą teikimui reikalingos pagelbos pavergtai savo Tėvynei ir jos vaduotojams, kurie savo gyvybę gelbėdami nuo pavojaus, spėjo pabėgti į svetimas šalis, kad ten rengti planus Lietuvos ateičiai. Amerikos lietuviai, visą padėtį gražiai suprasdami, visose savo žymesnėse kolonijose įsteigė fondus ir į juos deda aukas šventam tikslui — Lietuvos gelbėjimui ir vadavimui. Nesvarbu kokiais vardais tie fondai vadinami, svarbu kad jie įsteigti išeivijos lietuvių pastangomis, vienam ir tam pačiam tikslui — gelbėti Lietuvą ir atsteigti jos nepriklausomybę.

Fondai su savo skyriais darbą dirba visomis išgalėmis; yra surinkta jau nemažos sumos, o per sekančius mėnesius turėtų būti surinkta šimteriopai daugiau. Tada bus galima sušelpti užsieniuose vargstančius Tėvynės vaduotojus, o likusi dalis pasiliks rezervoj, kol vienokiu ar kitokiu būdu atsidarys durys į pačią Lietuvą. Į Lietuvą visos durys dabar drūčiai uždarytos, bet anksčiau ar vėliau, jo visos atsidarys, ir tai gal daug greičiau, negu dabar mes galėtume tikėtis. Tų durų atsidarymo Lietuvoj dabar visi laukia, ir visi šventai tiki, kad dabar primesta Lietuvai svetima vergija yra tik laikina, kad lietuvišką sielą ji slėgs neilgai (čia aš neturiu mintyje išgamų ir tautos išdavikų).

Tad suprasdami reikalą, pasistenkime jau esančius fondus daugiau papildyti aukomis, net ir prisiartinančių Kalėdų šventės proga. Apsieikime su menkesnėmis vaišėmis, su retesniais pasisvečiavimais, su mažiau dovanų savo geriesiems, o sudarykime didesnes aukas Lietuvos vadavimui, kad tam tikslui greičiau susidarytų stambesnės sumos. Nelaukime, kol pats reikalas pabels į mūsų duris, kada mes būsime dar kaip reikiant nepasiruošę. Kitos pavergtos tautos tam pačiam tikslui, savo tėvynių vadavimui, yra jau surinkę didokas sumas. Ne atsilikime ir mes; padirbėkime daugiau, prisidėkime daugiau, ir, kam galima, aukokime daugiau, kad galėtume sudėti stambesnes aukas ant savo tėvynės aukuro.

LINKSMŲ KALĖDŲ TIEMS, KURIE DAR NEPAEINA ANT DVIEJŲ KOJŲ! SAUGUMO KOMITETAI PRAŠO SUAUGUSIŲJŲ NELEISTI MAŽUOLIAMS RĖPLIOTI PO KALĖDŲ EGLAITĖMIS, KAD IŠVENGTI ŠIURPIŲ ĮVYKIŲ SU UGNIMI.

Visas darbas, dedamas Lietuvos atvadavimui ir jos nepriklausomybės atsteigimui, yra darbas šventas, ir nuo jo atsisakyti neprivalo nė vienas ištikimas mūsų tautos sūnus, ar duktė. Kiekvieno tam tikslui dėtos pastangos bus vertinga auka ant tautos aukuro. Tad kas tik kuom galime, prisidėkime, ir stokime prie švento darbo, pasiaukodami Tėvynės vadavimui ir jos nepriklausomybės atsteigimui.

Prie viso to darbo, kuriam dabar reikalinga visokia mūsų konsolidacija, reiktų vengti bereikalingų nesusipratimų. Prie dabar prieš mus stovinčio milžiniško darbymečio, kuriam reikalinga ko didžiausia talka ir visų mūsų sutartinė, kai kada pasivaidina ir negeistinumų, senuoju įpratimu kam nors prikišant praeityje padarytas (ar pramanytas) keno ten klaidas su "režimais" ar "skutimais". Toki praeities nuošimčių dalinimaisi dabartiniu momentu kaip tik mums nepageidaujami ir pavojingi, nes iš jų gali susikurti didesni nesusipratimai, nesutikimai ir išsivystyti į bereikalingus vaidus, kurie sutrukdytų pradėtą darbą.

Visokius "režymus" ir "drožimus" iš praeities turėdami mintyje kaipo pamoką, venkime jų ateičiai, nemėginkime užtai sukelti ginčų ir vaidų dabar, kada mums reikia savo jėgas bendrinti, kada reikia bendromis jėgomis dirbti sunkų darbą, mums privalomą darbą. Dabar taip svarbiame momente grįžimas prie to kas buvo praeityje, reiškia žiūrėjimą atgal. O atgal žiūrėdami mes toli nenueisime.

J. J. Bačiūnas.

KOKIAIS PAVYZDŽIAIS SKATINAMA SUSOVIETINTA LIETUVA

Susovietintoje Lietuvoje vedama smarki propaganda už "liaudies kultūros lygio pakėlimą". Girdi, pavyzdžiui turinti eiti Sovietų Sąjunga, kur bibliotekos esančios paverstos kultūros židiniais kaime. Bet štai ištrauka iš Maskvos oficiozo Pravda apie tai, kaip šie "kultūros" židiniai veikia pačioje Sovietų Rusijoje: "Jomis (bibliotekoms) visai mažai tesirūpina liaudies švietimo skyriai. Labai dažnai kaimo bibliotekos neturi savo patalpos, o yra kaimo tarybos, skaityklos, raudonojo kampelio kampininkės. Joms kartais skiriama blogiausia kaimo troba, pusiau sugriuvusi, supuvusi, supuvusiu stogu. Tokioje patalpoje purvina, šalta, nejauku. Kaip gi galima joje vesti kultūrinį darbą? Gal būt, kaimo bibliotekos daugiausia kenčia iš sritinių finansinių organų pusės. Kartais kuklios sumos, skiriamos bibliotekoms papildyti, dar pilnai joms nepatenka. Apie 200 kaimo bibliotekų Riazanės apygardoje per 1940 m. aštuonis mėnesius negalėjo įsigyti nė vienos knygos".

Savaime būtų girtinas susirūpinimas liaudies kultūra, bet mes turime pagrindo prisibijoti, kad naujieji Lietuvos valdovai ne tik sugriaus tai, kas anksčiau toje srityje buvo padaryta, bet prives prie to, kaip yra sovietų Rusijoje. Apie tai liudija pati Pravda.

KAS DABAR LIETUVIUS MOKINA PROTO

KAUNAS. — Panevėžio suaugusių pradžios papildomosios mokyklos vedėju paskirtas Liudas Špokevičius, o dėstytojais Bazė Melamedaitė, Šmeleris Oreckis, Izr. Mejeravičius, E. Sorskis, Mira Cadavičiūtė, Aršas Meilackis ir kt. To pat miesto antrosios mokyklos vedėju paskirtas Mart. Navickas, o dėstytojais: Vulfas Gvintas, Galperaitė, A. Soka, Blechmanas Leizeris, Leiba Finkelšteinas, Sl. Judelis, P. Judelienė, Londonas Berelis ir kt.

ŽYDAMS NESISEKA PREKIAUTI KIAULIENA

TAURAGĖ. — Tauragės miesto milicija suėmė mėsos prekiautojus Saliauską ir Lipšiehę, kurie, esą, sudarinėję gaminių atsargas. Padarius jų bute ir rūsyje kratą, rasta 200 centnerių lašinių ir įvairių dešrų, tame skaičiuje 3,680 klgr. lašinių ir 150 klgr. dešrų jau sugedusių ir jokiam vartojimui netinkančių.

Kam žydai laikė šią sugedusią kiaulieną — neišaiškinta.

UŽMIRŠTA STAMBI LABDARYBĖS ĮSTAIGA, VEIKUSI PO DIDŽIOJO KARO

Vėl susilaukėme laikų, kuomet reikia šauktis visuomenės pagalbos taip, kaip buvo prieš dvidešimts metų. Besteigdami šelpimo komitetus ir rinkdami aukas, prisimename visuomenės duosningumą, prisimename anų laikų veikėjus, kurie net medaliais apdovanoti už pasidarbavimą Lietuvai, mes, kažkodėl, užmirštame paminėti vieną buvusią įstaigą, kuri ne vienam nukentėjusiam dėl karo nušluostė ašaras, ne vieną badaujantį pamaitino, ne vieną šalantį aprėdė; įstaigą turėjusią 1239 narius, laisvu noru reguliariai mokančius mėnesines duokles kenčiančių pašalpai.

SLA kalendoriuje 1919 metams, pusl. 165, randame tokį straipsnį:

Amerikos Lietuvių Centralis Komitetas liko įsteigtas 1916 metais, sulyg nutarimo Amerikos Lietuvių Suvažiavimo, Wilkes Barre, Pa. Pirmasis Centralio Komiteto tikslas buvo surengti rinkliavą nukentėjusios karėje Lietuvos gelbėjimui "Lietuvių Dienoje" lapkričio 1 d., 1916. Po "Lietuvių Dienai", visuomenei reikalaujant, Centralis Komitetas buvo paliktas ant toliaus, kaipo labdarybės įstaiga, renkanti aukas Lietuvos gelbėjimui. 1917 metų pabaigoje Centralis Komitetas dalyvavo New Yorke Aliantų Bazare, kuris davė progą lietuvių tautai oficialiai pasirodyti tarp kitų tautų ir pastatė lietuvius ant lygaus laipsnio su kitomis tautomis Amerikoje. Po Bazaro reikalų užbaigimo, sumažėjus C. Komiteto skyrių veikimui, patsai Komitetas tapo reorganizuotas ir gegužės mėn., 1918 m., inkorporuotas po New Yorko Valstijos čarteriu, apibriežiančiu Centralio Komiteto veikimą taip:

"... Šio Komiteto tikslas — rinkti ir dalinti pinigus, aukas ir dovanas nukentėjusių nuo karės lietuvių naudai".

Centralio Komiteto raštinės vedimui ir visų reikalų tvarkymui tapo pakviestas sumanus vedėjas p. P. Bukšnaitis, buvęs pirmiau vieno banko užvaizda. Valdybon-gi inėjo 12 direktorių: Pirmininku — advokatas J. S. Lopatto, iždininku — M. W. Bush, vicepirmininkais — V. F. Jankauskas ir P. S. Vilmontas, sekretorium — V. K. Račkauskas; nariais — Dr. J. Šliūpas, Dr. A. Bacevičia, B. K. Balutis, R. Karuža, K. Makarevičia, T. Paukštis ir F. Živatkauskas.

Centralio Komiteto stovis lapkričio 15 d. 1918 m. Į C. Komitetą yra davę pasižadėjimus, sulyg kurių reguliariai moka kas mėnuo nuolatines mokestis Nukentėjusiai Lietuvai 512 narių, paskirstomų šiaip: 3 nariai moka kas mėnuo po $10 (Dr. Šliūpas, Dr. Bacevičia ir adv. Lopatto); 1 — po $7 (M. Bacevičia); 6 — po $5; 2 — po $4; 13 — po $3; 2 — po $2.50; 23 — po $2; vienas — po $1.50; 200 narių po $1; vienas — po 75c.; 225 nariai po 50c.; 30 — po 25c. ir 4 vaikai po 10c. Viso mėnesinių mokesčių, sulyg pasižadėjimų — $487.65 kas mėnuo ir viena metinė duoklė (J. Gedmino) $25. Greta to yra arti šimto narių, kurie, nors nedavė pasižadėjimų, bet tankiai moka mokestis sulig savo išgalės.

Viso nuo įsteigimo iki lapkričio 1 d. 1918 m. per Centralį Komitetą sumokėta pinigais $205,075.90, daigtais $20,000.00, kartu — $225,075.90. Išleista pinigais $219,760.06 (iš tų Raud. Kryžiuje dar yra $127,000.00). Lieka kasoje $5,315.84 ir daigtais $20,000.00. Centralio Komiteto raštinė yra New Yorke, 320 Fifth Ave., durys 805. Raštinė atdara nuo 9 ryto iki 5 vak., išskiriant šventadienius. Nuolatinis raštinės vedėjas P. Bukšnaitis.

Tiek randame apie Centralinį Komitetą SLA kalendoriuje.

Užsilikusiame archyve randame dar, kad iki 1920 m. sausio 30 d. įsiregistravo pasižadėjusių mokėti mėnesines duokles 1,239 nariai. Nariams buvo duoti paliudijimai, į kuriuos lipino specialiai pagamintus ženklelius "Mokestis Lietuvai" — raudonus po 50c., mėlynus po $1, žalius po $2 ir rudus po $3.

Po 1918 m. lapkr. 1 d. iki likvidavimosi dar surinkta $8,556.04. Apmokėjus ofiso užlaikymą ir einamąsias išlaidas, pinigai buvo įteikti vienu kartu 28,990.00 frankų Lietuvos Delegacijai Paryžiuje (pakvitavimą pasirašė prof. A. Voldemaras ir Galvanauskas) ir 16,000.00 auksinų D. Sleževičienei Kaune. (Kvitas datuotas 1921, kovo 9 d.).

Surinktus daiktus C. K. įteikė Amerikos Raudonajam Kryžiui, kuris išdalino juos Lietuvoje.

Iš viso per Centralinį Komitetą perėjo pinigų $213,631.94 ir daiktų vertės $20,000.

MUMS REIKIA VYRIŠKO KRISTAUS

Nerimo dienomis duokite vyrišką Kristų!

Piešėjai, skulptoriai, pieškite narsų karžygį! Poetai, kurių žodžiai perspindėjo auksu, vaizduokite mums didvyrį!

Mūsų keliai yra atskirti nuo senovės žmonių ramybės; mes norime karžygiško vyro stiprybės, kuri dąrsiai gyvintų mūsų jėgas.

Ar Kristus nevijo laukan iš šventovės vagius? Ar jis neprivertė gudrų šetoną bėgti ir slėptis? Ar jis nesudžiovino nevaisingus fygmedžius? Ar jis nenutildė sukilusias ir dūkstančias jūras?

Ar jis nekentė didžiausį žmonijos skausmą, mirdamas ant Kalvarijos kryžiaus?

Jis drąsus, narsus, galingas. Vaizduokite Jį tokiu!

V. J. Budrikas.

LIETUVOJE SKATINAMI DARŽININKAI

KAUNAS. — Numatydami kitais metais maisto nedateklių, susovietintos Lietuvos vadovai skatina darbininkus, kad jie imtųsi dirbti daržus. Todėl darbininkai, tarnautojai ir technikai raginami užsirašyti ir pareikšti, kiek jie norėtų gauti žemės daržams steigti. Kiekvienam atsmeniui gali būti duodama ne daugiau, kaip dvidešimtoji hektaro dalis.

SVEIKI, SULAUKĘ LINKSMŲ KALĖDŲ

JUOZAS J. BACHUNAS
TABOR FARM, SODUS, MICH.

SVEIKI, SULAUKĘ LINKSMŲ ŠVENČIŲ!

VARPO KEPYKLA
A. M. Balchunas, Sav.
36-42 Stagg Street, Brooklyn, N. Y.

LINKIU LINKSMŲ ŠVENČIŲ VISIEMS!

P. SHALINS — ŠALINSKAS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.

TEGU MANO NUOŠIRDŪS SVEIKINIMAI, LINKSMŲ ŠVENČIŲ PROGA, PASIEKIA KIEKVIENĄ LIETUVĮ IR PRIMENA,

kad kelionės, pašto, apdraudos, dokumentų ir visais kitais reikalais geriausiai patarnauja

★

A. S. TREČIOKAS
314 Walnut Street, Newark, N. J.

KALĖDOS IR KALĖDŲ EGLAITĖ

Pirmas aiškus Kalėdų švenčių (Natalis Christi) šventimo paminėjimas Romos bažnyčioje randamas pas bažnyčios tėvą Ambrosijų apie 360 metus. Bet tikrai tos šventės buvo anksčiau švenčiamos. Iš Romos chronografo iš 354 metų aiškėja, kad jau 336 metais Romoje šventė Kalėdas. Kai gruodžio 25 dieną buvo nustatyta kaip Kristaus užgimimo diena, Kalėdos sutapo su visa pagoniškųjų švenčių eile. Nuo gruodžio 17—24 d. būtent buvo švenčiamos saturnalijos aukso gadynei prisiminti; tai buvo džiaugsmo šventės; tautiškos poilsio laisvės ir lygybės; kiekvienas stengėsi kitam padaryti džiaugsmą, ką nors dovanodamas. Gruodžio 25 d. buvo švenčiamos brumalijos — saulės grįžimo šventės; tai buvo kartu nenugalimos saulės gimimo diena, o sausio 1 dieną nauji metai. Šios didžiosios pagonų šventės buvo išstumtos iš pagonų gyvenimo, įspraudžiant josna naują krikščionišką turinį; taip tapo nenugalimos Saulės gimimo diena Jėzaus Kristaus gimimo diena, užgimimas amžinos šviesos, kuri atėjo į šį pasaulį, idant peršviestų žmoniją kaip teisumo saulė, kuri praneša naujos aukso gadynės pradžią. Nepaprastai greitas Kalėdų šventimo paprotys prasiplatino tiek rytų tiek vakarų bažnyčiose. Sukrikščionijant Europą ir kitas pasaulio dalis tas paprotys atėjo pas visas tautas.

Kaip jau minėta, nuo gruodžio 17—24 pagonai švęsdami didžiąsias šventes. Gruodžio 24 d. būdavo "Sigilarijų" iškyla; tą dieną vaikai būdavo gausiai apdovanojami lėlėmis, paveikslais iš molio ir vaško. Šventes užbaigdavo pagonai romėnai naujais metais su "tabula fortunae" — tai buvo stalas apdėtas įvairiausiais skanėsiais, kurie ženklino naujųjų metų apstingumą ir turtingumą; be to, tomis šventėmis puošdavo namus laurų ir alyvų medžių šakomis; iš tų medžių lapų ir žiedų pumpurų moterys spėdavo naujųjų metų laimę arba nelaimę. Krikščionys, perimdami iš pagonų sigilarijų (gruodžio 24 d.) ir naujųjų metų papročiu sudėjo juos atkeldami naujųjų metų medžių šakų paprotį į gruodžio 24 d. ir medžių šakas pakeisdami eglute kaip šaltame klimate per ištisus metus žaliuojančių medelių. Tie papročiai tapo sukrikščioninti, apgaubti krikščionumo šydu. Kaip Viešpats Dievas išreiškęs pasauliui neišreiškiamai didelę meilę Kristaus atsiuntime, taip ta Dievo meilė turinti skatinti kiekvieną krikščionį reikšti meilę kitam. Tą meilę mes esame ypačiai pratę rodyti mūsų mažiutėliams prie skaisčiai apšviestos eglutės.

Tvirtinti, kad Kalėdų eglutė yra lietuviams svetimas paprotys reiškia tai pat kaip tvirtinti, kad ir krikščionybė yra svetima lietuviams.

Ir Kristaus užgimimo švenčių pavadinimas "Kalėdos" paimtas iš pagoniško papročio. Mat, anais laikais pagonai "iššaukdavo" didžiąsias Saulės grįžimo šventes. Šaukti lotynų kalboje reiškia "calare" (graikiškai kalein). Dalyvis būtų "calandus, a, um" — kurs turi būti šaukiamas šauktinas. "Kalėdos" sudarkytas žodis nuo "calendus".

Prof. dr. J. Jakubėnas.

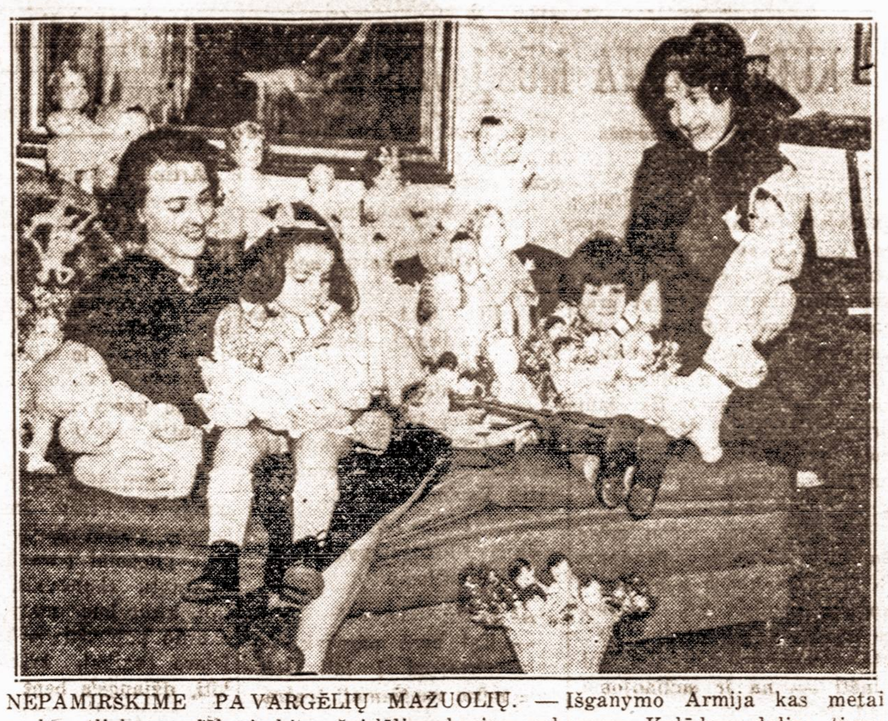

NEPAMIRŠKIME PAVARGĖLIŲ MAŽUOLIŲ. — Išganymo Armija kas metai renka atliekamas lėles ir kitus žaislėlius, kuriuos sekamose Kalėdose dalina tiems vaikučiams, kuriems nieks dovanėlių neperka.

KALĖDOS APLEISTAME HAREME

(Iš keliauninko dienyno)

Vienos iš mano liūdniausių ir vienišiausių Kalėdų buvo 1930 metų šventės. Ligos nuvargintas ir dėl nepakankamų lėšų negalėdamas toliau keliauti, tų metų rudenį buvau užkliuvęs besikuriančio Irano (Persijos) sostinėje Teherane.

Užsiėmęs darbu net nepastebėjau, kaip bėgo laikas ir tiktai apie pusiaunaktį atsiminiau, kad šiuo laiku Lietuvoje pradedama ruošti Kūčių stalas.

Gyvenau vienui vienas nemažame apsuptame granatų medžių sodneliu ir aptvertu aukštomis molinėmis sienomis name. Seniau šiame name gyveno vieno turtingo Persų pirklio haremo moterys. Jis dažnai važinėdamas po Arabiją ir Afriką parsiveždavo vis naujų ir jaunų gražuolių papildyti savajam haremui ir tuo laiku, kada jis keliaudavo, šis jo haremas buvo labai stropiai saugomas ir nič niekas iš pašalinių negalėjo į jį įeiti. Labai ruimingame, po namais išmūrintame, rūsyje buvo sukraunamas toms moterims-vergėms maistas ir iš sodnelio viduryje trykštančio fontano jos imdavo vandenį praustis ir gerti.

Vieną kartą sugrįžęs su trimis Balkanų gražuolėmis šamrahanas (to namo savininkas), rado visų septynioliko moterų apipuvusius lavonus. Nuo to laiko šiame name pradėjo vaidentis tragiškai žuvusiųjų moterų vėlės. Niekas į tą namą nebedrįso persikelti gyventi, bijodamas vaiduoklių keršto. Ir pats šamrahanas išsikėlė gyventi į Tabrizą, palikdamas tą namą savo tolimiesiems giminaičiams. Aš neturėdamas pastogės ir gerų žmonių globojamas išsinuomavau šį nelaimingąjį namą ir maniau užsidirbti reikalingas lėšas tolimesnei kelionei piaustydamas iš medžio Teherano spaustuvėms medines lotyniškas raides.

Pradėjau ruošti vakarienę. Prieš mane ant švarios popieros gulėjo padėti iš Lietuvos atsiųsti plotkeliai. Palei sieną sustačiau iš Lietuvos ir kitų Europos vietų gautus draugų laiškus ir pasirengiau vakarieniauti.

Tuo tarpu trys duslūs smūgiai į sodno vartus pranešė, kad kažkas ateina pas mane į svečius. Aš labai nustebau; tokiu vėlu laiku nei vienas persas neišdrįs baldintis į šiuos prakeiktus namus. Ilgai dvejojau kol nutariau pažiūrėti kas atėjo ir ko jis nori. Atidaręs vartus nieko neradau, tik prie pat sienos prisiglaudęs gailiai aikčiojo sušalęs kačiukas.

— Ir tu vienišas, mažyti. Eime, kartu švęsime šventes, — aš pasiėmiau kačiuką ir parsinešiau jį į vidų, manydamas, kad kas tyčia į mano duris pasibeldė.

Bet vos spėjus uždaryti duris išgirdau, kad kažkas atsklendė vartų sklastį ir išėjo iš sodo. Aš perdaug nenusiminiau, nes žinojau, kad čia buvo apsilankęs tiktai vagis, kuris tikėjosi ką nors rasti vertingo ir išėjęs vėl užsklendžiau sodno duris.

Sugrįžęs pradėjau Kūčias. Mano nelaimės draugas urzgė ir glaustėsi uostinėdamas ant stalo padėtus saldumynus, bet nei vienas jam nepatiko. Norėdamas surasti kokį mėsos gabaliuką, nuėjau virtuvėn. Kada pradariau duris ir apšviečiau kišenine elektros lempute jos vidų, tuojaus tartum elektros trenktas atšokau atgal. Virtuvėje, prieš mane, stovėjo baltas angelas paauksintais sparnais ir vienoje rankoje laikė mažą eglutę. Ir šiaip krapštau akis ir taip, bet antrą kartą į virtuvę nedrįstu eiti.

Pasižiūriu į kačiuką. Jo akys tokios didelės, pilnos liūdesio, kažką nori man pasakyti. Aišku, jis ne kačiukas, bet nuskriausta vėlė. Ir kaip aš iš karto to nesupratau? Laukiu, kada toji maža katytė pradės augti, plėstis, iš to murzino plaukuoto snukučio pavirs kokios raganos veidas. Tik akys vis tokios pat; tokios didelės, didelės, visai netinka katytei...

— Mes draugai? Taip, mažuti? — Ir aš pradėjau glostyti jį drebančia ranka. Katytė pradėjo glaustis ir murkti, vis nenuleisdama nuo manęs savo didelių akių.

Slinko baisios minutės. Aš supratau, kad žuvusiųjų moterų vėlės grįžta į savo namus. Mano vaizduotėje prabėgo visokie pasakojimai apie vėles ir vaiduoklius. Koks aš naivus ir kvailas buvau netikėdamas ne tik jiems, bet ir tiems tūkstančiams aiškiaregių, kurie buvo pirmaiu manęs juos matę.

Man pasidarė lengviau, aš pasijutau vėl kitame, vaiduoklių ir vėlių pasaulyje. O gal jau ir aš pats miręs

— Jeigu vėlė rodosi angelo paveiksle, tai ji gera. Eisiu ir pasikviesiu ją — atsidusau pasiryžęs.

Pasiėmiau į vieną ranką elektros lemputę ir pravėręs duris, vengdamas apšviesti tą baltąjį angelą, tariau jam:

— Dėkui, geroji dvasia, kad neužmiršai mūsų vienumos ir kad atėjai pranešti tą linksmąją naujieną. — Bet baltasis angelas nejudėjo. Aš prisiartinau prie jo ir pamačiau, kad tas angelas padarytas iš storo popierio ir jo rankoje visai sudžiūvusi eglutė su kadais prie jos buvusiomis žvakutėmis ir žibučiais.

— Gaila angele, ir tu toks pat vienišas kaip ir mes, skaudi vienuma tave privertė ieškoti mūsų draugystės, — ir aš atsigabenau angelą prie savo Kūčių stalo.

Jau buvome trys. Aš paklydęs, toli nuo tėvynės, lietuvis, šis vargšas, pamestas kačiukas ir jis, tas nelaimingasis angelas, tas skurdus vienumos simbolis, kažkaip pakliuvęs iš krikščioniškojo pasaulio tarp žiauriojo dykumos pranašo išpažintojų...

Po Kūčių vakarienės jaučiu, kad mes abu su kačiuku drebame. Paėmiau nešiojamą trikojį su žėruojančiais anglimis, pakišau jį po žemučiu stalu ir tą stalą apdengiau storu persų kilimu. Paleidau po kilimu drebantį kačiuką ir pats pakišęs kojas ir kilimo kraštais iki pažastų apsikamšęs, pradėjau rašyti tų liūdnųjų Kūčių vakaro dienyną.

Nežinau kiek ilgai miegojau, bet lempa jau buvo užgesusi ir aukštai pakilusio mėnulio spinduliai bemirguliodami pro siaurutį spalvuotais stiklais išdabintą haremo langutį, žėrėjo visokiomis vaivorykštės spalvomis, atsispindėdami nuo dirbto blizgučių sniego, pabarstyto angelo apikaklei ir rankovėms papuošti. Iš tolo plaukė silpni Kristaus gimimo varpai. Nubudęs kačiukas glaudėsi apie mano kojas ir purpė.

Aušo Kalėdų rytas. Mažutėje katalikų bažnytėlėje gaudė varpai ir keliolikos kunigo išauklėtų persų našlaičių choras traukė iškilmingą bernelių giesmę. Apsirengiau ir išėjau.

Po pamaldų sugrįžęs radau savo kiemo spyną ne iš tos pusės užrakintą. Aišku, kad buvo kas nors pas mane buvęs. Bet sugrįžęs viską radau tvarkoje. Mane sutiko patenkintai murmantis kačiukas ir dienos šviesoje dulkėtas, aplamdytas ir nuskaręs Kalėdų angelas...

Tik vėliau aš sužinojau, kad Teherano esperantininkai buvo iš kažkokios praeitų metų misijonierių surengtos vaikams eglutės užsilikusį angelą atnešę į mano kambarį, norėdami mane pagerbti, ir kad Kalėdų rytą mano namo šeimininkas drauge su kitais buvo atėję manęs pasveikinti, bet vos atidaręs duris ir pamatęs vaiduoklį taip išsigando, kad net susirgo.

Tai taip aš atšvenčiau tame apleistame hareme Kalėdų šventes su vaiduokliais.

A. P.

LIETUVOJE BAUDŽIAMI APIPLĖŠTIEJI

Susovietintos Lietuvos spaudoje paskelbtas toks Kauno miesto burmistro įsakymas: "Įsakau įstaigoms, draugijoms, organizacijoms, prekybos bei pramonės įmonėms, kurių autovežimiai, autobusai, autosunkvežimiai ir lengvi automobiliai registruoti Kauno miesto savivaldybėse, buvo konfiskuoti, sekvestruoti ar nacionalizuoti, suteikti raštu šias žinias: 1) Kas autovežimį konfiskavo, sekvestravo, nacionalizavo ir kada. 2) Autovežimio firma, variklio Nr., šasi Nr. ir registracijos ženklo Nr. Nustatytu laiku žinių nesuteikę, ar suteikę klaidingas žinias, bus baudžiami".

Taip skamba burmistro įsakymas. Tenka prisiminti, kad bolševikų okupacija trunka jau penktą mėnesį. Nuo pirmos okupacijos dienos maskoliai pradėjo konfiskuoti visokias susisiekimo priemones, ypač lengvuosius ir sunkiuosius automobilius. Dabar skelbiamas įsakymas, kuriuo buvusiems savininkams uždedama pareiga, grasinant bausmėmis, duoti žinių, kas ir kada automobilį konfiskavo. Visose civilizuotose valstybėse viešpatauja tokia tvarka, kad jeigu viešiesiems reikalams paimamas koks daiktas, tai čia pat vietoje išduodamas atitinkamas pažymėjimas. Maskolijoje viskas yra atvirkščiai: daiktą pagrobia, o paskui apiplėštas savininkas turi įrodyti, kad daiktas tikrai pagrobtas! Atsako ne pagrobikas, bet apiplėštasis!

GERIAUSIA IR GRAŽIAUSIA KALĖDŲ DOVANA

VIENYBĖ

Seniausias Amerikos lietuvių laikraštis

IR

LIETUVA

Nepriklausomas mėnesinis žurnalas

Metinė prenumerata už Vienybę ir Lietuvą:

Jungt. Valst. _____ $4.00
Kanadoje ir kitur ____ $5.00

Prenumeratai pinigus siųskite šiuo adresu:

LITHUANIAN PRESS CORP.,
193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Visi, kurie užsiprenumeruos ar atnaujins VIENYBĖS ir LIETUVOS prenumeratas gaus dovanų gražų sieninį lietuvišką kalendorių.

SVEIKI, SULAUKĘ LINKSMŲ KALĖDŲ

V. R. Valantiejienė

54141 72nd Street,
Maspeth, L. I., N. Y.

VISIEMS LINKIU LINKSMŲ ŠVENČIŲ
O su jomis taikos ir ramybės

P. NARVYDAS

336 Union Avenue,
Brooklyn, N. Y.

ŠVENČIŲ PROGA

Sveikinu savo draugus ir klijentus

F. VOKIETAITIS

141 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ

Linkiu savo draugams ir klijentams

PR. ŠUIPIS

306 Union Avenue,
Brooklyn, N. Y.

KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA

Sveikinu visus savo draugus, pažįstamus ir lankytojus

ANTANAS KĄSMOČIUS

89 Steamboat Road, Great Neck, L. I., N. Y.

LINKSMŲ ŠVENČIŲ LINKĖJIMAI IŠ NAUJAI ATIDARYTOS VALGYKLOS, KUR DIENĄ IR NAKTĮ GALIMA GARDŽIAI PAVALGYTI

ŠVIEŽIAS IR SVEIKAS MAISTAS

KELLOG'S FOOD SHOP

172 Grand St., Bedford Ave. kampas Brooklyn, N. Y.

LINKSMŲ IR LAIMINGŲ ŠVENČIŲ

Linkiu savo draugams ir klijentams

★

B. J. SCHEGAUS

195 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

KALĖDŲ IR NAUJŲ METŲ PROGA

Sveikiname savo draugus, pažįstamus ir svečius.

★

PR. IR A. LAPĖS

Babylon Hotel

BABYLON, L. I.

ŠVENČIŲ PROGA

Mūsų draugams ir svečiams siunčiame širdingiausius linkėjimus.

★

G. ŠLIAKIAI

LAKE RONKONKOMA, L. I.

KAIP VIENAS BARZDOTAS LIETUVOS POETAS KEIČIA SAVO KAILĮ

1919 m. bolševikai buvo pagrobę Vilnių. Kaip visuomet, jie pasiskubino suimti visus žymesniuosius žmones. Suėmė ne dėl to, kad šie kuo nors nusikalto, bet dėl to, kad turėti įkaitus: jei Lietuvoje bus nubaustas bet kuris nusikaltęs bolševikas, šie nekalti įkaitai bus sušaudyti. Taip senovėje darydavo mongolai. Dabar juos seka bolševikai.

Vilniuje bolševikai, be kitų, buvo suėmę kun. Dogelį, kun. Reinį, kun. Vailokaitį, pasaulietį Stašinskį ir Liūdą Girą, kuris jau tuomet buvo išsiaišavęs Lietuvos krikdemų poetu.

Šiuos peńkis vyrus nuvarė į Dvinsko (Daugavpilio) kalėjimą ir visus sugrūdo į vieną kambarėlį, kuris, anot dalyvių, buvo baisiai nešvarus — pilnas utėlių ir blakių. Bolševikams juk negaila "buržujų".

Štai kaip "poetas" Liūdas Gira dainavo apie tą kalėjimą ir "geradėjus" bolševikus:

Užstovų daina

Kolei ūpas da tarnauja,
Uždainuokim dainą naują
Penketu balsų.
Uždainuokim naują dainą,
Kaip gyventi atsieina
Dvinsko kaliny.
Dvinsko miestas kuo negeras?
Valdo jįjį proletaras,
Valdo neblogai.
Kalinio raudoni mūrai
Proletarų diktatūrai
Nusipelnė gan.
Už jo krotų, už storųjų,
Priskaityti prie buržujų —
Tupime ir mes.
Nes ir kuo čia mum negera?
Turim draugą komisarą,
Kuris saugo mus.
Turim langą, turim sienas,
Vietos turime kiekvienas
Apsisukt aplink.
Turim vieną dar rakandą,
Jo svarbos lai nė nebando
Nieks užginčyt mum.
Ne bet kur, tiesiog palovėj —
Jis stovėti nesidrovi
Tiesiai kerčioje.
Turim da be šito indo,
Kurs palovėn nepalindo,
Nors turėtų gal —
Vieną kibirą skardinį,
Kuris gerai gaspadinei
Tiktų kiaulėm šert.
Grynos lentos — mūsų lova,
Skelbti blakėm aršią kovą —
Mūs dienos darbai.
Gaunam duonos visą paiką
(maisto davinys)
Ji mūs gyvestį palaiko —
Nemirsi badu!
Nors joj ašakų lig valiai,
Bet kas tik įkąsti gali —
Kerta ją godžiai.
Ko mums trūksta, ko mums stoka?
Rytą aunam kipiatoką"
(virintas vanduo)
Su žuvies kvapu.
Kai garuoja nuo jo puodas —
Taip ir jaučias, tai ir rodos,
Jog žuvis kepi.
Tad, nors pirmą kart sukrato
Srebiant šitokią "arbatą" —
Pripranti gan greit.
Ir srebi, lyg juodą kavą.
Kas dar josios neragavo —
Ne buržujus tas.
Gaunam srėbt iš bendro puodo
Su arkliena putrą juodą
Du kartu dienon.
Žodžiu sakant, turim visa,
Ir kol učių nepriviso —
Švilpauk sau tiktai.
Pasiklojęs savo skrandą,
Maigyk šonkaulius, kiek lenda
Nors per visą dien.
O kad blakės žnaibo odą
Ir ramiai miegot neduoda —
Tai jom karą skelbk!
Slapčiomis uždegęs žvakę,
Kai plyšy užtiksi blakę,
Spirgink ją gyvai.

Praėjo 21 metai. Bolševikai vėl atsikraustė ne tik į Vilnių, bet ir į visą Lietuvą. Tik dabar tas pats poetas, atsimindamas bolševikų vaišes Daugavpilio kalėjime, pasiryžo ir savo brolius lietuvius pavaišinti tokiais pat malonumais. Jis pasisiūlė bolševikams būti jų komisaru. Jis, kaip rašo iš Lietuvos amerikiečių laikraščiams, perėjo visas parsidavimo ribas. Jis pirmas pasitiko bolševikų paleistus kalinius ir apkabino patį pirmą žydelį prieš visą minią. Po to, viename susirinkime, kuris buvo transliuojamas per radiją, jis išdrožė žydiškai kalbą, pasisakydamas, kad visi jam esą broliai ir kad ypatingai jis turi daug simpatijų žydams.

Tai barzdotasis poetas, buvęs ir krik-demokratų, ir tautininkų, ir liaudininkų šulas, virto pakaliku, kaip ir visi bolševikų komisarai. Dabar jis dainuoja jau štai kaip (žiur. Darbo Lietuva):

"Nūdien baigės mūsų juodos naktys —
Smurto, sauvalės, melų, apgaulės.
Todėl taip džiugiai mums širdys ėmė plakti.
Sulaukėm, nu, Stalino saulės! . .

(Lietuvi) būk ramus — turi Staliną draugą.
Konstitucija jojo teisinga.
Konstitucija jojo šventa . . .
Lietuva LTSR

Lietuvos senos nebėr, nebėr!
Konstitucija nušvito jai Stalino!
Respublika! Ligšiol tave visi tik alino.
Nuo šiol žydėt globoj pradėsi Stalino! . ."

Nenuostabu, kad iš Lietuvos rašoma amerikiečių laikraščiams, būk nėra nei vieno padoraus lietuvio, kuris nesutiktų, kad Girą teks pirmą pakarti, kai prasidės valymas, nes jis prisigyveno savo reputacijos kaip mergvaikis, kurio motina net nežinojo, kas jo tėvas.

LIETUVIAI NENORI SOVIETIŠKŲ LAIKRAŠČIŲ

KAUNAS. — Tarybų Lietuva nusiskundžia, kad žmonės neskaito laikraščių. Nežiūrint to, kad spaudos kaina nupiginta, bet vis dėlto žmonės laikraščių purtosi. Tuo netenka stebėtis, nes Lietuvos žmonės, patyrę susovietintos spaudos melagingumą ir aklą parsidavimą okupantams, kratosi sovietiškų laikraščių.

Pagaliau, Kauno ir Vilniaus laikraščiai tik iš vardo yra likę lietuviški. Tame pat Tarybų Lietuvos numeryje, kuriame skundžiamasi laikraščių neskaitymu, yra įdėti tokie ilgiausi straipsniai: "Garbė ir šlovė socijalistinio darbo didvyriams" — paimtas iš Maskvos Pravdos, apie "Didžiausiąją pasaulyje revoliuciją" rašo rusas F. Vilinas, per visą puslapį žydelis A. Piterskis rašo apie "Leniną ir Staliną spalio dienomis", taip pat per visą puslapį kažkoks maskolis I. Soseniskis meluoja apie "žemdirbių būklę" kapitalistinėse valstybėse, o visos kitos žinios yra paimtos iš sovietų Rusijos telegramų agentūros Tass. Ką visi tie straipsniai, užimą ištisus puslapius, turi bendro su Lietuvos gyvenimu, turbūt neaišku ir Tarybų Lietuvos redaktoriui, kuris, aišku, yra priverstas dėti ir dar versti į lietuvių kalbą visą tą šlamštą, kurį jis gauna iš Maskvos. Jau vien todėl netenka stebėtis, kad lietuviai vadinamų lietuviškų laikraščių neskaito.

LINKSMŲ KALĖDŲ IR LAIMINGŲ NAUJŲ METŲ VISIEMS

JUOZAS ZEIDAT

411 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.

KUR DINGSTA MŪSŲ VEIKĖJAI

Darbščiausias visuomenės veikėjas

Mūsų mieste buvo Jonas Jurgaitis. Gabus jis buvo neapsakomai: suorganizuot teatrą, pamokyt chorą, surašyt kuopai protestą, pasakyt prakalbą, parengt referatą — tai jis visada būdavo pirmutinis. Dirbdavo jis tarp mūsų nenuilsdamas, o mes tik jam prigelbėdavome, džiaugdavomės jo darbais ir skelbdavome laikraščiuose, jog "mes" tą ir tą nuveikėme.

Tik štai vienu tarpu mūsų Jurgaitis dingo lyg vandenyje: į susirinkimus neateina, į kuopas neužsimoka, teatruose ir choruose nedalyvauja... Mes pradėjome teirautis, šnipinėti — na ir sužinojome, kad jis

apsivedė.

O apsivedė jis ne su paprasta mergina, tik su apšviestuole progresiste.

Tuomi mes sau išaiškinome tąjį jo atsitraukimą nuo visuomeniškų darbų. Sakoma: paėmė sau žmoną iš progresyviškųjų lietuvaičių tarpo, tad, laimingame gyvenime besismagindamas, užmiršo net visuomenės reikalus. Sumanėme vėl jį patraukti prie viešojo veikimo. Tuo tarpu mūsų kuopa nutarė, jog netrukus bus

teatras su dainomis ir deklamacijomis.

Salė jau buvo nusamdyta ir viskas suruošta. Trūko tik aktorių, dainininkų, na ir paties veikalo, kuris būtų scenoje vaidintas. Su deklamatoriais nesirūpinome, nes mūsų publika tą "tikslą" jau gerai žino ir niekad neklauso. Bet su visais kitais dalykais — tai jau daug sunkiau; matome kad reik vedėjo. Kuopa tad nutarė kviesti Joną Jurgaitį. Tam tikslui išrinko du delegatu — mane ir Baltrų.

Kuopos nutarimu mudu su Baltrum ir

nuvažiavova

pas Joną Jurgaitį. Jis ir jo žmona priėmė mudu mandagiai. Mudu net pavydas paėmė matant apsivedėlių laimę: progresyviška porelė, visame sutinkanti, viską draugėj veikianti...

Pasikalbėję apie orą ir lėtą tramvajų važiavimą, užsiminėva:

— Mudu atvažiavova kviesti, tave, Jonai, pamokyt mus vaidinti teatrą...

Bet Jonui nesuspėjus nei lūpas praverti, jo žmona tarė:

— Kad mano siuvėja subankrūtijo ir nepasiuvo man naujos suknelės, tad aš negaliu teatro vaidinime dalyvauti.

Baltrus jai sako:

— Na, jei tamsta negali, tai ką jau daryti, bet kuopa kviečia tamstos vyrą, o jis juk turi kuom apsirėdyt.

— Jei negaliu aš, tai negal galėt nė mano vyras, — tarė Jurgaitienė, — visame turi būt

lygios teisės!

Jurgaitis lyg norėjo ką pasakyt, bet jo žmona taip rūsčiai į jį pažiūrėjo, kad jis tik sučiaupė lūpas, o mudviem net šalta pasidarė.

Patylėjome. Paskui aš sakau:

— Tai bent apsiimk Jonai, pamokyt dainininkus tam vakarui.

— Kad aš visai neturiu balso dainavimui, — vėl tarė Jurgaitienė.

— Tai tamsta galėsi nedainuoti: dainininkus mokys tik tamstos vyras, — tariau aš.

— Jei nedainuoju aš, tai nedainuoja ir mano vyras! Visame turi būt

lygios teisės!

Jurgaitis tik palingavo galvą. Patylėjome. Paskui Baltrus tarė:

— Tai apsiimk, Jonuk, nors pasakyt prakalbą teatro vakare. Tasai vakaras bus kito mėnesio pabaigoje — prisirengt suspėsi.

— Mėnesio pabaigoj aš sergu, — atsakė Jurgaitienė, — tad į tokius vakarus negaliu lankytis.

— Bet juk tamstos vyras tais laikais gal neserga, — sako Baltrus, — tai sakyti prakalbas nieks jam nekliudo.

— Turėk tamsta protą, — suriko Jurgaitienė, — kaip vyras gali mane vieną namie palikti? Visame turi būt

lygios teisės!

Jonas tik palingavo galvą ir vėl visi nutilome.

Aš tariu:

— Tai bent parašyk, Jonuk, straipsnį į laikraščius apie mūsų ruošiamąjį teatrą.

— Kad aš turiu labai silpnas akis, — tarė Jurgaitienė, — ir vos tik dvejetą žodžių parašau, tai tuoj lyg žvaigždutės prieš akis lekioja.

— Bet mes prašom rašyt tamstos vyrą, o ne tamstą! — tarė Baltrus užmiršęs visą mandagumą.

Jurgaitienė smarkiai atkirto:

— Jei negaliu rašyt aš, tai lai nebando rašyt ir mano vyras: visame turi būt

lygios teisės!

Dvi ašaros iškrito iš Jono akių ir įstrigo į ūsus. Jis patraukė per ūsus rankovės galu ir vėl viskas buvo gerai. O aš nors moterų nebijau, bet man

pasidarė labai nesmagu.

Nežinodamas ką daryt, atsilošiau prie kampe stovinčio stalelio, ant kurio buvo pastatyta stiklinė su gėlėmis. Staleliui sujudus, stiklinė nusivertą žemėn ir susikūlė į tūkstančius sklypelių. Jurgaitienė taip baisiai pažiūrėjo į mane su Baltrum, kad mudviejų visos blusos numirė. Nieko nesakydama ji greit išėjo į kitą kambarį ir sugrįžo su ilga, didele šluota!

Taip dalykui virtus, aš staiga pajutau kojose neapsakomą energiją ir nesijutau kaip nuriedėjau laiptais žemyn nuo penktųjų lubų. Paskui mane dutkūliais nusirito Baltrus, pakeliui suspėjęs išsilaužti du šonkaulius ir išsisukti vieną ranką. Aš tik susilaužiau skrybėlę ir susikūliau laikrodėlį. Taip abudu atsidūrėm

gatvėje.

Aš paklausiau Baltraus:

— Na, Baltrau, kada mudu apsivesiva taip, kaip Jonas?

Baltrus iškilmingai tarė:

— Jei jaunuomenė nori, kad tarp lietuvių nebūtų teatrų, nebūtų dainininkų chorų, nebūtų prakalbų, referatų, lekcijų, susirinkimų nei laikraščiuose straipsnių — lai apsipačiuoja: Įvyks tada lygios tiesos... Dabar aš jau žinau kur dingsta mūsų veikėjai...

Ėjova gerą galą tylėdami. Tik staiga Baltrus sustojo ir sako:

— Tai koki mudu kvailiai! Juk Jurgaitienė įsinėšė į kambarį šluotą, kad iššluotų lauk sukultosios stiklinės šukes, o mudu pamislijova velniai žino ką, ir išpleškėjova lauk... tfiu!

Lušnakojis.

Savo draugus ir pažįstamus KALĖDŲ ir NAUJŲ METŲ proga sveikina

A. RADZEVIČIUS

402 Metropolitan Avenue,
Brooklyn, N. Y.

KALĖDŲ BELAUKIANT...

Artinasi Kalėdos. Mes jų pergyvenome d e š i m t m i s; žmonija gi praleido jų šimtus. Kaip praeityje taip ir mūsų laikais krikščionija garbina tą dieną, kurioje Didis jos Išganytojas gimė, pareikšdami laimės ir taikos linkėjimus geros valios žmonėms. Tačiau geros valios ir laimės žmonija niekados nesulaukė.

Kai gruodžio 25 dieną laimingi šio krašto žmonės, jų šeimos nariai ir svečiai sės prie puošniai parengtų stalų, apkrautų skanėsiais, tai netoli, kitur bus matyti stalai skurdo papuošti... Tokie pat Dievo vaikai, krikščionis ir kiti, džiaugsis bent išmalda nuo turtingų gavę. Tokios skirtingos Kalėdos mūsų krašte.

Tenai... už plačių jūrių... Kalėdos dar skirtingesnės. Jei paliaubas sutars padaryti kariaujančios šalys tai dienai — gerai. Kitaip, vietoj eglių ir eglaičių papuoštų fantastiškomis šviesomis ir tūkstančiais blizgučių, jie matys mirties ir ardymo žaibus; vietoj puošnių stalų — nuo mirties apsisaugojimo požemines vietas. Tokios skirtingos Kalėdos šį metą bus užjūriuose. Kaip švęs Kalėdas šį metą mūsų žmonės, tėvynėj Lietuvoj, tik vėliau gal išgirsime.

Amerikos lietuvių politinės kovos lauke Kalėdų švenčių laiku, reikėtų ramybės ir taikos visiems. Padarykime bent tai dienai paliaubas. Te pasilsi mūsų jausmai, te gauna ramumo tą dieną mintys. Kas pikta prašalinkime, o jo vieton dorovės, žmoniškumo, meilės mėginkime gauti.

Ypač ištvermės, geros valios, pasiryžimo ir stiprios sveikatos linkime Vienybės leidėjams ir skaitytojams, rašytojams ir rašytojoms, dar daugiau jos redaktoriui ir visam laikraščio štabui.

Z. Jankauskas.

ŠVENČIŲ PROGA, sveikina

S. AROMISKIS — ARMAKAUSKAS

423 Metropolitan Avenue,
Brooklyn, N. Y.

KALĖDOS IR NAUJI METAI

Tesuteikia visiems mūsų lankytojams laimę

Lituanica Square Restaurant

282 Union Avenue,
Brooklyn, N. Y.

LINKIU VISIEMS LINKSMAI PRALEIST ŠVENTES,

Valgant lietuvišką duoną.

A. ŽIUGŽDA

182 Van Buren Street,
Newark, N. J.

LINKSMŲ IR LAIMINGŲ ŠVENČIŲ

Linkime savo klijentams ir draugams

★

A. VIKRIKAS IR ŠEIMA

123-125 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

ŠVENČIŲ PROGA SVEIKINU VISUS SAVO KLIJENTUS IR DRAUGUS!

Prašau nepamiršti ir manęs.

★

BRUNO MINET

43 So. 10th Street, Brooklyn, N. Y.

MES LINKIME JUMS LINKSMŲ ŠVENČIŲ

O Jūs užeikite pasilinksminti

PAS MUS!

★

L. ALEKSIEJUS

33 Hudson Avenue, Brooklyn, N. Y.

ŠVENTES VISIEMS LINKSMYBĘ DOVANOJA, O MES LINKSMYBĘ PARDUODAME.

★

A. POVILANSKAS ir N. BALVOČIENĖ

158 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Švenčių proga sveikinu visus savo lankytojus, draugus ir pažįstamus

★

ANTANAS MIKALAUSKAS

3296 Atlantic Avenue, Brooklyn, N. Y.